

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM - İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SANAT EĞİTİMİ ALAN ORTAOKUL, LİSE VE ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİN SANAT EĞİTİMİ KAVRAMINA İLİŞKİN
METAFORLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sevnur KAPTANOĞLU

**TRABZON
Haziran, 2016**

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM - İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SANAT EĞİTİMİ ALAN ORTAOKUL, LİSE VE ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİN SANAT EĞİTİMİ KAVRAMINA İLİŞKİN
METAFORLARI**

Sevnur KAPTANOĞLU

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce Yüksek Lisans
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir**

**Tezin Danışmanı
Doç. Dr. Raif KALYONCU**

**TRABZON
Haziran, 2016**

KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Resim Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 10/06/2016

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Raif KALYONCU

Üye : Prof. Dr. Osman ALTINTAŞ

Üye : Doç. Dr. Abdullah AYAYDIN

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

**Doç. Dr. Nevzat YİĞİT
Enstitü Müdürü**

BİLDİRİM

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Sevnur KAPTANOĞLU

10/06/2016

ÖN SÖZ

Sanat eğitimi almış ortaokul lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin metaforları konulu araştırma yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Günümüzde eğitim ve öğretim faaliyetlerine verilen önem gitgide artmaktadır. Toplumumuzun eğitim ve öğretim dendiği zaman sadece sayısal değerleri dikkate alması ileride sağlıklı düşünemeyen ve mutlu olmayan nesillerin oluşmasına olanak sağlayacaktır. Bu durum ise hayalden, estetikten, düzenden ve medeniyetten uzak kuru kalabalıkların oluşmasına zemin hazırlayacaktır. Gelecekte sağlıklı toplulukların oluşabilmesi için günümüzde sanata ve sanat eğitimine karşı var olan bakış açılarının doğru tespit edilmesi gerekir. Metaforlar da bu bakış açılarının ortaya çıkartılmasında yararlanacağımız önemli unsurlardan biridir. Çünkü metaforlar öğrenciyi düşünmeye zorladığı gibi sorgulamaya ve araştırmaya da yöneltir. Sorgulayan, araştıran ve yeni fikirler üretebilen fertlerin yetiştirilmesi geleceğimizin sağlam temeller üzerine oturtulması demektir. Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmanın amacı, sanat eğitimi alan ortaokul lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla ortaya çıkartılmasıdır. Yapılan literatür taramasında, metaforlar ve sanat eğitimi ile ilgili birçok çalışma bulunmasına rağmen sanat eğitimi almış ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin metaforları ile ilgili az bir çalışmaya rastlanılmıştır.

Araştırmanın tüm aşamalarında her türlü yardım ve fedakârlığını esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Raif KALYONCU' ya, süreçte ve savunmada yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. Abdullah AYAYDIN ve Prof. Dr. Osman ALTINTAŞ' a, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'ndeki değerli hocalarıma, anket çalışmaları sırasında yardımlarını esirgemeyen Kahramanmaraş İl Milli Eğitim Müdürlüğüne, Kahramanmaraş Osmangazi Ortaokulu öğretmen ve öğrencilerine, Kahramanmaraş Güzel Sanatlar Lisesi öğretmen ve öğrencilerine, Kahramanmaraş Atatürk Anadolu Lisesi öğretmen ve öğrencilerine, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi öğretim elemanları ve öğrencilerine ve değerli aileme sonsuz teşekkürü bir borç bilirim.

Sevnur KAPTANOĞLU

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
ÖZET.....	viii
ABSTRACT.....	ix
TABLolar LİSTESİ	x
GRAFİKLER LİSTESİ	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ	xv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.1.1. Araştırmanın Alt Amaçları.....	3
1.2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi	3
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	5
1.5. Tanımlar.....	5
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	6
2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi.....	6
2.1.1. Sanat Eğitimi	6
2.1.2. Sanat Eğitiminin Önemi	8
2.2. Metafor Kavramı.....	10
2.2.1. Metaforun Tanımı	11
2.2.2. Metaforun Temel İşlevleri	12
2.2.3. Metaforun Sınıflandırılması.....	14
2.2.3.1. Yapı Metaforları	15
2.2.3.2. Yönelim Metaforları.....	16
2.2.3.3. Ontolojik/ Varlıksal Metaforlar	17
2.2.3.3.1. Kişileştirme.....	18
2.2.3.3.2. Metonimi	18
2.2.4. Metaforun Öğretimdeki Yeri.....	19
2.2.5. İlgili Araştırmalar.....	20
2.2.5.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	20
2.2.5.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	34

2.3. Literatür Taramasının Sonucu	38
3. YÖNTEM	40
3.1. Araştırma Modeli	40
3.2. Çalışma Grubu	41
3.3. Verilerin Toplanması	41
3.3.1. Veri Toplama Aracı	41
3.3.2. Veri Toplama Süreci	42
3.4. Verilerin Analizi	42
4. BULGULAR	45
4.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular	45
4.1.1. Ortaokul Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforlar	45
4.1.2. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforlar	50
4.1.3. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforlar	52
4.1.4. Üniversite Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforlar	55
4.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular	56
4.2.1. Ortaokul Öğrencilerinin Oluşturdukları Metaforların Toplandığı Kavramsal Kategoriler	57
4.2.2. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Oluşturdukları Metaforların Toplandığı Kavramsal Kategoriler.....	71
4.2.3. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Oluşturdukları Metaforların Toplandığı Kavramsal Kategoriler	81
4.2.4. Üniversite Öğrencilerinin Oluşturdukları Metaforların Toplandığı Kavramsal Kategoriler	91
4.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular.....	97
4.3.1. Ortaokul Öğrencilerinin Oluşturduğu Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirmesi	98
4.3.2. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Oluşturduğu Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirmesi	99
4.3.3. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Oluşturduğu Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirmesi	100

4.3.4. Üniversite Öğrencilerinin Oluşturduğu Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirmesi	101
4.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular	101
5. TARTIŞMA	103
6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER	105
6.1. Sonuçlar.....	105
6.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	105
6.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	105
6.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	106
6.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	106
6.2. Öneriler	107
6.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler	107
6.2.2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	107
7. KAYNAKLAR.....	109
8. EKLER	116
9. ÖZ GEÇMİŞ ve İLETİŞİM BİLGİLERİ	121

ÖZET

Sanat Eğitimi Alan Ortaokul, Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Metaforları

Bu araştırma, sanat eğitimi alan ortaokul lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak için yapılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş Osmangazi Ortaokulu, Kahramanmaraş Güzel Sanatlar Lisesi, Kahramanmaraş Atatürk Anadolu Lisesi ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğrenim gören 269'u kız ve 266'sı erkek toplam 535 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırma verileri yarı-yapılandırılmış anket formu yoluyla elde edilmiş olup, form iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümünde demografik değişkenler, ikinci bölümde ise "Sanat eğitimi... gibidir, çünkü..." sorusu yer almaktadır. Araştırmada, hem nitel hem de nicel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen nitel veriler içerik analizi tekniği ile değerlendirilirken, niceliksel verilerin karşılaştırılmasında "Ki-Kare testi" kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara bakıldığında, sanat eğitimi kavramına yönelik 255 farklı metafor tespit edildi. Oluşturulan metaforların ortak özelliklerine göre, elde edilen veri Osmangazi ortaokulu için 12 kavramsal kategori, Güzel Sanatlar lisesi için 10 kavramsal kategori, Atatürk Anadolu lisesi için 11 kavramsal kategori ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi için 8 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre Ortaokul, Anadolu Lisesi ve Üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramı algılarında cinsiyetlere göre anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varılırken, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinde ise cinsiyetlere göre anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin sanat eğitimi kavramına ilişkin algıları, okul düzeylerine göre değerlendirildiğinde ise bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sanat Eğitimi, Eğitim, Öğretim, Metafor, Yapı Metaforları, Yönelim Metaforları, Ontolojik Metaforlar

ABSTRACT

Metaphors of Middle School, High School and University Students Taking Art Education Related to Arts Education Concept

This research is performed to reveal the metaphors that middle school, high school and university students possess on the concept of art education.

The study group consists of totally 269 female and 266 male students, totally 535 students, who are enrolled in 2014-2015 academic year at Kahramanmaraş Osmangazi Secondary School, Kahramanmaraş Fine Arts High School, Kahramanmaraş Atatürk Anatolian High School and Faculty of Fine Arts of Kahramanmaraş Sütçü İmam University.

The research data which is obtained through semi-structured questionnaire consists of two parts. While demographic variables take part in the first part, the second part is formed of the question, "Art education is like..., because ...". Both quantitative and qualitative research methods are utilized in the research. While the qualitative data is evaluated by the content analysis technique, the quantitative data is assessed with the "chi-square test". Considering the results obtained from the study, 255 different metaphor for the concept of art education has been formed. With respect to the common characteristics of the formed metaphors, the obtained data is gathered under 12 conceptual category for Osmangazi Secondary School, 10 conceptual category for Fine Arts High School, 11 conceptual category for Atatürk Anatolian High School, and 8 different conceptual category for Kahramanmaraş Sütçü İmam University.

The research results indicate that while there is not a significant relationship between the gender and the perception of art education concept for the secondary school, high school, and university students, there is a significant relationship with gender for the Fine Art High School students. When the the perception of students regarding the art education concept is evaluated with respect to school level, the research indicate that there is a significant relation between these two variables.

Keywords: Art Education, Education, Training, Metaphor, Structural Metaphors, Orientational Metaphors, Ontological Metaphors

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Katılımcıların Cinsiyetlerine ve Okul Türlerine Göre Dağılımlarının Yüzdeler Oranları ve Frekansları	41
2.	Ortaokul Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforların Dağılımı	46
3.	Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforların Dağılımı.....	50
4.	Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforların Dağılımı	53
5.	Üniversite Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforların Dağılımları.....	55
6.	Ortaokul Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramı Algılarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategoriler.....	57
7.	Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı.....	59
8.	Duyguların ve Yansımanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı.....	61
9.	Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	63
10.	Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	64
11.	Yöneltici ve Yol Göstericinin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı.....	65
12.	İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	66
13.	Gelişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	66
14.	Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	67
15.	Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	68

16.	Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	69
17.	Anlatım aracı Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	70
18.	Değişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	71
19.	Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramı Algılarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategoriler	72
20.	Yöneltici ve Yol Gösterici Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	73
21.	Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	74
22.	Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	74
23.	Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	75
24.	Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	76
25.	Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	77
26.	Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı.....	78
27.	Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	79
28.	Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	79
29.	Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	80
30.	Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramı Algılarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategoriler.....	81
31.	Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	82
32.	Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	83
33.	Sorgulamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	84

34.	Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	84
35.	İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	85
36.	Değişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	86
37.	Rahatlamamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	87
38.	Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	88
39.	Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	88
40.	Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	89
41.	Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	90
42.	Üniversite Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramı Algılarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategoriler	91
43.	Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	92
44.	Yöneltici ve Yol Gösterici Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	93
45.	Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	93
46.	Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	94
47.	Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	95
48.	Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	96
49.	Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	96
50.	Rahatlamamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı	97
51.	Ortaokul Öğrencilerin Metaforlarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirilmesi	98

52.	Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerin Metaforlarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirilmesi	99
53.	Anadolu Lisesi Öğrencilerin Metaforlarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirilmesi	100
54.	Üniversite Öğrencilerin Metaforlarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirilmesi	101
55.	Öğrencilerin Metaforlarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategorilerin Okul Düzeylerine Göre Değerlendirilmesi.....	102

GRAFİKLER LİSTESİ

<u>Grafik No</u>	<u>Grafik Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Ortaokul öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların dağılımı	49
2.	Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların dağılımı	52
3.	Anadolu lisesi öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların dağılımı	54
4.	Üniversite öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların dağılımı	56
5.	Ortaokul Öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramı algılarına ilişkin oluşturulan kavramsal kategorilerin yüzdeler dağılımı	58
6.	Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramı algılarına ilişkin oluşturulan kavramsal kategorilerin yüzdeler dağılımı	72
7.	Anadolu lisesi öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramı algılarına ilişkin oluşturulan kavramsal kategorilerin yüzdeler dağılımı	82
8.	Üniversite Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramı Algılarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategorilerin Yüzdeler Dağılımı	91

KISALTMALAR LİSTESİ

- MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
SPSS : (Statistic Packets For Social Scieences) Sosyal Araştırmalar İçin İstatistiksel Program Paketi
ASEY : Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi
YİBO : Yatılı İlköğretim Bölge Okulu

1. GİRİŞ

Sanat bireyin kendini ifade etme aracıdır ve sanatın en önemli özelliklerinden biri ise bireyin rahatlamasıdır (Ayaydın, 2011: 303). Kendini ifade edebilen ve ruhsal yönden sağlıklı toplumların oluşması ise o toplumdaki fertlerin sanata ve sanat eğitime verdiği önemle ölçülebilir. İyi bir sanat eğitimi ile daha yaratıcı, kendine güveni tam olan, üretkenliği artmış ve çevresine pozitif yönde katkıları olan fertlerin oluşturulacağı düşünülebilir (Ayaydın, 2010: 187).

Sanat eğitimi genel anlamda tüm sanat alanlarını içine alan geniş bir kavramdır. Sanat eğitimi ile bakmayı ve görmeyi bilen, gördüklerini farklı düşünce ve duygu boyutlarından geçirerek yorumlayabilen, hayal gücü gelişmiş, yaratıcı, özgün düşünen, analiz yapabilen ve iletişim kurabilen bireyler yetiştirmek amaçlanır (Türe, 2007: 2).

Sanat eğitimi, öğrencinin yaratıcılığının gelişmesini sağlayarak hayatı güzel algılamayı öğretir ve böylece kişinin hayattan zevk almasını sağlar (Kanat ve Dikkaya, 2014: 147).

Genel eğitim kapsamında sanat eğitiminden beklenen, olanı tekrarlayan değil, yeni şeyler ortaya koyabilme yeterliliğine sahip bireylerdir. Eleştirel düşünme becerisini geliştiren ve her öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunan sanat eğitimi, bu niteliklerinden dolayı etkili bir eğitim alanıdır.

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin oldukça önem kazandığı çağımızda ise sosyal yönden sağlıklı kişilerin yetişmesi için gerekli tedbirlerin alınması kaçınılmazdır. Sağlıklı bireylerin yetiştirilmesinde en büyük etkenlerden biri ise sanattır. Sanatın toplumda kendini gösterebilmesi için ise her ferdin çocukluktan itibaren, öğrenim hayatı boyunca ve daha sonrasında iyi bir sanat eğitimi almasına ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda, sanat da diğer disiplin alanları gibi kendi amaçlarını gerçekleştirebilmek için eğitim sistemi içerisinde yer almalıdır.

Eğitimin her kademesinde yürütülmesi beklenen sanatsal çalışmalar, öğrencileri sınırlandırmayacak, yaratıcılıklarını ortaya çıkaracak, özgürce kendilerini ifade edebilecekleri bir yapıda olmalıdır. Sanat eğitimi, daha önce de bahsettiğimiz tüm bu niteliklerinden dolayı eğitimin her kademesinde aksamadan devam etmelidir. Eğitim sistemimiz içerisinde okullarda verilen sanat eğitimi ders saatlerinin az oluşu, atölyelerin eksikliği, öğrenci sayılarının fazlalığı, diğer branş öğretmenlerinin, okul yöneticilerinin ve velilerin sanat eğitimi derslerine gereksiz bir ders olarak bakmaları sanat eğitiminin önde gelen problemlerindedir. Bunun yanı sıra toplumumuzdaki çoğu birey tarafından sanat eğitimi boş zamanı değerlendirme aracı olarak görülmektedir (San, 2010: 13). Tüm bu

düşüncelerin uzantısı, geçmişten günümüze yetişen nesillerin beyinlerinde bu yönde bir algı oluşturmaktadır. Dolayısıyla geleceğe yön verecek öğrencilerin sanat eğitimi kavramına ilişkin algılarının doğru bir şekilde tespit edilmesi gerekmektedir. Bu durum gelecekte karşılaşılabilecek sorunların çözümlerine dair ipuçları vermesi yönünden büyük öneme sahiptir.

Sanat eğitimine yönelik var olan algılarda insanın doğası gereği farklılıkların olması kaçınılmazdır. Bu farklı algılamalara bağlı olarak bireylerin anlama ve anlatma sürecinde sanat eğitimine yönelik anlamlandırmalarında ve benzetmelerinde de farklılıklar görülmesi olağandır. Dolayısıyla sanat eğitimi kavramı ile ilgili bu farklı algılamalar neticesinde birçok disiplinde olduğu gibi sanat eğitiminde de bireylerin duygu ve düşüncelerini etkili ve zengin bir biçimde ifade etmede kullandıkları simgesel ya da sembolik öğeler olan metaforlar ortaya çıkmaktadır.

Günümüzde birçok kavramla ilgili problemlerin tespit edilmesinde ve onlara çözüm yolu aranmasında önemli araştırma yöntemlerinden biri metaforlardır. Metaforlar bilginin kalıcı olarak öğrenilmesini sağlar ve aynı zamanda öğrenilmesi zor kavramların daha kolay öğretilmesini sağlar.

Lacoff ve Johnson (2003: 27) düşünme tarzının ve tecrübe edinilen her olgunun metafor olduğunu belirtmişlerdir. Saban (2009: 282) metaforu, algısal olan bir objeden diğerine geçen anlam transferi olarak tanımlamıştır. Saban, Koçbeker ve Saban (2006: 463) ise metaforu, olayların oluşumu ve işleyişi hakkında fikirlerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araç olarak tanımlamıştır. Perry ve Cooper (2001) metaforu, tanımlayamadığımız nesnelere bilindik nesnelere açıklayıp yeni bilgiler öğrenmemizi sağlayan kavramlar olarak tanımlamışlardır.

Cerit (2008: 694) anlaşılması zor kavramların metaforlarla daha kolay anlatıldığını belirtmiştir. James (2002: 27) metaforların eğitim alanında öğrencilerin yeni fikirler oluşturmasını sağladığını ve karmaşık kavramları öğrenmelerinde de etkili olduğunu belirtmiştir. Morgan (1998: 14) metaforu dünyayı kavramamızı sağlayan bir düşünce ve görme biçimi olarak yorumlamıştır. Saban (2009: 319) metaforların öğretmenlerin, öğrencilerin zihinsel imgelerini anlamada, açığa çıkarmada ve açıklamada kullanılacak araştırma metodu olduğunu belirtmiştir. Arslan ve Bayrakçı (2006: 100) metaforu bir kavramı bilinen terimlerle açıklanması olarak tanımlamışlardır. Fraser (2000) metaforların birçok sosyal ve kültürel konunun anlaşılmasında kullanılması gereken bir araştırma metodu olduğunu ve herhangi bir konuda oluşturulan metaforların diğer metaforların oluşumunda öncülük edeceğini belirtmiştir. Hagstrom ve diğerleri (2000) metaforların eğitimsel kullanımlarının olduğunu bildirmişler ve duygusal gelişimi desteklediğini vurgulamışlardır.

Sanat eğitimi, bireylerin bilişsel, duyuşsal, duygusal ve bedensel tüm özelliklerini etkileyerek onlara bir bütün olarak katkıda bulunur. Bu etkileşim, yaratıcı güçlerini ortaya çıkaran, eleştirel düşünebilen, merak eden, sorgulayan, iletişim kurabilen ve estetik düşünme bilincine sahip sağlıklı bireyleri topluma kazandırmaktadır. Bu araştırma, ülkenin geleceğini oluşturacak olan öğrencilerin kişisel gelişimlerine büyük katkı sağlayan sanat eğitimini nasıl algıladıklarını ve bu kavram için oluşturdukları metaforları ortaya koymayı amaçlamaktadır.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı, sanat eğitimi alan ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturdukları metaforları toplamak ve toplanan metaforları çeşitli kategoriler altında sınıflandırarak ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramını algılama biçimlerini ortaya çıkarmaktır.

Araştırmanın ana amacını "Sanat eğitimi alan ortaokul, lise ve üniversite' de sanat eğitimi alan öğrencilerin "sanat eğitimi" kavramına ilişkin metaforları nelerdir?" sorusu oluşturmaktadır.

1. 1. 1. Araştırmanın Alt Amaçları

Araştırmada ana amaç dikkate alınarak aşağıda belirtilen sorulara cevap aranmıştır:

1. Sanat eğitimi alan ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar nelerdir?
2. Oluşturulan metaforlar, ortak özellikleri dikkate alındığında hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?
3. Oluşturulan metaforlara göre belirlenen kavramsal kategoriler cinsiyetlere göre farklılık göstermekte midir?"
4. Oluşturulan metaforlara göre belirlenen kavramsal kategoriler okul düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

İçinde bulunduğumuz çağda eğitim ve öğretim faaliyetlerine verilen önemin artması sevindirici bir unsur olurken sanat ve sanatçıya verilen önemin toplumumuzda gün geçtikçe değer kaybetmesi ileride ruhsal açıdan sağlıklı bir toplumun oluşmasına engel olacaktır. Bu durum ise estetikten yoksun, kendilerine ve çevrelerine duyarsız bireylerin ve medeniyetten uzak toplumların ileriki dönemlerde daha fazla ortaya çıkmasına zemin hazırlayacaktır. Bundan dolayıdır ki, sağlıklı toplumların oluşmasında ve bir milletin

devamlılığının sağlanmasında sanata, sanatçıya ve sanat eğitime büyük önem verilmesi gerekmektedir.

Tüm bu nedenlerden dolayı sanat eğitimi, genel eğitim sistemi içerisinde daha fazla yer almalıdır. Bunun da sağlanması sanat eğitiminin amaçlarının doğru bir şekilde algılanması ile mümkündür. Buradan hareketle toplumun temelini oluşturan öğrencilerin sanat eğitimi kavramına yönelik algılarının doğru tespit edilmesi gelecek zamanlarda oluşabilecek problemlerin çözümüne yönelik önemli ipuçları vermesi yönünden önemli hale gelmektedir.

Saban (2008: 488) yaptığı bir çalışmada; ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin, öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının okula ilişkin metaforlarını tespit etmeye çalışarak okul olgusunun bir bütün olarak algılanabilmesi için çok sayıda metafora ihtiyaç olduğu ve ilköğretim öğretmen ve öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun okulu “kültürlenme ve şekillendirme” yeri olarak gördüğünü saptamıştır. Ada (2013: 171) yaptığı bir araştırmada ise, öğrencilerin matematik dersine ve matematik öğretmenine yönelik algılarının metaforlar yardımıyla belirlemeye çalışarak sınıf düzeyi ve öğrencilerin babalarının eğitim düzeyi arttıkça matematik ve matematik öğretmenine olan algının olumsuzlaştığı yönünde bir sonuca ulaşmıştır.

Metaforlar, algıların ortaya çıkartılmasında kullanılan önemli araştırma tekniklerinden biri olarak görülmekte ve farklı disiplinlerde bu ve buna benzer birçok çalışmada kullanıldığı görülmektedir. Ancak literatür taramasında, sanat eğitime yönelik metafor çalışmalarının sınırlı sayıda olduğu saptanmıştır. Bundan dolayı, metafor tekniği kullanılarak öğrencilerin sanat eğitimi ile ilgili algılarının ortaya çıkartılması sonraki dönemlerde ortaya çıkacak problemlerle ilgili bizlere ve eğitim sistemimize ön bilgi sağlaması yönünden böyle bir araştırmaya ihtiyaç duyulmuştur.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı Kahramanmaraş Onikişubat İlçesindeki Osmangazi Ortaokulu, Kahramanmaraş Güzel Sanatlar Lisesi, Kahramanmaraş Atatürk Anadolu Lisesi ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğrenim gören toplam 535 öğrenci ile bu okullarda öğrenim gören “Sanat Eğitimi Alan Ortaokul, Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Algıları/Yarı Yapılandırılmış Anket Formu” aracılığıyla ifade ettikleri görüşlerle sınırlıdır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmanın temel varsayımları şunlardır:

1. Öğrencilerin uygulanan yarı yapılandırılmış anket formunu samimi ve güvenilir bir şekilde cevaplandığı varsayılmıştır.
2. Yapılan istatistiki işlemlerin geçerli ve güvenilir olduğu kabul edilmiştir.
3. Çalışmada öğrenci sayılarının araştırma için yeterli olduğu varsayılmıştır.

1. 5. Tanımlar

Disiplin: Kendine özgü eğitim altyapısı, yöntemleri ve içeriği olan ve herhangi bir alanda yeni bilgi üretebileceğini ve söz konusu alanda daha ileri düzeyde bilgiler geliştirilebileceğini kanıtlamış bir araştırma alanına verilen isimdir (Berger,1970'ten aktaran: Aktan, 2007: 27).

Metafor: Bir fikir, obje ya da eylemi, bir sözcük veya deyim ile herhangi bir duruma benzeterek ifade etme biçimidir (Palmer ve Lundberg,1995'ten aktaran: Tamimi, 2005: 30).

Metaforik: Metaforlarla ifade etme biçimi (Girmen, 2007: 47).

Metonimi: Bir nesneyi onunla ilişkili bir diğer nesneye göre ifade etme (Lakoff ve Johnson, 2003: 67).

Olgu Bilim: Olgu bilim (fenomenoloji) deseni; farkında olduğumuz fakat açıklamakta zorlandığımız olgulara yoğunlaşmaktır. Olgu bilim; bize tanıdık gelen fakat anlamını tam olarak açıklayamadığımız olguları araştırmak için kullanılan bir metottur (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Ontolojik Metaforlar: Soyut kavramları somut bir yapıya kavuşturmada kullanılan metaforlardır (Lakoff ve Johnson, 2003: 54).

Sanat Eğitimi: İnsanların kendi yaşantılarını amaçlı ve yöntemli olarak olumlu yönde değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir (Uçan, 2002: 3).

Sanat: Hoşa giden biçimler yaratma çabasıdır (Read, 1960' tan aktaran: Buyurgan ve Buyurgan, 2012: 2).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Sanat milletlerin varoluşlarını, kültürlerini, yaşam tarzlarını, fikirlerini, değerlerini ve hayata bakışlarını yansıtan en önemli unsurlardan biri olmuştur. Günümüzde ayakta kalabilmiş toplumlara bakıldığı zaman bu toplulukların sanatsal etkinliklere önem verdikleri açık bir şekilde ortadadır. Sanat değerlerinin korunabilmesi ve toplumların gelecek kaygısı taşımaması için bireylerin yeterli düzeyde sanat eğitimi alması gerekmektedir. Sanat eğitimi denildiği zaman görsel, dramatik ve işitsel sanatlar akla gelmiş olsa da “görsel sanatlar” kavramı bu sınıflandırma arasında ön plana çıkmaktadır.

Görsel sanatlar eğitimi bireyin bedensel, zihinsel ve ruhsal açıdan uyum içinde olmasını sağlar. Bireyin zihninde canlandığı duygu ve düşünceleri kâğıda aktarması bireyin ruh sağlığının da olumlu yönde etkilenmesine neden olur. Hayallerini gerçeğe dönüştüren kişi başarmanın mutluluğunu yaşayarak çevresine pozitif yönde katkılarda bulunur. Bunun sonucunda ise estetik duygusu gelişmiş, farklı düşünebilen, başkalarına saygılı, araştırma ve geliştirmeye öncelik veren topluluklar ortaya çıkar. Bu özelliklere sahip olan topluluklar nasıl ki günümüzde yerlerini almışlarsa gelecekte de yerlerini alacaklardır.

Sanat eğitimi kavramına yönelik olumlu ya da olumsuz algıların ortaya çıkartılması amaçlanan araştırmada son zamanlarda birçok öğretim çalışmalarında da kullanılan metafor tekniğinden faydalanılmıştır. Metaforlar bazı alanlarda ifade edemediğimiz kavramların daha anlaşılır olmasını sağlamaktadır. Böylece sanat eğitimi ile ilgili sorunların tespitinde daha net sonuçlar elde edilerek yapılması gereken eğitim ve öğretim faaliyetlerinin belirlenmesi konusunda ön bilgi elde edilmesi amaçlanmıştır.

2. 1. 1. Sanat Eğitimi

“Bireyin zihinsel, duygusal, bedensel eğitiminin ve estetik duygularının bütünlük içerisinde geliştirilmesi, yeteneğinin olgunlaştırılması ve yaratıcılığının artırılması için yapılan eğitim çabasına sanat eğitimi denir” (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2012). Uçan (2002: 3) ise sanat eğitimi “insanlara kendi yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma ya da insanların sanatsal davranışlarını kendi yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme süreci” olarak tanımlamıştır. Uysal (2005: 41) sanat eğitimi, bireylerin

sanat ve kültür alanlarında yetiştirilip bilinçlendirme çabası olarak tanımlamıştır. Suut Kemal Yetkin ise “ Sanat eğitimi bir çeşit ahlak eğitimidir” deyişi ile sanat eğitimini tanımlamıştır (aktaran: Buyurgan ve Buyurgan, 2012: 9).

Buyurgan ve Buyurgan (2012: 11) sanat eğitimini şu şekilde ifade etmiştir;

“Sanat eğitimi çocuğun gelişerek kendini özgürce ifade etme imkânı bulduğu ortamdır. Çocuğun kişiliğın gelişmesinde, kendine güvenmesinde önemli bir rol oynar. Atölye derslerinde paylaşma, sorumluluk, düzen, malzemeyi kullanma konularında bilinçlenir. Sanat eğitimi özgürlükçü, barışçı, insancıl, yaratıcı, toplumu ile bütünleşmiş, değişen şartlara göre kendini yenileyebilen, geleceğın izlerini taşıyan çocukların yetişmesi için vazgeçilmez bir dünyadır”.

Sanat eğitimi ile sosyal yönü gelişmiş, yaşadığı kültürün ve başka kültürlerin farkında olan, çevresine duyarlı, sorumluluğının farkında ve gelecekte ne yapması gerektiğini bilen bireylerin yetiştirilmesinin amaçlandığını söylersek sağlıklı bir nesil ve gelecek için sanat eğitiminin ne kadar önemli olduğunu anlamış oluruz. Buradan hareketle sanat eğitimi için bireylerin kendine güvenini sağlayan, sosyal ilişkiler kurabilen, yeni şeyler ortaya koyabilen, yaratıcı, eleştirel düşünceye sahip, merak eden, sorgulayan, kendine ve çevresine duyarlı, estetik düşünceye sahip bireyleri bir bütün olarak etkilemeyi amaçlayan bir şekillendirme süreci diyebiliriz.

Nitelikli bir sanat eğitimi için sanat eğitiminin farkında olan bir bakış açısının, günün değişen ve gelişen şartlarına uygun ve kendini yenileyen bir müfredat programının, kendini yetiştirmiş sanat eğitimcilerinin, yeterli ders saatlerinin, uygun atölyelerin ve gerekli araç-gereçlerin olması gerekmektedir (Buyurgan ve Buyurgan, 2012: 4).

“Sanat eğitimi toplumu uygarlık yolunda birleştiren çimentodur” (Kaya, 2007: 149). Türkdöğın (1981: 17) sanat eğitimini bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmede yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırmak için yapılan eğitim çabası olarak ifade etmiştir. Akgün (2003: 3) insanın sanatsal duyarlılığını, yaratıcılığını, estetik beğenisini, sanat eserlerini doğru bir şekilde algılayabilmesini sağlayacak eğitimin sanat eğitimi olduğunu ifade etmiştir. Yeşilyurt (2009: 1) toplumların kültürünün geliştirilmesinde ve de bireylerin ruh sağlığının korunmasında sanat eğitiminin önemli bir alan olduğunu ifade etmiştir. Düz (2010: 12) sanat eğitimini zekâya dayalı duyuların ve sezgilerin ifadesi olarak açıklamıştır. Akgün (2003: 7) sanat eğitimini nitelikli insan yetiştirmedeki en önemli eğitim modeli olarak ifade etmiş ve sanat eğitimi ile öğrencinin ön plana çıktığını, yaparak öğrenme imkânı bulduğunu bildirmiştir.

San (1982: 215) sanat eğitimini güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve dışı sanatsal eğitimi ifade eden kavram olarak tanımlamıştır. San (2001: 23) sanatlar eğitimini özellikle örgün eğitimde, bilim ve teknik eğitimin kesinlikle yanında

ve eş değerde yer alması gereken, elverdiğince çeşitli sanat dallarında yapılacak öğretimin adı olarak ifade etmiştir.

Sanat eğitimi, sanatın oluşumu, sanatsal yaratma, sanatın toplumdaki yeri, sanat türleri, sanat akımları ve anlayışları, sanatçının kişilik özellikleri vb. konuları işleyen sanat tarihi, estetik, sanat kuramları ve eleştirisi, sanat psikolojisi, sanat coğrafya ve topoğrafyası gibi, sanat olayına, sanat ürünlerine ve sanat-toplum-kültür ilişkilerini irdeleyen ve kuramsal bilgi dallarının da katılmasıyla tamamlanan eğitimidir” (San, 2010: 18-19).

Kırıçoğlu’na (2002: 2) göre sanat eğitimi;

“Görsel sanatlar, resim, heykel, mimarlık, görsel sanatlar, endüstri tasarımı, grafik sanatlar, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotoğraf, tekstil, moda tasarımı, seramik, bilgisayar sanatı gibi geniş bir alanı kapsar. Bu dalların tümüyle ilgili olarak okul öncesinden yükseköğrenime kadar her aşamadaki sanat eğitimi ve öğretimiyle ilgili kuramsal ve uygulamalı çalışmalara “Görsel Sanatlar Eğitimi” ya da yalnız “Sanat Eğitimi” denilebilir”.

Artut (2004: 223) sanat eğitimini özellikle okul öncesinde çocuğun önceden öğrenmiş olduğu bazı davranış ve sözcüklerden daha güçlü bir anlatım ve iletişim aracı olarak açıklamıştır.

Gültekin (2011: 1) sanat eğitimini eğitim kurumlarında duyguları eğitirken düşünce ve yetenekleri de paralelinde geliştirmekte olan en önemli yöntem olarak ifade etmiştir. İlhan (2003: 13) sanat eğitiminin tüm alanlarda gerçekleştirilen eğitim ve öğretimi kapsadığını, günümüzde ise sanat eğitiminin “sanatlar eğitimi” olarak adlandırıldığını ve edebiyat, resim, grafik, fotoğraf, hat, heykel, tiyatro, mimari, müzik ve bale gibi tüm sanat alanlarını kapsadığını belirtmiştir.

Buradan hareketle bireylerin eğitim hayatının başlangıcından itibaren bireyleri bir bütün olarak geliştirmeyi amaçlayarak bireylere yeni bir düşünce ve bakış açısı kazandıran sanat eğitimi vazgeçilmez bir eğitim alanıdır.

2. 1. 2. Sanat Eğitiminin Önemi

Sanat eğitimi ile toplumumuzu oluşturacak bireylerin kişisel ve sosyal yönden sağlıklı olmaları amaçlanır. Türe (2007: 2) sanat eğitiminin amacını bakmayı bilen ve gördüklerini farklı düşünce ve duygu boyutlarından geçirerek özgün düşünebilen, analiz yapabilen, iletişim kurabilen fertler yetiştirmek olarak belirtmiştir. Bu bakımdan düşünüldüğü zaman sosyal yönden sağlıklı bireylerin toplumda yer alabilmesi ve toplumun kendini geliştirebilmesi için sanat değerlerinin önem kazanması gerekir. Sanatta değer kavramlarının oluşabilmesi için ise bireylerin okul öncesinde, okul döneminde ve daha

sonrasında iyi bir sanat eğitimi alması gerekir. İyi bir sanat eğitimi almış bir toplum ise hayatı güzel yaşayarak kültürünü ve geleceğini de koruma altına almış olur. Ünver (2002) sanatta ileri gitmiş bilimde ve teknikte geri kalmış ya da bilimde ve teknikte ileri gitmiş sanatta geri kalmış bir toplumun olamayacağını bildirmiştir. Ünver'in açıklamalarına bakarak modern ve refah içerisinde yaşamak isteyen bir toplumun sanatsal ve bilimsel çalışmaları birlikte yürütmesi gerektiğini söyleyebiliriz. Aksi takdirde toplum yok olmaktan kendini alıkoyamayacaktır. Ünver (2002) sanatsal kavramların gelişmesinde eğitimin tartışmasız bir gerçek olduğunu vurgulamıştır. Bilimin ve sanatın temelini hayal gücü oluşturmaktadır. Hayallerin ise gerçek dünyaya yansıtılması iyi bir sanat eğitimi ile gerçekleşir. Bu özelliklerden dolayı da sanat eğitimi genel eğitimin en önemli unsurlarından biri olarak önem arz etmektedir.

Ayaydın (2012: 258) görsellerin evrensel bir dil olduğunu ve sanatın her dalının da kendine has bir dilinin olduğunu bildirmiştir. Görsel sanatların dilinin de semboller olduğunu ve görsel sembollerin görsel iletişimi ve dolayısı ile evrensel dili oluşturduğunu ifade etmiştir. Literatür taramasına dayalı yaptığı çalışmasında görsel sanatları semboller ve iletişim açısından inceleyerek; iletişimde ve sanatta sembollerin sanatçının kendini ifade etmesinde büyük rol aldığını ve sanatın görsel dilinin öğrenilmesinin iletişim açısından önemli olduğu sonucuna varmıştır. "İletişimin ve evrensel dilin öğrenilmesi ise sanat eğitimi gerekliliğini kılmalıdır" diyerek sanat eğitiminin önemini bildirmiştir.

"Sanat eğitimi uygulamaları özellikle okul öncesi dönemde bireye; sanatın görsel dilini öğrenme, sanat zevkinin oluşumu, ruh sağlığının korunması, özgün düşünme yeteneği, sözel dile alternatif farklı bir iletişim yolunu kullanabilme, bedensel gelişimin güçlenmesi, kültürün inşa edilmesi ve özgüvenin oluşumu gibi birçok değer kazandırabilir" (Ayaydın, 2010: 198).

Bireylerin yaratıcılığını geliştirmede, estetik düşünce ve bilinç kazandırmada, bireyin sosyal ilişkilerinde, işbirliği ve yardımlaşmayı, birlikte bir şeyler yapma sevincini yaşattığı için sanat eğitimi önemli ve gerekli görülmektedir (Uysal, 2005: 42).

Sanat eğitiminin toplumsallaşma sürecindeki birey için, içinde yaşadığı dünyayı algılamada, karşılaştığı problemlere karşı çözüm yolları bulmada ve gördüğü, hissettiği şeylere karşı tepki vermesi bakımından önemli bir rol üstlenmiştir (Şahin ve Yağcı, 2012: 273). Sanat eğitimi birey ve toplum için bir can damarı olarak gören Şahin ve Yağcı (2012: 273) aynı zamanda sanat eğitiminin genel eğitimin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor amaçlarına da yardımcı olduğunu ve bu özelliklerinden dolayı bireyin estetik, fiziksel, zekâ ve toplumsal gelişimine de katkıda bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Yegen (2013: 250) “Bireyin Toplumsallaşma Sürecinde Sanat Eğitiminin Önemi” adlı çalışmasında bireye tüm estetik duyguların sanat eğitimi ile verilebileceğini ve bu eğitimi almış bireyin kazandığı bakış açısını sadece edebi ürünlerde değil birçok alanda da kullanabileceğini ifade etmiştir. Bireyin farklı düşünme becerisine ve birçok probleme anlamlı çözüm yolu bulma yeteneğine ancak sanat eğitimi ile erişebileceğini bildirmiştir. Sanat eğitiminin kazandırdığı çok yönlülük bireyin açık fikirli, geleceği görebilen, yaşadığı topluma değer katan, özgün, çevresine duyarlı bir birey olarak yetişmesini de sağlayacaktır. Buradan hareketle iyi bir sanat eğitimi almış bireylerin bulunduğu bir topluluğun ise herhangi bir gelecek kaygısı taşımayacağını ve geleceğe güvenle bakabileceğini söyleyebiliriz.

Düz (2010:1) “Çevrenin Sanatçı Yaratıcılığa Etkileri ve Sanat Eğitimi” adlı çalışmasında çeşitli topluluklar içerisinde yer alan insanın çevresini saran öznel ya da nesnel gerçeklerle değerlendirildiğini ifade etmiştir. Bu topluluklar içinden çıkan sanatçıların ise buldukları çevrenin kendine özgü yaşam ve düşünce tarzı kapsamında yetiştiğini bildirmiştir. Sanatçının yaratıcılığının gelişimindeki en önemli etkenin çevre olduğunu ve sanatçının çevreden elde ettiği kazanımları sanatsal üretime yansıttığını ifade etmiştir. Sanatsal üretim ve tüketimdeki kalitenin toplumsal değerleri yükselteceğini, daha gelişmiş ve ileri düzeyde yaşam kalitesi sağlayacağını, çağımız insanını yabancılaşma tehlikesinden koruyacağını bildirmiştir. Sanatsal üretim ve tüketimdeki kalitenin de ancak sanat eğitimi ile artacağını bu sayede de toplumların ilerleme kaydedeceğini belirtmiştir.

Çelik (2013: 2) sanat eğitiminin amacının estetik bakış açısı ve hayal gücü gelişmiş, tasarım yapabilen, araştırmacı, sorgulayıcı, yeniyeye açık, dinamik, üretken, becerikli bireylerin yetiştirilmesi olduğunu ifade etmiştir. Sanat eğitiminin sosyal bir etkinlik, dinlenme ya da eğlendirici ders algısından kurtarılarak gerçek anlamına kavuşturulduğu zaman eğitim-öğretim sürecine katkısından dolayı düşünen, üreten, yaratıcı, estetik algısı gelişmiş, becerikli, kendine güvenen nesillerin oluşacağını ifade etmiştir. Bunun sonucunda da ülkenin daha iyi konumlara geleceğini bildirmiştir.

2. 2. Metafor Kavramı

Bulduğumuz dünyayı algılamamızı ve anlamlandırmamızı sağlayan metaforlar, eğitimde karmaşık kavramları anlamaya yarayan bir teknik olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Bu bölümde araştırmanın temelini oluşturan metafor kavramı, metaforun temel işlevleri, metaforun çeşitleri ve metaforun öğretimdeki yerine değinilmiştir.

2. 2. 1. Metaforun Tanımı

Kavramları ortaya çıkarmada, ilişkilendirmede ve eyleme dönüştürmede önemli bir araç olan metafor, günümüzde anlamayı etkin olarak yapılandıran bir öğretim tekniği olarak eğitim alanında yerini almıştır.

Metafor, belli bir zihinsel oluşumun başka bir zihinsel oluşum üzerine yansıtılmasına olanak tanıyan, insan zihninin belli bir kavrayış biçiminden başka bir kavrayış biçimine transferini sağlayarak, belli bir olguyu ya da kavramı başka bir olgu ya da kavram olarak görmeyi sağlayan güçlü bir zihinsel model olarak kabul edilmektedir (Saban, 2008: 460).

Lakoff ve Johnson (2003: 29) metaforu, bir kavramın ya da bir söylem biçiminin başka bir kavram ya da başka bir söylem biçimi ile yapıya kavuşturulması olarak tanımlamışlardır. Daha açık bir ifadeyle farklı bir kavramı farklı bir diğer kavrama göre anlama ve dile getirme olarak açıklayabiliriz. Bu doğrultuda, X olgusunun ya da kavramının Y olgusu ya da kavramı gibi olduğunu kabul etmemiz gerekirken bu oluşumun benzer olmayan iki olgu ya da kavram arasında ilişki kurulması ve benzer boyutlarıyla bu olgu ve kavramların açıklanması metaforların ne denli güçlü bir zihinsel model olduğunu ortaya koyar (Saban, 2008: 460).

Saban (2004: 131) metaforu, olayların oluşumu ve işleyişi hakkında algılarımızı yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biri olarak tanımlamıştır.

Levine (2005: 172) metafor kavramının Yunanca "Metapherein" menşinden geldiğini, meta (değiştirmek) ve pherein (taşımak) kelimelerinin birleşiminden türediğini belirtmiştir. Metapherein teriminin "bir yerden başka bir yere götürmek" anlamında kullanıldığını söyleyen Demir (2015: 10) metafor kelimesinin Türkçede karşılığı olan "eğretileme" ve "istiare" kavramlarının tam olarak metafor kelimesinin anlamını karşılamadığını belirtmiştir. Demir'e (2015: 14) göre istiare, "ödünç'e dayanır; ödünç alma, birinden eğreti/iğreti bir şey alma; bir kelimenin anlamını geçici olarak başka bir kelime için kullanma sanatı olarak ifade edilirken "eğretileme" ise istiare'nin kelime anlamının Türkçeye aktarılmasıdır". Bu anlamda eğretileme ya da istiare edebiyatta kullanılan söz sanatları (teşbih, mecaz-ı mürsel, kinaye, ta'riz vb.) ile aynı göreve sahipken, metafor daha çok zihinsel ve düşünce süreçlerinin içerisinde olan ve bu süreçleri yapılandıran bir unsurdur (Saban, 2008: 460).

Morgan'a (1998: 14) göre metaforlar genel olarak dünyayı kavrayışımıza sinen bir düşünce ve görme biçimidir. Bu bağlamda metaforlar, karmaşık ve soyutu anlama, anlamlandırmada ve görmede bireyin zihinsel süreçlerini harekete geçirmektedirler.

Metaforlar, bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizması olarak tanımlanmaktadır (Arslan ve Bayrakçı, 2006: 103). Bu yönüyle, zihinsel süreçlerin işlevlerine dikkat çekerek bulunulan dünyayı anlama, anlamlandırma ve aktarmada metaforların, bu düşünme süreçlerinde verimi arttırıcı bir araç olabileceği belirtilebilir.

Bir konuyu diğer bir konunun perspektifinden algılamaya ve anlamaya müsaade eden zihindeki var olan bilgiler arasında bağ kurma süreci (Eraslan, 2011: 4) olarak metafor, olgunun yeniden yapılandırılmasını ve belirli yönler arasında ilişkilendirmeyle dışa aktarımını sağlayan bir unsurdur. Bu yönüyle de eğitimde bilinmeyenlerin bilinir hale getirilmesinde, bilgiler arasında bağlantı kurularak daha kalıcı olmasında ve hatırlanmasında önemli bir yere sahip araçlardır.

Olayların zihinsel iz düşümlerinin somut diğer bir duruma benzetilerek sembolik olarak ifade edilmesini sağlayan bu sistem metaforik süreci anlatmaktadır (Kararımak, 2015: 115). Bu bağlamda metaforları bireylerin zihninin yani zihinsel oluşumlarının dışa aktarımı olarak görebiliriz.

Lakoff ve Johnson (2003: 30), metaforun özünü bir şeyi başka bir şeye göre anlamak ve tecrübe etmek olarak belirtirken, Ekiz ve Koçyiğit (2013: 440-441) metaforları, bireylerin içinde yaşadıkları çevreyi algılamalarında ve karmaşık yapıları açıklığa kavuşturmada işe yarayan zihinsel imgeler olarak belirtmektedirler.

“Dilde yeni anlamların oluşturulması metaforların kullanımı ile doğrudan bağlantılıdır” (Şevki, 2009: 401). Metaforlar üzerinde ilk çalışmaları ortaya koyan Aristoteles, sözcüklerin sürekli bir değişim içerisinde olduğu ve tükenmez bir oluşum ile gerçekliği yeniden biçimlendirdiklerini belirtmiştir (Şevki, 2009: 402). Bu bağlamda metaforlar, bu değişim sürecinin sonunda sürekli olarak yeni biçimler ve yeni anlamlar ortaya çıkarırlar.

Metaforlar aracılığıyla oluşturulan anlamlar her kültüre göre farklı özellikler taşırlar. Daha açık bir ifadeyle metaforlar, var oldukları kültüre ve o kültürün değerlerine göre değişir ve o kültürlerdeki değerler o kültürdeki kavramların metaforik yapısıyla tutarlılık içindedirler (Lakoff ve Johnson, 2003: 50-52). Bu doğrultuda kavramlar ya da olgular arasında sürekli yeni anlamlar ortaya koyduğundan metaforları, o kültürlerin değerlerini yansıtan unsurlar olarak kabul edebiliriz.

2. 2. 2. Metaforun Temel İşlevleri

Dünyadaki olağan tecrübelerimizi yansıtan metaforlar (Lakoff ve Johnson, 2003: 27) içinde bulunduğumuz bu dünyayı algılamamızı, anlamlandırmamızı ve yapılandırmamızı,

bilinenin üzerinden bilinmeyene yeni anlam yükleyerek açığa çıkarmada kullanılan bir yöntem olarak eğitim sürecinde yerini almıştır. Bu süreçte metaforlar, olgular ya da kavramlar arasında ilişkilendirme yaparak konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamada, yaratıcı ve aktif düşünmeyi harekete geçirerek kalıcı öğrenmelerin oluşmasında, karmaşık durumları ortadan kaldırarak anlamayı kolaylaştırmada yardımcı olan bir araçtır. Bu özelliklerinden dolayı metaforlar son yıllarda birçok bilim dalında kullanılır hale gelmiş ve birçok disiplindeki (edebiyat, felsefe, politika, matematik, hukuk, psikoloji vb.) araştırmalarda konu edinilmiştir.

Yeni bir olguyu anlama ve açıklamada metaforlar, iyi bilinen bir durumun anlamını bilinmeyen bir duruma taşırlar (Ekiz ve Koçyiğit, 2013: 441). Fakat bir kavramı başka bir kavramla anlamaya çalışırken bilinen kavramın içerdiği bazı boyutlar arka plana itilir ve kavramlar arasındaki benzer özelliklerin boyutlarına odaklanılır (Lakoff ve Johnson, 2003: 35). Bu düşünce, kavramlar arasındaki benzer özellikler üzerinde odaklanılırken benzer olmayan özellikler üzerinde odaklanılmadığını ortaya koymaktadır. Aynı zamanda metaforik yapıya kavuşturmanın, kısmi olduğunu görmek gerekir (Lakoff ve Johnson, 2003: 39).

Zihinde güçlü bir yapılaşmayı sağlayarak yeni oluşumlar ortaya çıkaran metaforlar, kalıcı ve uzun süreli öğrenmeleri meydana getirirler. Bu bağlamda metaforlar, öğretim sürecinin etkinliğini arttıran önemli bir unsurdur.

“Metafor, bilinmeyen şeylerin öğretilmesi için mükemmel bir teknik, öğrenilen bilgilerin akılda tutulması ve hatırlanması konusunda geçerliliği kanıtlanmış bir araçtır. Metafor ile öğrenciler yeni bilgileri, zihinlerinde zaten var olan şemaya yapııştırarak eski bilgilerine bağlarlar. Metaforlar bu şekilde, öğrencinin geçmişi öğrenmeleri ve kişisel tecrübeleri ile yeni öğrenilen kavramlar arasında güçlü bağlantılar kurarak ve canlı imajlar oluşturarak öğrenme sürecinin kalitesini daha da artırırlar” (www.nodak.edu).

Lakoff ve Johnson’a (2003: 27) göre düşüncemize yön veren kavramlar ve olgular gündelik yaşamdaki davranışlarımıza ve faaliyetlerimize de yön verir. Algıladığımız şeyi ve diğer insanlarla ilişki kurma şeklimizi biçimlendirirler. Bu bağlamda, yapıya kavuşmuş bu kavramlar gündelik yaşam gerçekliğimizin anlam kazanmasında önemli bir etkidir. Kavram sistemimizin büyük ölçüde metaforik olduğunu varsayarsak, gündelik hayatta yaptığımız şeyler metafor sonucunda ortaya çıkmaktadır.

Metafor, bir konuyu diğer bir konunun perspektifinden algılamaya ve anlamaya izin veren zihindeki bilgiler arasında bir bağ kurma sürecidir (Eraslan, 2011: 4). Bu süreç çeşitli aşamalardan meydana gelmektedir ve şu şekilde ifade edilebilir (Sezer 2003’ten aktaran: Eraslan, 2011: 4):

1. Açıklanmak ya da anlamlandırmak istenen soyut bir olgu (durum, olgu, kavram),

2. Bu olguyu açıklamak için kullandığımız somut (belirgin) bir olgu ve bu olgunun dilsel ifadesi,

3. Bu iki olgu arasında kurulan (kurgulanan) özel denklikler (benzeşmeler).

Eraslan'a (2011: 4) göre bu süreç, bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde ortaya çıksa da insanın düşünme süreçlerini işlevsel olarak aktifleştirmektedir. Bu aktifleşme sürecinin ilk aşaması açıklığa kavuşturulmak istenen bir olgu, durum ya da bir kavramın belirlenmesidir. İkinci aşama ise açıklanmak istenen kavram, olgu ya da durum için var olan düşünce zenginliğidir. Metaforların kalitesi ise bu düşünce ve bilgi zenginliğine bağlıdır. Üçüncü aşama ise bu var olan ve üretilen kavramlar arasında sağlanan benzeşmelerdir.

Metaforların işlevleri ise şöyle sıralanabilir (Booth, 2003'ten aktaran: Girmen, 2007: 12):

- Metaforların, söylediği ya da kastettiği anlam bir dereceye kadar bağlamı değiştirebilir.
- Metaforların anlam değeri, her zaman için gerçek anlam değerinden daha yoğundur.
- Metaforlar, göreceli anlam değerleri taşırlar.
- Metaforlar, toplumsal anlam değeri taşırlar.
- Bireylerin kullandıkları metaforlar, bireyin kişiliğine ilişkin ipuçları taşırlar.
- Metaforlar, bireyde düşünme derinliği yaratırlar.
- Metaforlar, karakteri ve kültürü tanımada araç olarak kullanılabilirler.
- Metaforlar, farklı bilim dallarında veri toplama aracı olarak kullanılabilir bir özelliğe sahiptirler.

Metafor, insan yaşamının doğal bir parçasıdır. Hayatımızda istemli ya da istemsiz olarak varlıklarını sürdüren metaforlar, bireylere düşünce ve yaşantı zenginliği sunmaktadırlar. Oluşturulan metaforlar ve onların taşıdığı anlamlar sosyal ve kültürel etkileşimlere göre değişen varlıklardır (Girmen, 2007: 12). Bireyler, kendilerini anlama ve anlatmada metaforlardan yararlanmaktadırlar. Bu doğrultuda metaforlar, içinde yaşadığımız gerçekliği algılama, anlama ve anlatma sürecini ortaya koymaktadır.

2. 2. 3. Metaforun Sınıflandırılması

Günlük yaşamımızda yer alan metaforlar, Lakoff ve Johnson'ın ortaya koyduğu çağdaş metafor teorisine bağlı olarak yapılan sınıflandırmaya göre yapı, ontolojik ve yönelim metaforları olmak üzere üç tür olarak sınıflandırılmaktadır.

2. 2. 3. 1. Yapı Metaforları

Lakoff ve Johnson (2003: 40) yapı metaforlarını, bir kavramı diğerine göre farklı bir yapıya kavuşmasını sağlayan metaforlar olarak belirtmişlerdir. Yapı metaforları, kavramların nasıl metaforik bir yapıya kavuştuğunu göstermektedir. Gündelik faaliyetlerimizi yapıya kavuşturan yapı metaforlarının kültürel özelliklerinin yanında evrensel özellikleri de bulunmaktadır. Bu bağlamda, yapı metaforlarını sadece kültürel özellikler taşıyan bir tür olarak görmek yanlışır.

Yapı metaforlarını daha iyi anlamak ve bazı fikirler ileri sürebilmek için Lakoff ve Johnson'ın (2003: 32) "zaman paradır" metaforu ele alınabilir.

Zaman Paradır

Zamanını boşa harcıyorsun.

Sana harcayacak vaktim yok.

Zamanımın çoğunu ona harcadım.

Zamanımı tüketiyorsun.

Hastalandığımda çok zaman kaybettim.

Seninle zaman harcamaya değer mi?

Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Lakoff ve Johnson'ın (2003: 32-34) açıklamalarına göre zaman kavramı birçok kültürde değerli bir meta olarak kabul edilir. İnsanların hedeflerine ulaşmak için kullandıkları sınırlı bir kaynaktır. Batı kültürlerinde çalışma kavramı, zamanla özdeşleştirildiği için insanlara saat başı, haftalık veya aylık ücret ödemek geleneksel bir durum haline gelmiştir. Birçok kültürde "zaman", "para" demektir. Ancak bu düşünce görecelidir ve her kültür bu düşüncüyü benimsememiştir. Ortaya atılan bu düşünceler gündelik faaliyetlerimizi yapıya kavuşturur. Zamanı bu şekilde algılamamızı sağlayan düşüncenin altında yatan temel gerçek, zamanın değerli bir meta olarak kabul edilışıdır. Bu metaforik düşünce zamanı, harcanabilecek, çarçur edilebilecek, biriktirilebilecek veya tasarruf edilebilecek bir şey olarak algılanmasına olanak tanımıştır. Ancak zaman kavramının bu metaforik düşüncelerle örtüşmediği kültürler de vardır. Burada metaforik yapıya kavuşturulan zaman kavramının gerçekte para olmadığını görmek gerekir. Yani bir şeyler elde etmek için harcanan zamanı geri getirme şansınız yoktur. Bundan dolayı metaforik yapıya kavuşturma kısmidir.

Metaforik kavramlar, Lakoff ve Johnson'ın (2003: 35-39) ileri sürdüğü görüş ışığında, kavramları yapıya kavuştururken, bu kavramların belli boyutları üzerinde dururlar ve onları ön plana çıkarırlar. Bu öne çıkan boyutların dışında kalan diğer boyutlar ise arka

plana atılır ve gizlenir. Bu bağlamda kavramların tek bir boyutu metaforik olarak yapıya kavuşmuş olur. Bu da bize metaforik yapıya kavuşmanın kısmi olduğunu göstermektedir.

2. 2. 3. 2. Yönelim Metaforları

Yönelim metaforları, Lakoff ve Johnson'ın (2003: 40) görüşüne göre, uzay-mekân kavramlarıyla ilişkili olup bir kavramlar sistemini diğer kavramlar sistemine göre organize eden metaforlardır. Bu uzay-mekân doğrultusunda yapılan ilişkilendirilme, insanların fiziksel yapılarından ve kültürel tecrübelerden ortaya çıkmaktadır. Yönelim metaforları kavramlara uzay-mekân yönelimi verirken insan hareketlerinin uzay içerisindeki fiziksel ve kültürel tecrübelerden yararlanır. Yukarı-aşağı, içeri-dışarı, ön-arka, beri-öte gibi mekânsal yönelimler bu fiziksel ve kültürel tecrübelerden meydana gelir. Bu yönelimler hiçbir zaman keyfi değildir. Ancak bu yönelimler kültürden kültüre değişkenlik gösterebilir.

Lakoff ve Johnson'a (2003: 41-42) göre, yönelim metaforları, kavramlara mekânsal yönelim verirken bunları fiziksel temellere dayandırır. İnsanlar ve birçok hayvan türü yatarak uyur ve uyandıkları zaman ayağa kalkarlar. Fiziksel hacim kavramı çoğunlukla fiziksel güç kavramıyla ilişkilendirilir ve kavgaların kazananı genellikle yukarıdadır. Örneğin (Lakoff ve Johnson, 2003: 41):

Bilinçli olan yukarıda, bilinçsiz olan aşağıdadır.

Dimdik ayaktayım.

Sabahları erkenden *kalkar*.

Göz kapakları *düşünce* uykuya *daldı*.

Yatağa *düştü*.

Kontrol yahut güç sahibi yukarıda, kontrole yahut güce maruz kalan aşağıdadır.

Kariyerimin *zirvesindeyim*.

Gücünün *doruğunda*.

Kontrolüm *altında*.

Sosyal açıdan benden *aşağı* konumda.

Fiziksel temelleri olan yönelim metaforlarının sosyal temelleri de bulunmaktadır.

Örneğin (Lakoff ve Johnson, 2003: 43):

Yüksek statü yukarıda, düşük statü aşağıdadır.

Kariyerinin *doruğunda*.

Basamakları *tırmanıyor*.

Sosyal hiyerarşinin *dibinde*.

Statüsü *düştü*.

Erdemli olan yukarıda, erdemsiz olan aşağıdadır.

Alını açık ve başı *dimdik* bir vatandaştır.

Yüce gönüllüdür.

Yapılan şey *alçakçaydı*.

El *altından iş* çevirme.

Bu örneklere bakıldığında yönelim metaforları hakkında şu sonuçlara varılabilir (Lakoff ve Johnson, 2003: 44-47):

- İnsanların sahip olduğu temel kavramların çoğu, bir ya da daha fazla uzay-mekân yönelimli metaforlara göre düzenlenmektedir.
- Uzay-mekân yönelimli metaforlar gelişigüzel ortaya çıkmayıp, fiziksel ve kültürel tecrübelerle dayanmaktadır.
- Metaforların birçok fiziki ve sosyal temelleri bulunmaktadır.
- Uzay-mekân, bazı durumlarda kavramların yaşamsal bir parçası durumuna gelir. Kavramları, uzay-mekân yönelimli metaforlar olmadan yapıya kavuşturmak ve açıklamak olanaksız görünmektedir.
- Metaforların fiziksel temelini kültürel temelinden ayırmak oldukça zordur.

2. 2. 3. 3. Ontolojik/ Varlıksal Metaforlar

Ontolojik metaforlar, insanların yaşamlarında yer alan soyut durumları ya da kavramları somut bir yapıya kavuşturmada kullanılan metaforlardır. Somutlaştırma, soyut durumları ya da kavramları daha iyi ifade edilebilir duruma getirmekte ve bu bağlamda anlaşılabilirlik sağlamaktadır.

Ontolojik metaforlar, Lakoff ve Johnson'ın (2003: 57-58) ifade ettiği gibi somutlaştırırken birbirinden farklı nesne türlerini belirlerler. Bu metaforlar soyut bir kavram olan zihnin, ne olduğuna ilişkin farklı metaforik modeller meydana getirir. "Zihin makinedir" ve "Zihin kırılğan bir nesnedir" metaforları, zihinsel tecrübelerin farklı boyutları üzerlerinde odaklanılmasını sağlarlar. Zihin kavramını somutlaştıran makine metaforu, açık-kapalı olabilen, belirli bir üretim kapasitesine ve iç mekanizmaya sahip, bir enerji kaynağı olarak zihinsel bir anlayışı meydana getirir. Kırılğan nesne metaforu ise sadece psikolojik dayanıklılık hakkında bilgi sağlar. Bu iki metafor zihinsel tecrübelerin aynı boyutları üzerinde değil farklı boyutları üzerinde odaklanıldığını göstermektedir.

Ontolojik metaforlar, Lakoff ve Johnson'a (2003: 58) göre insan yaşamında ve zihinsel düşünme biçimlerinde sürekli olarak bulunmaktadır. Bu süreklilik onları fark edemediğimiz bir şey durumuna sokar ve metafor olarak ayırt edilmelerini engeller. Ancak bu durum metaforların insan yaşamındaki varlığına engel değildir. Kişileştirme ve metonimi türleri ontolojik metaforlar kapsamı içerisinde açıklanmaktadır.

2. 2. 3. 3. 1. Kişileştirme

Ontolojik metaforların insan dışı varlıklara ya da olgulara insani özellikleri kazandırarak onları duyan, düşünen ve hareket eden bir insan kişiliğinde gösteren türüne kişileştirme adı verilmektedir. Kişileştirme metaforlarına şu örnekler verilebilir:

Bu teori insan davranışlarının altında yatan nedenleri *açıkladı*.

Kanser onu yiyip *bitiriyor*.

Hayat beni *boğuyor*.

Bu anlatımların her birinde insan dışı bir varlığın ya da olgunun insani özellikler kazandığı görülmektedir. Kişileştirmeler, seçilen insanların niteliklerine göre değişiklik göstermektedir. Bu duruma şu öreneler verilebilir (Lakoff ve Johnson, 2003: 64):

Enflasyon ekonomimizin temellerini *dinamitledi*.

Enflasyon bizi duvara *çiviledi*.

Enflasyon birikimlerimizi *yok etti*.

Lakoff ve Johnson'a (2003: 64) göre bu durumların her birinde enflasyon kişileştirilmiştir. Ancak oluşturulan metaforu sadece "Enflasyon bir kişidir" şeklinde düşünemeyiz. Bu ontolojik metafor daha derin anlamlar içermektedir. Daha açık bir ifadeyle, bu kişileştirmelerde, "Enflasyonun bir düşman olduğu" anlatımı bulunmaktadır. Buda enflasyonu bize saldırabilen, canımızı yakabilen, bizden bir şeyler çalabilen ve bizi yok edebilen bir düşman olarak düşünmemizi sağlar.

2. 2. 3. 3. 2. Metonimi

Lakoff ve Johnson'ın (2003: 67) açıklamalarına göre temel olarak bir şeyi onunla ilişkili başka bir şeyin yerine geçecek şekilde kullanılmasını sağlayan tür metonimi olarak adlandırılmaktadır. Bu ifade metoniminin referans işlevine sahip olduğunu göstermektedir. Ancak metonimi yalnızca bir referans aracı olarak görülmemektedir; aynı zamanda anlamı da sağlayan bir işlevi bulunmaktadır. Bu nedenle metonimi, metaforla aynı türeden süreçleri içermeseler de, metaforların aynı amaçlarının bir bölümüne hemen hemen aynı biçimde hizmet etmektedir. Ancak metonimi, atıfta bulunulan şeylerin belli niteliklerine özellikle odaklanılmasına olanak sağlamaktadır. Metonimik kavramlar metafor gibi gündelik konuşmamızın yanında gündelik düşünme ve eylemde bulunma biçimimizin de bir parçasıdır. "Bütün yerine parça" metonimisi, kavram sistemimizde özel bir yere sahiptir. Örneğin:

Dinleyiciler arasında *korkunç yüzler* vardı.

Bu filmde *yeni yüzlere* ihtiyacımız var.

Lakoff ve Johnson'ın (2003: 69) ifadelerine bakıldığında, resim ve fotoğraf sanatlarında “Bütün yerine parça” metonimisi portre geleneği üzerinde oluşturulmuştur. İnsanları fiziksel olarak görmüş saymak için onun yüzünün olduğu bir resmini ya da fotoğrafını görmeniz gerekmektedir. Ancak insanların yüzünün olmadığı yalnızca vücutlarının olduğu resim ya da fotoğrafı gördüğünüzde bu insanları görmüş saymazsınız. Çoğu kültürde kişilerin nasıl biri olduğunu anlamak için hareketlerinden çok yüzlerine bakılmaktadır. Bu bağlamda, kişiler yüzlerine göre algılandığında metonimi olarak algılanmış olmaktadır.

Metonimler de metaforlar gibi keyfi oluşumlar değildir. Metonimler de sistematik bir yapıya sahip olup, düşünce ve eylemlerimizi de yapıya kavuşturmaktadır (Lakoff ve Johnson, 2003: 69).

2. 2. 4. Metaforun Öğretimdeki Yeri

Metaforlar, bilinmeyen, karmaşık ya da soyut kavram ve olguları anlaşılır kılmada yaratıcı ve aktif düşünmeyi harekete geçirerek yeni yapılandırmalar ortaya çıkarmaya yardım eder. Tüm bu özellikler metaforları, eğitim alanında kullanılan önemli araçlardan biri haline getirmiştir.

Öğretim sürecinin temel ilkelerinden olan bilinenden bilinmeyene erişmek, somuttan soyuta doğru gitmek, eski öğrenmeler ile bağlantı kurularak yeni öğrenmelerin inşa edilmesini ve gerçekleşecek öğrenmelerin daha kolay olmasını sağlamaktadır. Metaforlar da bilinmeyi açıklamak için bilinen ve görülen gerçeklikten ve kavranmayan soyutu anlamak için somut örneklerden yararlanır. Bu bağlamda, metaforlar da bu ilkelerdeki yapılanmayı içeren bir öğretim aracıdır.

Metaforlar, öğrenmeyi sağlamada ve geliştirmede kullanılan kullanışlı araçlardır. Metaforlar, yaratıcı ve kalıcı öğrenmeler sağlayabilirler ve onlar sayesinde zihnimizde belirsiz olan kavram ya da olgular netlik kazanarak belirli fikirler haline dönüşebilirler. Bu sayede öğretim amaçlı kullanılan metaforlar, anlaşılması güç olan kavramları anlamada ve problem çözme durumlarında öğretim sürecinde önemli rol oynarlar (Arslan ve Bayrakçı, 2006: 104).

Metaforlar, kavramların anlaşılması için öğrenciler tarafından aktif katılım gerektirir. Bunun için de öğrencilerin dikkatini çekmede, hayal güçlerini harekete geçirmede ve bunların sonucu olarak da yeni fikirler üretmede öğretimde kullanılan güçlü araçlardandır. Öğrencilerin, yeni bilgileri metaforlar aracılığıyla öğrenmelerinin yararları vardır. Metaforlar, öğretim sürecinin karmaşıklığını ortadan kaldırarak, öğrencilerin bilgileri daha iyi anlamalarını ve keşfetmelerini sağlar. Aynı zamanda bilmedikleri şeyi öğrenirken

bildikleri arasında ilişki kurmalarına yardımcı olmaktadır. Tüm bu işlevlerinden ötürü metaforlar eğitim ve öğretimde anlamayı kolaylaştırıcı bir araç olarak kullanılmaktadır.

2. 2. 5. İlgili Araştırmalar

Sanat eğitimi ve metafor kavramları ile ilgili yapılan çalışmalar taranmış, elde edinilen çalışmalardan bazıları ilgili yıllara göre önce yurt içi sonra yurt dışı olmak üzere aşağıda verilmiştir.

2. 2. 5. 1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Akgün (2003) "Günümüzde Sanat Eğitiminin Birey ve Toplum Açısından Önemi, Sanat Eğitimi Programlarının Bu Perspektifte İrdelenmesi" adlı çalışmasında sanat eğitiminin ve eğitimin tarihsel süreçler içerisinde birey ve toplum ile olan ilişkisini ve sanat eğitiminin birey ve toplumun nitelik sıçramasındaki önemini ortaya koymayı hedeflemiştir. Literatür taramasına dayalı yaptığı çalışmanın sonucunda; insanın sanatsal duyarlılığını ve yaratıcılığını, estetik beğenisini, sanat eserlerini doğru bir şekilde algılayabilmesini sağlayacak eğitimin sanat eğitimi olduğunu ve bu yüzdende hiçbir ders ve eğitim yönteminin sanat eğitiminin yerini dolduramayacağını bildirmiştir.

Özer (2004) "Yüksek Öğrenim Görmüş Meslek İnsanlarının Öğrenimleri Süresince Aldıkları Sanat Eğitiminin Kapsamı ve Ortaya Çıkan Bulgular Işığında "İnsan Yetiştirme" de Sanat Eğitiminin Önemi " adlı çalışmasında Türkiye'de bütünsel bir sanat eğitiminin var olup olmadığını ve elde edilen bulgular ışığında sanat eğitiminin "insan yetiştirme" deki öneminin açıklanması amaçlamıştır. Çalışmayı örgün eğitim kurumlarında verilen müfredatları inceleyerek ve uygulanan anketler niteliksel ve kavramsal olarak değerlendirerek gerçekleştirmiştir. Araştırmada sanatın toplumlara olduğu kadar insanlar içinde uygarlığa giden yoldaki en önemli değer olduğu belirtilmiştir. Sanat öğretisinin bu anlamdaki taşıyıcısı ise sanat eğitimidir. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında (sanat eğitimi alan bölümler hariç) zorunlu sanat derslerinin olmadığı, sanat etkinliklerinin yeterli ve düzeyli bir şekilde halka sunulmadığı, okullardaki sanat derslerinin yeterli içeriğe sahip olmadığı, sanat öğretmenlerinin gerekli yeterlilikte olmadığı ve ülkenin sanat ve sanat eğitimi politikalarının da yetersiz olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır. Araştırma sonunda sanat eğitiminin amaç ve hedeflerinin, tüm eğitim ve öğretim kurumlarında yeterli şekilde anlaşılması için çalışmaların başlatılması yönünde, sanat eğitimi derslerinin yükseköğretim kurumlarında zorunlu hale getirilmesi yönünde ve sanat adamlarının kendi özeleştirilerini yapması gerektiği yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Saban (2004) "Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar" adlı çalışmasında giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmalarında Selçuk Üniversitesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'nda 2003-2004 eğitim-öğretim yılı güz döneminde "Öğretmenlik Mesleğine Giriş" dersini alan 151 öğrenciye "Öğretmen... gibidir, çünkü..." ve "Öğretmen... benzer, çünkü..." cümlelerini yöneltmişlerdir. Araştırmalarının sonucunda elde edilen metaforları içerik analizi tekniğini kullanarak yorumlamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında öğretmen adaylarının % 64'nün öğretmeni "bilginin kaynağı ve aktarıcısı", "öğrencileri şekillendirici ve biçimlendirici" ve "öğrencileri tedavi edici" olarak algıladıklarını tespit etmişlerdir. Öğretmen adaylarının % 36'sı ise öğretmenlerin "öğretirken eğlendirmesi", "öğrencilerin bireysel gelişimlerini desteklemesi" ve "öğrencilere öğrenme sürecinde rehber olması" gerektiğini bildirmişlerdir. Çalışma sonucunda metaforların öğretmen adaylarının öğrenme, öğretme ve okul gibi olgulara ilişkin sahip oldukları algıları ortaya çıkarmada kullanılabileceğini bildirmişlerdir.

Onan (2005) "Sanat Eğitimi Yöntemleri/Yeni Yaklaşımlar" adlı çalışmasında Türkiye'de ve Batı'da sanat eğitimi yaklaşımlarının gelişimini incelemiştir. Sanat eğitiminin amacının bireye ulaşmak olduğunu vurgulamış ve bu yönden de sanat eğitiminin bireyin ihtiyaçlarına göre oluşturulması gerektiğini belirtmiştir. Araştırma sonucunda Türkiye'deki sanat eğitimi uygulamalarının uluslararası standartlara çok yakın olmadığını ancak zamanla gelenek noktanın küçümsememesi gerektiğini bildirmiştir.

Yolcu (2006) "Ortaöğretimde Sanat Eğitiminin Gerekliliği Konusunda Resim Öğretmenleri, Okul İdarecileri, Diğer Branş Öğretmenleri ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri" adlı çalışmasını Afyonkarahisar il merkezinde bulunan 7 ortaöğretim kurumunda görev alan 8 resim öğretmeni, 95 diğer branş öğretmeni, 8 okul idarecisi ve 39 öğrenci velisi ile gerçekleştirmiştir. Çalışmada sanat eğitime karşı olumsuz yaklaşımların resim dersleri üzerindeki olumsuz etkisi anket uygulaması ile tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda sanat eğitiminin önemi ve gerekliliği konusunda toplumun her kesiminin bilinçlendirilmesi gerektiği yönünde, resim öğretmeni yetiştiren kurumlara öğrenci alımına yönelik şartların yeniden düzenlenmesine yönelik, resim öğretmenlerinin eğitim fakültelerinde aldıkları formasyon derslerinin sürelerinin uzatılması yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Mercin ve Alakuş (2007) "Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği" adlı araştırmalarında genel eğitim bütünlüğü içerisinde sanat eğitiminin neden gerekli olduğunu vurgulamışlardır. Araştırmadaki verileri genel literatür taramasından ve araştırmayı gerçekleştiren yazarların tecrübelerinden yararlanarak elde etmişlerdir.

Araştırmanın sonucunda sanat eğitiminin hem birey hem de toplum açısından vazgeçilmez ve yaşam boyu sürdürülecek bir eğitim alanı olduğunu saptamışlar ve sanat eğitiminin okul öncesinden başlayıp okul sürecinde verilmesi gerektiğini aynı zamanda mesleği uygularken ve daha sonrasında da verilmesi gerektiğini önermişlerdir.

Saban (2008) ilköğretim birinci kademe öğrencilerine, öğretmenlerine ve öğretmen adaylarına yönelik yaptığı çalışmada okula ilişkin metaforları tespit etmeye çalışmıştır. Katılımcılara “Okul... gibidir, çünkü...” ifadesi yöneltilmiş ve elde edilen veriler hem nitel hem de nicel veri çözümleme tekniklerine göre analiz edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre 74 adet geçerli metafor tespit edilmiş ve bu metaforlar daha sonra 10 farklı kategoride toplanmıştır. Oluşturulan metaforlarda katılımcı durumuna göre önemli farklılıklar belirlenmiştir. Yapılan araştırma iki temel sonuç altında sonuçlandırılmıştır. Birinci sonuçta okul olgusunun bir bütün olarak algılanabilmesi için çok sayıda metafora ihtiyaç olduğuna işaret edilmiştir. İkinci sonuç olarak ise ilköğretim öğretmen ve öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun okulu “kültürlenme ve şekillendirme” yeri olarak gördüğü belirtilmiştir.

Saban (2009) öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri belirlemek için gerçekleştirdiği çalışmayı 2006-2007 eğitim-öğretim yılında Selçuk Üniversitesinde öğrenim gören 2847 öğretmen adayına “Öğrenci... gibidir, çünkü...” cümlesini yönelterek gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin oluşturdukları 156 metaforu 11 farklı kavramsal kategori altında toplamışlardır. Yapılan çalışmanın sonucunda metaforların öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin algılarının ortaya çıkartılmasında önemli bir araştırma yöntemi olarak kullanılabileceğini belirtmiştir.

Aydın ve Pehlivan (2010) “Türkçe Öğretmeni Adaylarının “Öğretmen” ve “Öğrenci” Kavramlarına İlişkin Metaforlar” adlı çalışmalarında Türkçe öğretmeni adaylarının “öğretmen” ve “öğrenci” kavramlarına ilişkin oluşturdukları metaforları toplamayı amaçlamışlardır. Çalışmayı Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü’ndeki 165 öğrenci üzerinde yapmışlardır. Öğrencilere “Öğretmen... gibidir, çünkü...” veya “Öğretmen... benzer, çünkü...” ya da “Öğrenci... gibidir, çünkü...” veya “Öğrenci... benzer, çünkü...” cümlelerini yöneltmişlerdir. Verilerin analiz edilmesinde içerik analizi yöntemi daha sonrada baskın kategoriye göre Ki-Kare testini uygulamışlardır. Mantıklı bulunan metaforlar içinden 147 katılımcı 70 öğretmen, 137 katılımcı 85 öğrenci metaforu oluşturmuştur. Çalışma sonucunda öğretmenin bilgi kaynağı, öğrencinin ise bilgi alıcı olarak görüldüğünü tespit etmişlerdir.

Düz (2010) “Çevrenin Sanatçı Yaratıcılığa Etkileri ve Sanat Eğitimi” adlı çalışmasında yaratıcılığı geliştiren sanat eğitiminin bireyi çevresel etkilere karşı tepki

vermede bilinçlendirdiğini bildirmiştir. Bunun da toplumları ikinci veya üçüncü dünya ülkeleri olma durumundan kurtardığını aynı zamanda gelişmiş, bilinçli, kararlı, kendine güvenen, birçok çözüm yolu üretebilen orijinali arayan toplumlar haline getirdiğini ifade etmiştir.

Ayaydın (2010) "Okul Öncesi Dönemde Görsel Sanatlar Eğitiminin Bireye Kazandırdığı Değerler" adlı çalışmasında okul öncesi dönemde sanat eğitiminin çocuklara kazandırdığı değerleri literatür taramasına dayalı olarak ortaya koymuştur. Çok yönlü bir sanat eğitimi ile dış dünyayı algılaması değişen bireyin daha yaratıcı, kendine güvenen, üretici ve çevresini olumlu yönde değiştiren biri olacağı vurgulanmıştır. Araştırmanın sonucunda sanat eğitiminin birey açısından vazgeçilmez ve yaşam boyu gerekli olan bir eğitim alanı olduğunu bildirmişlerdir. Okul öncesi dönemde çocukların hangi yönde yeteneklerinin olduğunu erken tanısının yapılması gerektiği önerisinde bulunulmuştur.

Çapan (2010) üstün yetenekli öğrencilere ilişkin metaforik algıların incelendiği çalışmayı 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki 9 farklı programda 4. sınıfta öğrenim görmekte olan 211 öğretmen adayına uygulamıştır. Öğretmen adaylarına "Üstün yetenekli öğrenciler... gibidir/benzemektedir, çünkü..." cümlesini yöneltmiştir. Nitel araştırma desenlerinden betimsel analiz tekniğinin kullanıldığı çalışmada öğrenciler tarafından oluşturulan 128 metafor yüksek performans gösteren, yetersiz koşullarda gelişmeye çalışan, uygun eğitime gereksinim duyan, gizemli ve anlamak için çaba gerektiren, değerli, kontrol edilmeye ve yönlendirilmeye açık, ileriye görebilen ve geleceğe yön veren, araştıran ve olaylara farklı bakabilen, yaşlılarından farklı görünen, geniş kapasiteli, üretken, yaratıcı ve çok yönlü olmak üzere 13 kategori altında toplanmıştır. Çalışma sonucunda üstün yetenekli öğrencilerin geliştirilmesine yönelik fazla bir çalışma yapılamayacağı hususunda görüş bildiren adaylara yönelik olarak bu öğretmen adaylarının algılarının iyileştirilmesi doğrultusunda bu çalışmanın kullanılabilirliğini belirtmişlerdir. Bunun yanında öğretmen adaylarının çoğunluğunun yapacakları işin bilincinde olmaları durumunun ise sevindirici olduğunu vurgulamıştır.

Ayaydın (2011) "Çocuk Gelişiminde Bir Oyun Olarak Sanat ve Resim" adlı çalışmasında sanat ile oyun arasındaki benzerlikleri ortaya koyarak bir çocuk gelişiminde sanatın gerekliliğini literatür araştırmasına dayalı olarak ortaya koymuştur. Araştırma sonucunda sanatın çocuğun yaratıcılığını geliştirdiğini, ruhsal rahatlamasını ve kişilik gelişimini sağladığını, özgürlük duygusu kazandırdığını, kendini ifade etme imkânı buldurduğunu ve hayal gücünü geliştirdiğini vurgulamıştır ve resim yapmanın çocuk gelişiminde çok yönden önem arz ettiğini bildirmiştir. Yetişkinlerin ve özellikle sanat eğitimcilerinin çocuklar için sanatın bir oyun olduğunu ve çocukların resimlerini

yetişkinlerin değer yargılarıyla değerlendirmemeleri gerektiği hususunda önerilerde bulunmuştur.

Ekici (2011) “Yüksek Öğretim Kurumlarının Sanat Eğitimi Dersleri Olmayan Programlarında Sanat Eğitiminin Gerekliliği” adlı yüksek lisans tez çalışmasında toplumda entelektüel kitleyi oluşturması beklenen üniversite mezunlarının birey olabilmesi, sezgisel iç dinamiklerini geliştirebilmesi, kendini, yaşadığı çevreyi ve hayatı anlamlandırabilmesi, vizyon sahibi olabilmesi, doğru analizler yapabilmesi için gerekli olan sanat eğitiminin farkındalığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Tutum ölçeği uygulaması ile gerçekleştirdiği araştırmasında Yükseköğretim öncesinde sanat eğitimi almış öğrencilerin yükseköğretime başladıklarında, sanat eğitiminin sürekliliğini kaybettiğini ifade etmiş ve sanat eğitiminin sürekli olması gerektiğini vurgulamıştır. Örgün eğitimdeki alınan sanat eğitiminin yetersizliğinden dolayı öğrencinin gelecekteki hayatında yalnız bırakılmış ve eğitim sürecinin baltalandığını ifade etmiştir. Bu açıdan bakıldığı zaman insan olma yolunda gerekli donanıma sahip olan sanatın sanat eğitimi ile değer kazanacağını belirtmiştir. Üniversite öğrencilerinin, evrensel değerlere saygı duyan, farklı açılımları paylaşabilen, iç dinamiklerini keşfedip geliştirebilen, sevgi dolu bir insan olabilmesi için Yükseköğretim Kurumlarında bulunan fakültelerin bölümlerinin tümüne pedagojik açıdan yeterli sanat eğitimi derslerinin konulmasını önermiştir.

Kara (2011) “Temel Sanat Eğitimi ve Yeni Açılımlar” adlı yüksek lisans tez çalışmasında günümüzün Temel Sanat Eğitiminin sorunlarını, günümüzde güncel eğitime cevap verebilmesi ve bu farklılaşmanın oluşturulabilmesi ya da geliştirilebilmesi için yapılması gerekenleri incelemiştir. Yaptığı çalışma sonucunda Batı'nın karanlık çağdan kendi Rönesans'ını gerçekleştirerek kurtulduğunu, Türkiye'nin ise hep maskeler takarak uluslararası alanda sessiz kalmasının ise kendi kültürel mirasına sahip çıkmayıp evrensel sanata adapte olmaya çalışmasından kaynaklandığını ifade etmiştir. Bu döngüden çıkabilmek için ise; Temel Sanat Eğitimi veren öğretim görevlilerinin yeterliliklerinin sorgulanması gerektiği yönünde ve Türkiye'deki sanat eğitiminin batı temelli değil kültürel temelli olması gerektiği yönünde önerilerde bulunmuştur. Bunların gerçekleştirilmesi durumunda dünyayla sanatsal ve kültürel olarak bir alışveriş ve paylaşım içerisinde olunabileceğini ifade etmiştir.

Geçit ve Gencer (2011) “Sınıf Öğretmenliği 1. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Algılarının Metafor Yoluyla Belirlenmesi” adlı çalışmalarında Rize Üniversitesi Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği birinci sınıfındaki 130 öğrenciye “Coğrafya... gibidir, çünkü...” cümlesini yöneltmişlerdir. Elde edilen veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmişler ve çalışma sonucunda 52 farklı metaforu 10 farklı kategoride toplamışlardır. Çalışma

sonucunda öğrencilerin coğrafya algılarının genel olarak olumlu olduğunu fakat çağdaş coğrafyadan nispeten uzak olduklarını belirtmişlerdir.

Yalçın ve Erginer (2012) ilköğretim okullarındaki öğrenci, veli, öğretmen ve yöneticilerin okul müdürüne ilişkin algılarını ortaya çıkartmaya çalıştıkları çalışmalarını 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Tokat il merkezindeki altı ve merkeze bağlı sekiz ilköğretim okulunun ikinci kademesindeki öğrenci, öğretmen, veli ve yöneticiler üzerinde gerçekleştirmişlerdir. Araştırmalarında fenomenoloji desenini kullanarak araştırma grubundan “Okul müdürü... benzer, çünkü...” cümlesini tamamlamalarını istemişlerdir. Yapılan çalışma sonucunda öğrenciler 220, öğretmenler 134, veliler 110 ve yöneticiler 53 metafor üretmişlerdir. Oluşturulan metaforları ise 25 kavramsal kategoride toplamışlardır. Araştırmada katılımcıların en fazla oluşturdukları metaforlar; baba, aslan, aile reisi, karınca, anne- baba, çiçek, lider, ağaç, gemi kaptanı ve güneş metaforları olmuştur. Çalışma sonucunda katılımcıların okul müdürü ile ilgili genel olarak olumlu metaforlar geliştirdiklerini belirtmişlerdir.

Nalçacı ve Bektaş (2012) öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkartmak için yaptıkları çalışmayı 2010-2011 eğitim-öğretim yılı Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi ilköğretim bölümündeki 664 öğretmen adayına uygulamışlardır. Yaptıkları bu çalışmada “Okul... gibidir, çünkü...” ifadesini öğretmen adaylarına yöneltilmişlerdir. Verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik olgu bilim deseni kullanılmış olup öğretmen adayları tarafından 83 farklı metafor 11 kategoride toplanmıştır. Çalışmanın sonuçlarında güven verici bir ortam olarak okul kategorisi en fazla metafora sahip iken vazgeçilmez bir ortam olarak okul kategorisi ise en az metafora sahip kategoridir. Yapılan çalışmalar sonucunda öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar dikkate alındığında okulların paylaşımcı, demokratik ve hayata dönük politikalarla desteklenmesi gerektiği görüşünü bildirmişler ve bu doğrultuda Milli Eğitim Bakanlığı'nın gerekli düzenlemeleri yapması gerektiğini vurgulamışlardır.

Sadık ve Sarı (2012) Adana merkez ilçelerindeki ilköğretim öğrencilerinin demokrasi algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkartmaya çalıştıkları çalışmada alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki 167'si kız 165'i erkek toplam 332 öğrenciye “Bana göre demokrasi... gibidir, çünkü...” sorusunu yöneltilmişlerdir. Öğrencilere uygulanan anketin sonuçlarının değerlendirilmesinde içerik analizi tekniğinin yanı sıra betimsel istatistiklerde kullanılmıştır. Öğrencilerin demokrasi kavramı ile ilgili oluşturdukları 75 metafor temel hak ve özgürlükler, toplumsal yaşam, çoğulculuk, işbölümü, emek, çağdaşlık, yaşam kaynağı ve hayal olmak üzere 8 kavramsal kategoride toplanmış olup bunların çoğunlukla eşitlik, özgürlük, adalet kavramlarıyla alakalı olduğunu belirtmişlerdir.

Özder, Kaya ve Ünlü (2012) “Ortaöğretim Öğrencilerinin “Turizm” Kavramı İle İlgili Geliştirdikleri Metaforların Analizi” adlı çalışmalarında 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Karabük ilindeki 115 ortaöğretim öğrencisine “Turizm... gibidir, çünkü...” cümlesini yöneltmişlerdir. Çalışmada olgu bilim araştırma yöntemi kullanılmış ve verilerin analizinde içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin turizm ile ilgili oluşturdukları 44 farklı metaforu 5 kategoride toplamışlardır. Öğrencilerin oluşturdukları metaforlara yaşadıkları il olan Karabük’ün kültürel ve tarihsel özelliklerini de kattıkları tespit edilmiştir.

Kalyoncu (2012) “Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının “Öğretmenlik” Kavramına İlişkin Metaforları” adlı çalışmasında Resim Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin “Öğretmenlik” kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile ortaya koymuşlardır. Bu çalışmayı 2011-2012 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Resim Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda okuyan 266 öğrenci üzerinde yapmışlardır. Öğrencilere yapılan anket çalışmasında “Görsel Sanatlar Öğretmeni... gibidir, çünkü...” cümlesini yöneltmişlerdir. Yapılan anket çalışması sonucunda “Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının “öğretmenlik” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir? ve “Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının “öğretmenlik” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilirler?” sorularına cevaplar aranmıştır. Araştırma sonucunda 86 adet geçerli metafor üretilmiş ve bunlar 8 farklı kategoride toplanmıştır. Araştırmada metaforların değerlendirilmesini beş aşamada gerçekleştirmiştir: metaforların belirlenmesi, metaforların sınıflandırılması, kategori geliştirme, geçerlilik ve güvenilirlik sağlama ve nicel veri analizi için SPSS paket programına aktarma. Araştırmanın sonucuna göre metaforlar Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öğretmenlik kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmada, anlamada ve açıklamada iyi bir araştırma aracı olarak kullanılabilir. Yapılan çalışmada ayna, doğa, gökkuşağı, güneş, hayat, ışık, özgürlük, psikolog, sanatçı, su, terapist gibi metaforlar oluşturulmuştur.

Kayalıoğlu (2012) “Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Öğrencilerin Kompozisyon Kurmalarına Etkileri” adlı yüksek lisans tez çalışmasında ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin kompozisyon kurma becerilerinde anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadıklarını ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırma Çorum ili Kargı ilçesindeki Cumhuriyet YİBO okulundaki 40 (8. Sınıf) öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada tek grup öntest-sontest deneysel desen kullanılmıştır. Öntest ölçümü için öğrencilere resim yaptırdıktan sonra 8 hafta süreyle ÇASEY’e dayalı eğitim verilmiştir. 10 hafta süren araştırma sonunda verilerin değerlendirilmesinde 5’li likert tipi ölçeği esas alınmış ve istatistiki değerlendirmede SPSS paket programı kullanılmıştır. Araştırmada ÇASEY’ e dayalı

eğitimin 8. sınıf Görsel Sanatlar müfredatına yansıtılması ve bu eğitimin ilköğretimin her kademesinde uygulanması gerektiği vurgulanmıştır.

Kalyoncu ve Liman (2013) "Öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" Kavramına İlişkin Metaforları" adlı çalışmada öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi ve Görsel Sanatlar Öğretmenine karşı algılarını metaforlar aracılığı ile ortaya koymuşlardır. Bu çalışmayı 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Trabzon il merkezindeki ilköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branşlardaki 115 öğretmen üzerinde yapmışlardır. Öğretmenlere "Görsel Sanatlar Dersi... gibidir, çünkü..." ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni... gibidir, çünkü..." cümlesini yöneltmişlerdir. Verilerin analizinde nitel araştırma desenlerinden "olgu bilim" kullanılmış ve metaforların öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramlarına ilişkin algılarını ortaya çıkartmada, anlamada ve açıklamada güçlü bir araştırma aracı olarak kullanılabilceği sonucuna varmışlardır. Yapılan çalışmada "Görsel Sanatlar Dersi" kavramına ilişkin en çok oluşturulan metafor "rüya" olurken "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına ilişkin oluşturulan metafor "Sanatçı" olmuştur.

Kalyoncu (2013a) ilk ve ortaokul öğrencilerinin sanat ve sanat eğitimine ilişkin görüşleri adlı çalışmasını 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Trabzon il merkezindeki iki farklı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki 154 öğrenciye anket uygulaması yaparak gerçekleştirmiştir. Öğrencilere 15 sorudan oluşan anketin veri analizinde nitel analiz tekniklerinden betimsel analiz tekniğini kullanmıştır. Araştırmanın sonucunda ülkemizde verilen sanat eğitiminin olması gerekenden uzak ve yüzeysel olarak verildiğini belirtmişlerdir.

Şahin ve Baturay (2013) ortaöğretim öğrencilerinin İnternete ilişkin algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkarmaya çalıştıkları araştırmalarını 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Karaman Anadolu İmam Hatip Lisesindeki 100 ve Konya Çumra Anadolu Lisesindeki 151 öğrenci olmak üzere toplam 251 öğrenciye "İnternet... gibidir, çünkü..." cümlesini yöneltmek yapmışlardır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden "olgu bilim" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde "içerik analizi" tekniği kullanılmış ve oluşturulan 92 metaforu 8 kategoride toplamışlardır. Araştırmanın sonucunda yaşları 15-18 arasında değişen öğrencilerin interneti en çok "Bilgi kaynağı" en az ise "İletişim aracı" olarak algıladıklarını tespit etmişlerdir.

Kalyoncu (2013b) "Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Sanat Eğitimi Dersi" Kavramına İlişkin Metaforları" adlı çalışmada, sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimi dersi kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile ortaya koymuştur. Bu çalışma 2011-2012 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ikinci sınıfında okuyan 134 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Öğrencilere

yapılan anket çalışmasında “Sanat Eğitimi dersi... gibidir, çünkü...” cümlesini yöneltmişlerdir. Yapılan anket çalışması sonucunda “Sınıf öğretmeni adaylarının “sanat eğitimi” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?” ve “Sınıf öğretmeni adaylarının “sanat eğitimi” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilirler?” sorularına cevaplar nitel analiz teknikleri kullanılarak aranmıştır. Araştırmanın sonucuna göre metaforlar, sınıf öğretmeni adaylarının Sanat Eğitimi dersine ilişkin algılarını ortaya çıkarmada, anlamada ve açıklamada iyi bir araştırma aracı olarak kullanılabilir. Yapılan çalışmada en çok oluşturulan metaforlar hayat, su ve hayal olmuştur.

Ateş ve Karatepe (2013) “Üniversite Öğrencilerinin “Çevre” Kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Yardımıyla Analizi” adlı çalışmasında üniversite öğrencilerinin “çevre” kavramına ilişkin algılarını metaforlar yoluyla ortaya koymuştur. Bu çalışmayı, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında, Namık Kemal Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nin 7 bölümünde öğrenim görmekte olan 250 öğrenci üzerinde yapmıştır. Öğrencilere “Bana göre çevre... gibidir, çünkü...” cümlesini yöneltmiştir. Öğrenciler çevre kavramına ilişkin 105 farklı metafor üretmiş ve üretilen bu metaforlar 9 farklı kavramsal kategoride değerlendirilmiştir. Oluşturulan metaforların eğitimcilerle farklı bakış açıları sağlayarak, çalışmalarda verimliliği arttırabileceği yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Yalancı ve Aydın (2013) öğretmen adaylarının biyoloji kavramına ilişkin algılarının ortaya çıkartılmasına yönelik 2010-2011 eğitim-öğretim yılında yaptıkları çalışmada Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliğinde ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde okuyan 65 öğretmen adayına “Biyoloji... gibidir, çünkü...” cümlesini yöneltmişlerdir. Araştırmada metaforları incelemek için nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desenini kullanmışlardır. Çalışmanın sonucunda öğretmen adayları biyolojiye yönelik 39 farklı metafor oluşturmuş olup bunların ortak özellikleri dikkate alındığında 4 farklı kategoride toplanmıştır. Öğretmen adaylarının en fazla ürettikleri metaforun “hayat” metaforu olması biyolojinin içerik ve işlevsel olarak hayatı yansıttığı tespitinde bulunmuşlardır.

Aslan (2013) “Birleştirilmiş Sınıflarda Görev Yapan Öğretmenlerin “Öğretmen” Kavramı ile İlgili Algılarının Metaforik İncelenmesi” adlı çalışmasında olgu bilim desenini kullanmıştır. 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Elazığ ilinde görev yapan 47 birleştirilmiş sınıf öğretmenine “Öğretmen... benzer, çünkü...” cümlesini yöneltmiştir. Çalışmada geçerli 29 metaforu 5 farklı kategoride toplamış ve en çok oluşturulan metaforların bahçıvan, ebeveyn, güneş olduğunu belirtmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre birleştirilmiş sınıf öğretmenleri öğretmen kavramını sabır örneği, yönlendirici ve yol

gösterici, bireysel gelişimin destekleyicisi, bilgi sağlayıcı biçimlendirici- şekillendirici olarak görmektedirler.

Yazıcı (2013) "Coğrafya Öğretmenlerinin "Çevre" Kavramına İlişkin Algıları: Bir Metafor Analizi Çalışması" adlı araştırmalarında İstanbul il merkezinde görev yapan 116 coğrafya öğretmenine "Çevre... gibidir, çünkü..." cümlesini yöneltmiş ve 49 geçerli metaforu 5 kategoride toplamıştır. Araştırmada olgu bilimi deseni kullanılmış ve sonuçları içerik analizi tekniği ile yorumlamıştır. Öğretmenlerin çevreyi kıymetin, yansıtıcılığın, duyarlılığın, huzurun, farklılığın ifadesi olarak gördüklerini belirtmiştir. Araştırma sonucunda metaforların coğrafya öğretmenleri tarafından önemli bir araştırma aracı olarak kullanılabileceği önerisinde bulunulmuştur.

Yapıcı ve Yapıcı (2013) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının pedagojik formasyona karşı algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkartmaya çalışmışlardır. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika programına devam eden 154 öğrenciye 2012-2013 eğitim-öğretim yılında "Pedagojik formasyon... gibidir, çünkü..." cümlesi yöneltmiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının 36 metafor oluşturduğunu ve oluşturulan bu metaforları olumlu, olumsuz ve nötr olmak üzere 3 kategori altında incelediklerini belirtmişlerdir. Çalışma sonucunda pedagojik formasyon eğitiminin lisans programı esnasında verilmesi gerektiğine ve pedagojik formasyon eğitimi veren öğretim elemanlarının MEB tecrübeli olması gerektiğini bildirmişlerdir.

Gömlüksiz (2013) öğretmen adaylarının yabancı dil kavramına ilişkin algılarını metaforlar yolu ile belirlemeye çalıştıkları bu araştırmayı 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 289'u kadın 253'ü erkek 542 öğretmen adayına "Yabancı dil... e / a benzer, çünkü ..." cümlesini yönelterek yapmıştır. İçerik analiz tekniğinin kullanıldığı çalışmada öğrenciler tarafından oluşturulan 54 metaforu 5'i olumlu 3'ü olumsuz olmak üzere 8 farklı kategori altında toplamıştır. Olumlu kategoriler gelecek, gereklilik, güç, keyif, seyahat olarak belirtilirken olumsuz kategoriler ise ümitsizlik, zorluk ve sömürgecilik olarak belirtilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adayların yabancı dil ile ilgili daha çok olumlu metaforlar geliştirdikleri ifade edilmiş ve bunun sonucunda yabancı dilin bireye güç veren ve onu güçlü kılan bir unsur olduğu sonucuna varmıştır. Araştırma da ayrıca öğretmen adaylarının yabancı dili dünyanın her yerine ulaşılmasını sağlayan, hedefe ulaşmada rehber olan, başarı için yol gösteren, hedefe hızlı ulaştırılan ve değişik dilleri konuşan farklı ulusları birbirine bağlayan bir kavram olarak gördüklerini ifade etmiştir.

Asaman (2013) özel eğitim kurumlarındaki öğretmen ve öğrencilerin birbirlerine yönelik metaforik algılarını incelediği yüksek lisans çalışmasının araştırma grubunu 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Mersin Yunus Emre İşitme Engelliler İlköğretim Okulu'nda

öğrenim gören 46 öğrenci, 27 idareci ve öğretmenin yanı sıra Adana Oğuz Kağan Görme Engelliler İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören 33 öğrenci, 23 öğretmen ve idareci oluşturmuştur. Çalışmada öğrencilerden “İşitme engelli öğrenci... gibidir, çünkü...”, “Görme engelli öğrenci... gibidir, çünkü...”, “İşitme engelli öğrencilerin öğretmeni... gibidir, çünkü...”, “Görme engelli öğrencilerin öğretmeni... gibidir, çünkü...” ifadelerindeki boşlukların doldurulması istenmiştir. Yapılan bu çalışmada verilerin toplanmasında ve analizinde nitel veri toplama tekniklerini kullanmışlardır. Verilerin sınıflandırılmasında Lakoff ve Johnson'ın (1980) Kavramsal Metafor Kuramından faydalanmışlardır. Çalışmanın sonucunda görme ve işitme engelli öğrencilerin “öğretmeni” en çok bilgi kaynağı olarak gördükleri, öğrenciyi ise yardım eden olarak gördüklerini saptamışlardır. İşitme engelli öğrencilerin öğretmenlerinin işitme engelli öğrencileri ise en çok keşfedilen olarak gördükleri, görme engelli öğrencilerin öğretmenlerinin görme engelli ve engelsiz öğrencileri en çok şekil verilen olarak algıladıkları belirtilmiştir.

Ada (2013), öğrencilerin matematik dersine ve matematik öğretmenine yönelik algılarının metaforlar yardımıyla belirlenmesi adlı yüksek lisans çalışmasının araştırma grubunu 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Ankara ili merkez ilçelerine bağlı 10 farklı özel eğitim kurumundaki 640 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilere dört bölümden oluşan anket formu uygulamışlardır. Anketin birinci bölümünde kişisel bilgiler, ikinci bölümde öğrencilerin matematik algılarının ölçülmesine yönelik sekiz soru, üçüncü bölümde öğrencilerin matematik algılarının belirlenmesine yönelik altı soru yöneltmiş ve dördüncü bölümde ise “Matematik... dır, çünkü...” ifadesinin doldurulması istenmiştir. Araştırmada nitel veri analizi yöntemi olarak içerik analizi yöntemini kullanmışlardır. Yapılan çalışmanın sonucunda sınıf düzeyi ve baba eğitim düzeyi arttıkça matematik ve matematik öğretmenine olan algının olumsuzlaştığı belirtilmiştir.

Doğan (2013) farklı lise türlerindeki öğrencilerin rehberlik servisi ve psikolojik danışmanlara ilişkin metaforik algılarını karşılaştırdığı çalışmasını 2012-2013 eğitim-öğretim yılında İstanbul Tuzla ilçesinde 12. sınıfta okuyan 247 öğrencide gerçekleştirmiştir. Anketlerden elde edilen verileri SPSS paket programı ile analiz etmiştir. Anketlerin değerlendirilmesi sonucunda öğrencilerin psikolojik danışmana karşı olumlu metaforlar kullandıklarını fakat rehberlik hizmetleri, rehberlik etkinlikleri ve rehberlik odasına karşı olumsuz metaforlar geliştirdiklerini bildirmiştir. Çalışma sonucunda Anadolu lisesinde okuyan öğrencilerin meslek lisesinde okuyan öğrencilere göre rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine karşı olumlu metaforlar geliştirdiklerini bildirmiştir. Ayrıca meslek lisesinde okuyan öğrencilerin Anadolu lisesinde okuyan öğrencilere göre rehberlik ve psikolojik etkinliklere karşı daha olumlu metaforlar geliştirdiklerini bildirmiştir.

Pilav ve Üstten (2013) lise öğrencilerinin edebiyatla ilgili algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkarmaya çalıştıkları araştırmalarını Kırıkkale ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 4 farklı okuldaki 276 öğrenci ile gerçekleştirmişlerdir. Araştırmada olgu bilim deseni kullanılmış olup öğrencilere “Bence edebiyat... gibidir, çünkü...” cümlesi yöneltilmiştir. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği uygulanmış olup öğrencilerin oluşturduğu 96 metafor 5 kategoride toplanmıştır. Araştırma sonucunda “hayat, ayna, duygu ve düşünce, tarih” gibi metaforların en fazla oluşturulan metaforlar olmasının edebiyatın geçmişi ve bugünü ifade etmesi özelliğinin öğrenciler tarafından benimsenmiş olduğunu bildirmişlerdir.

Akhan, Kılıçoğlu ve Gedik (2014) sosyal bilgiler öğretmeni adayı birinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler ve sosyal bilimlere yönelik algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkarmaya çalıştıkları çalışmalarını 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Akdeniz Üniversitesine başlayan 75 Sosyal Bilgiler öğrencisi üzerinde gerçekleştirmişlerdir. Araştırmalarında olgu bilimi desenini kullanmış olup öğrencilerden “Sosyal bilgiler... gibidir/benzer, çünkü...”, “sosyal bilimler... gibidir/benzer, çünkü...” cümlelerini doldurmalarını istemişlerdir. Öğrencilerin sosyal bilgiler ile ilgili geliştirdikleri 39 metafor 7 farklı kategoride, sosyal bilimler ile ilgili geliştirdikleri 49 metaforu 7 farklı kategoride toplamışlardır. Öğrencilerin sosyal bilgiler ve sosyal bilimler ile ilgili genelde olumlu metafor geliştirmelerinin yanı sıra sosyal bilimler ile ilgili olumsuz metaforlarda geliştirdiklerini tespit etmişlerdir. Sosyal bilgiler ile ilgili geliştirilen en fazla metafor nar olurken sosyal bilimler ile ilgili geliştirilen en fazla metafor ise ağaç metaforu olmuştur.

Özsoy (2014) yaptığı bu çalışmada Bilim ve Sanat Merkezi öğrenci, öğretmen ve velilerinin üstün yetenekli öğrenci kavramına ilişkin oluşturdukları metaforları ortaya koymaya çalışmışlardır. Bu çalışmayı 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Bartın ili Bilim ve Sanat Merkezi'ndeki 75 katılımcı ile gerçekleştirmiştir. Katılımcılara “Üstün yetenekli öğrenci... benzer, çünkü...” cümlesi yöneltilmiş ve elde edilen sonuçlarda toplam 42 metafor belirlenmiştir. Elde edilen metaforlar ise 7 farklı kategoride toplanmıştır. Yapılan çalışmada yaşlılarından farklı görünen birey olarak üstün yetenekli öğrenci kavramsal kategorisinde en yüksek oranda metafora rastlanmıştır.

Gür, Hangül ve Kara (2014) ortaokul ve lise öğrencilerinin “matematik” kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile ortaya çıkartmaya çalıştıkları çalışmalarında 2012-2013 eğitim-öğretim yılında 3 devlet okulunda 400 öğrenciye “Matematik bir besin türü olsaydı... olurdu, çünkü...” ve “Matematik bir ulaşım aracı olsaydı... olurdu, çünkü...” cümlelerini yöneltilmişlerdir. Çalışmada elde edilen sonuçları içerik analizi ve betimsel istatistiklere bakarak değerlendirmiş olup 5 farklı kavramsal kategoride toplamışlardır. Bu kategoriler ise matematiğin kapsamı, matematiğin zorluğu/kolaylığı/doğası, matematiğin

gerekliliği, öğrenci ilgi/tutumu ve öğretmen ilgi/tutumu şeklindedir. Matematiğin kapsamı kavramsal kategorisinde lise öğrencilerinin ortaokul öğrencilerine göre 2 kat kadar daha fazla metafor oluşturduklarını tespit etmişlerdir. Bu durumun ise lise konu kapsamının ortaokul konu kapsamından daha fazla olmasından kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Koç (2014) sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarını ortaya koyduğu çalışmasını Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi ilköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği 1. sınıfında okuyan 168 öğretmen adayı ile gerçekleştirmiştir. Öğretmen adaylarına “Öğretmen... gibidir, çünkü...” ve “Öğretmenlik mesleği... gibidir, çünkü...” cümleleri yöneltilmiştir. Öğretmen adaylarının öğretmen kavramı ile 53, öğretmenlik mesleği ile ilgili 62 metafor oluşturduklarını belirtmiştir. Çalışma sonucunda öğretmenlik ile ilgili olumlu metaforların geliştirildiğini fakat öğretmenlik mesleği ile ilgili bazı olumsuz metaforların da geliştirildiğini bildirmiştir.

Babacan (2014) Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi müzik öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algılarını incelemek amacıyla yaptığı çalışmada 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Konya Çimento Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü'ndeki 99 öğrenciye “Öğrenci... gibidir, çünkü...” cümlesini yöneltilmiştir. Elde ettikleri verilerin analizinde nitel ve nicel araştırma yöntemlerini kullanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin geliştirdikleri metaforları; müzik heyecanlı, eğlenceli ve zevklidir, müzik farklı duyguları ifade eder, müzik geliştirici ve yol göstericidir, müzik rahatlatıcıdır, müzik bütünleştiricidir, müzik gereksinimdir, müzik ilgi ve çaba gerektirir, müzik bağımlılık yaratır olmak üzere 9 farklı kategoride toplamıştır. Öğrencilerin müzikle ilgili oluşturdukları en yaygın metaforlar ise ağrıkescici, antidepresan, araba, arkadaş, aşk, ikiyüzlü insan, kadın, kitap, kokulu çiçek, dost olmuştur. Çalışma sonucunda ortaya çıkan kavramsal kategorilerin yaşa, cinsiyete ve sınıfa göre farklılık göstermediğini tespit etmiştir.

Kösterelioğlu (2014) öğretmen adaylarının okul yöneticisi kavramına ilişkin metaforik algılarını ortaya koyduğu çalışmasını 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 232 öğrenciye “Okul yöneticisi... benzer, çünkü...” cümlesini yönelterek gerçekleştirmiştir. Çalışmasında nitel araştırma desenlerinden olgu bilimi (fenomenoloji) kullanmıştır. Araştırma sonucunda oluşturulan 60 metaforu 21 kavramsal kategoride toplamıştır. Yönlendiren ve yol gösteren olma, yönetim odağı olma ve vazgeçilmez olma kategorileri ilk üç sırada yer almıştır.

Örücü (2014) öğretmen adaylarının okul, okul yönetimi ve Türk eğitim sistemine yönelik metaforik algılarını ortaya koyduğu çalışmasını Ankara ilinde biri devlet biri özel olmak üzere iki üniversitedeki 70 öğretmen adayı üzerinde gerçekleştirmiştir. Öğretmen adaylarına “Okulu... benzetiyorum, çünkü...”, “Okul yöneticisini... benzetiyorum, çünkü...” ve “Eğitim sistemini... benzetiyorum, çünkü...” cümleleri yöneltilmiş ve adaylar

okula ilişkin 62, okul yöneticisine ilişkin 60 ve eğitim sistemine yönelik 64 metafor üretmişlerdir. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının okula ilişkin olumlu metaforlar geliştirdiklerini belirtirken okul yöneticisi ve eğitim sistemine yönelik olumsuz algıların çözüme yönelik olarak oluşturulduğunu bildirmiştir.

Sengir (2015) “Kültürel Değişkenler Örüntüsünde Sanat Eğitiminin Görsel Kültür Eğitimine Dönüşüm Gerekçeleri” adlı tez çalışmasını literatür taramasına dayalı olarak gerçekleştirmiştir. Araştırmasında kültürel değişkenlerin bir dizi halinde birbirlerini etkileyerek sosyal yapı içerisinde yer aldığını ifade etmiştir. Kitle kültürü, popüler kültür, kültür endüstrisi, tüketim kültürü, medya kültürü ve görsel kültürün bir örüntünün yapıtaşları olarak değerlendirildiğini ifade etmiştir. Her bir kültürel yapının diğerini destekleyerek büyümesi ve yaygınlaşmasının sanat eğitiminde bazı değişikliklere neden olduğunu belirtmiştir.

Yılmaz (2015), Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Bölümü iki boyutlu sanat atölye dersi kapsamında yapılan okul öncesi çocuklara yönelik duvar resimleme çalışmalarında işbirlikçi öğrenme yönteminin etkilerini incelemiştir. Dört görsel sanatlar öğretmenin rehberliğinde kırk öğrencinin görüşlerini yazılı kompozisyonla toplamıştır. Elde edilen verileri içerik analizi tekniği ile yorumlamış ve işbirlikçi öğrenmenin sanatsal yaratıcılığa, yaratma süreçlerinde teknik ve beceri geliştirme ile güven kazanma ve gurur duyma, başka alanlara transfer etme isteği, hoşgörü, anlayış, yardımlaşma ve dayanışma duygusu geliştirme gibi duyuşsal kazanımlara katkı sağladığı sonuçlarına ulaşmışlardır. Yapılan çalışma sonucunda; tüm ilköğretim kurumlarının çağdaş teknolojilerle donanımlı görsel sanatlar atölyelerine kavuşturulmasına, Milli Eğitim Bakanlığı- Üniversite işbirliğiyle görsel sanatlar öğretmenleri için, görsel sanatlar ve öğretim materyalleri tasarımı alanında uzman kişiler tarafından kurs ve seminerler verilmesi gerektiğine, görsel sanatlar programları hazırlanırken öğretim teknolojileri ve materyallerine yer verilmesi gerektiğine ve öğretim materyallerinin oyun odaklı olması gerektiği yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Yolcu ve Subaşı (2016) çok alanlı sanat eğitimi yönteminin 7. sınıf öğrencilerinin resimsel yaratıcılığına katkılarını cinsiyet değişkenine göre “Son Test Kontrol Gruplu Model” uygulaması ile incelemişlerdir. Araştırmanın sonucunda deney grubu kız öğrencilerinin erkek öğrenci ortalama puanlarına göre daha fazla olduğunu tespit etmişler ve Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin kızların resimsel yaratıcılık düzeylerini olumlu etkilediği sonucunu belirtmişlerdir.

2. 2. 5. 2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Leino ve Drakenberg (1993) "Metaphor: An Educational Perspective (Metafora Eğitimsel Bir Bakış Açısı)" adlı çalışmasında metaforların sanatın ve toplumun bir ilgisi halindeyken son zamanlarda disiplinler arası bir ilgi haline geldiğini bildirmiştir. Araştırmacılar bazı özel metaforların eğitimde nasıl kullanıldığını analiz etmek, tanımlamak ve bir eğitim perspektifi içerisinde tanımlamayı amaçlamıştır. Literatür taramasına dayalı olarak gerçekleştirdiği çalışmasında tümevarım tekniği ile metaforların eğitimde nasıl kullanıldığını incelemişlerdir. Finlandiya ve İsveç'teki araştırmacıların metafor kullanımına az ilgi gösterdiklerini ifade etmiştir. Araştırmacılar farklı metafor teorilerini ve tanımlarını incelemişler daha sonra metaforların eğitimdeki yerini rehber olarak eğitim, müfredat olarak eğitim, gelişim olarak eğitim ve kuruluş olarak eğitim başlıkları altında toplamışlardır. Okul kavramını, işyeri olarak okul ve örgüt olarak okul başlıkları altında değerlendirmişlerdir. Müfredat kavramını ise dengeli müfredat, çekirdek (zorunlu) müfredat, gizli müfredat, önemsiz müfredat başlıkları altında değerlendirmişlerdir.

Clarke (1997) "Five Metaphors for Educators (Eğitimsel İçin Beş Metafor)" adlı çalışmasında metaforların anlamayı aydınlatmak, bilgileri organize etmek ve fikirleri açıklamak için etkili bir araç olduğunu aynı zamanda bir şeyin başka bir şeyle belirlenmesi ve karşılaştırılması süreci olarak kullanıldığını belirtmiştir. Çalışmasında metaforlar ile öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkinin daha iyi anlaşılacağını, farklı unsurların metaforlarla daha iyi karşılaştırılabileceğini, anlaşılmayan kavramların metaforlarla anlaşılabilirliğini ve metaforların zor kavramları tanımlamada kullanılabileceğini belirtmiştir. Öğretimin iki temel ilkesinin bilinenden bilinmeyene ve soyuttan somuta gitmek olduğunu ifade eden araştırmacı öğretmenlerin bir eğitimci olarak rollerini, sorumluluklarını 5 metafora (ebeveyn, bahçıvan, peygamberler, istiridye incisi ve doktor olarak öğretmenler) bağlı kalarak araştırmıştır. Çalışma sonunda metaforların ve görsel görüntülerin öğretmenlerin eğitimciler olarak görevlerini ve sorumluluklarını daha iyi kavrayabilmeleri, eğitim kalitesinin artırılması ve öğretmen ile öğrenci arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde kullanılabileceğini bildirmiştir.

Perry ve Cooper (2001) "Öğretmen Eğitimcilerindeki Değişimi Yansıtması Açısından Metaforlar İyi Aynalardır" adlı çalışmalarında yansıtma bakımından metaforların güçlü taraflarını ve sınırlılıklarını incelemiştir. Çalışmada bazı kadın öğretmen eğitimciler tarafından son on yıldaki mesleki yaşamlarında ve tecrübelerinde yaşadıkları zorluklara karşı bir değişiklik olup olmadığını karşılaştırmak için metaforları kullanmışlardır. Araştırmada Karen adlı eğitimcinin iş hayatına bir üniversitede araştırma görevlisi olarak

başladığını ve öğretmen eğitiminin erozyon ve sürekli büyüme arasında hassas bir noktada bulunduğunu, bitkiler ve kökleri arasındaki gibi bir durumda olduğunu ve rüzgar ve dalgalardan etkilenen kum tepesi gibi olduğunu ifade ettiğini belirtmiştir. Çalışmalarının sonucunda metaforu; deneyimlerin bazılarını bir araya getirerek yaşam durumlarımızda farklılıkları net görmemizi sağlayan aynalar olarak tanımlamışlardır.

Bozlk (2002) "The College Student as Learner: Insight Gained through Metaphor Analysis" (Öğrenen Olarak Fakülte Öğrencisi: Metafor Analiziyle Kazanılan Kavrayış) adlı araştırmasında 49 üniversite öğrencisinden kendilerini bir öğrenci olarak nasıl ifade etmeleri gerektiği yönünde metaforlar kurmalarını istemiştir. Öğrencilere dört farklı zamanda (dersin ilk günü, ara sınav zamanı, dersin son günü ve bir sonraki dönemin ortası) uygulanan anketlerin sonucunda oluşturulan 45 metafor 4 grupta toplanmıştır: hayvan metaforları, nesne metaforları, insan metaforları ve eylem metaforları olmuştur. Toplanan metaforlar öğrenme süreci, bilgiyi akılda tutma ve not alma, bunalmış duygular ve öğrenilen bilgilerin kullanışlılığı temalarını içermektedir. Araştırma sonunda 26 öğrencinin anket formu metafor sorularının cevaplanmamasından dolayı, bazıları ise metafor içermediğinden dolayı değerlendirme dışı bırakılmıştır. Öğrenciler kendilerini bilgi alıcı olarak ifade etmişlerdir. Bu araştırmanın metafor oluşturmanın öğrencilere yardımcı olacağı ve bir strateji olarak hizmet edebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Woollard (2005) "The Implications of the Pedagogic Metaphor for Teacher Education in Computing (Bilgisayar Öğretmenleri İçin Pedagojik Metaforların Etkileri)" adlı çalışmasında bilgisayar öğretmenlerinin eğitiminde pedagojik metaforların özel bir rol oynadığını vurgulamıştır. Araştırmacı daha önceki yıllarda yapılmış çalışmaları tarayarak oluşturulan metaforları rapor etmiş aynı zamanda tecrübeli bilgisayar öğretmenlerinin görüşlerini ve bir dizi kitap, belge ve tabloları analiz ederek temel bir teori yaklaşımını benimsemiştir. 22 bilgisayar öğretmeni ile yapılan görüşmeler bu araştırmanın temel bakış açısını belirlemiştir. Metaforların hem bilgisayar alan bilgisinde hem de bilgisayar öğretim stratejilerinde oynadığı rolü vurgulamıştır. Araştırmacı veri toplama sürecinde verilerin incelenmesi, temaların saptanması, analitik kategorilerin oluşturulması, verilerin ayıklanması ve Charnez dayalı teoriyi kullanmıştır. Araştırma sonunda bilgisayar öğretiminde kavramsal zorluklar olduğunda, öğrenilmesi gereken bilginin soyut olduğu durumlarda, öğrencilerin yanıldığı ve hata yaptığı durumlarda ve konuların sıkıcı olması durumlarında pedagojik metaforların kullanılması gerektiğini belirlemiştir.

Schmit (2005) "Systematic Metahor Analys as A Method of Qualitative (Nitel Araştırma Metodu Olarak Sistemik Metafor Analizi) adlı çalışmasında Lakoff ve Johnson'ın geliştirdiği metafor teorisi yaklaşımını incelemiş ve metaforik kavramların yeniden inşası için bir sürecin başlaması gerektiğini önermiştir.

McGrath (2006) "İç Görüyle İlgili Öğretmen Metaforlarını Kullanmak" adlı çalışmasında Brezilya'daki 248 İngilizce öğretmenine "Ders kitabı... dır" şeklinde soru yönelmiştir ve stajyer öğretmenlerle çalışan bir öğretmen eğitimcisinin bakışı açısından metafor analizindeki önceki çalışmaları üzerine kurulmuştur. Rehberlik, destek, kaynak ve kısıtlama gibi temalar kategorize edilmiştir. Araştırmada en fazla metafor %37 ile rehberlik kategorisinde tespit edilmiştir. Kişinin ilham perisi, deniz feneri, pusula, güneş ışığı, direksiyon, yol, patika, harita, rota, cadde, tren yolu gibi metaforlar bunlardan bazılarıdır. Güvenli liman, güvenli sığınak, sıçrama tahtası, tuğla, merdiven gibi metaforlar da destek kategorisinde yer almıştır. Altın madeni, bulmaca, ortak, iyi arkadaş, alet çantası, araç, mağaza gibi metaforlar kaynak kategorisinde; deli gömleği, kelepçe, diktatör gibi metaforlar da kısıtlama kategorisinde yer almıştır. Hizmet içi öğretmen eğitiminin sonuçlarını araştırdığı çalışmasında 221 farklı metafor tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda bazı öğretmenlerin ders kitaplarını hiç kullanmadığı, bazılarının ise ihtiyaçları olan kısımları kullandığı ve bazılarının da ders kitaplarını takip ettikleri sonuçlarına ulaşmıştır.

Nderu-Boddington (2008) "Arts Education and Student's Perception (Sanat Eğitimi ve Öğrencilerin Algıları)" adlı makalesinde sanat eğitiminin öğrencilerin akademik hedefleri ve akademik başarısı üzerindeki algılarını araştırmıştır. Araştırmacı sanat eğitiminin geleceğine ilişkin olarak eğitimsel sonuçları ve politik konuları da incelemiştir. Yapılan literatür taraması sonucunda sanat eğitiminin bir ulusun ekonomisi, ruhsal sağlığı ve insanının gelişimi için önemli olduğu ifade edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen yeni bilgiler doğrultusunda okullar için politikacıların seçtiği ve uyguladığı sanat eğitimi programlarının (disiplin temelli sanat programları) öğretmenlere ve yöneticilere yardımcı olacağı ve aynı zamanda sanat eğitiminin öğrencilerin hayatlarına olumlu katkılar sağlayacağını bildirmiştir.

Nikitina ve Furuoka (2008) "'A language Teacher is Like...': Examining Malaysian Students' Perceptions of Language Teachers through Metaphor Analysis (Malezyalı Öğrencilerin Dil Öğretmenleri Hakkındaki Metaforları)" adlı çalışmalarını 2006-2007 akademik yılında 14 bayan 9 erkek olmak üzere 20-22 yaşlarındaki 23 Malezyalı Üniversite öğrencisi ile gerçekleştirmişlerdir. Bu öğrencilerin 16'sı fen ve mühendislik bilimlerinde, 9'u sanat ve beşeri bilimlerde eğitim görmektedir. Çalışmada Oxford ve arkadaşları tarafından geliştirilen eğitimdeki dört felsefi bakış açısının Malezya'daki öğrenciler tarafından algılanışları ve öğrencilerin cinsiyetlerine göre metafor oluşturup oluşturmadıklarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Nitel ve nicel gözlemlere göre değerlendiren çalışmada araştırmacılar öğrencilerin 27 metafor ürettiklerini belirlemişlerdir. Gezi rehberi, anne, dadı vitamin, karınca, su, meyve ağacı, ebeveyn, güneş oluşturulan metaforlardan bazılarıdır. Oluşturulan metaforlar sonucunda Oxford ve

arkadaşları tarafından özetlenen eğitim tipolojisinin Malezya'daki eğitim sisteminde geçerli olduğunu ve cinsiyetlere göre öğrencilerin dil öğretmeni algılarında istatistiksel verilere göre farklılıklar olduğunu ifade etmişlerdir.

Thomas ve Beauchamp (2011) "Understanding New Teachers' Professional Identities through Metaphor (Yeni Öğretmenlerin Mesleki Kimliklerini Metafor Yoluyla Anlama)" adlı çalışmalarını yarı yapılandırılmış görüşmelere dayanan nitel araştırma teknikleri ile gerçekleştirmişlerdir. 41 bayan 4 erkek katılımcı ile 3 yıl süren çalışmayı Doğu Kanada'da gerçekleştirmişlerdir. Araştırmada öğretmenlerin eğitimlerinin başlangıcından ve göreve başladıkları ilk yılı takip eden yaz döneminde öğretmenlerin ürettikleri metaforlarda ne gibi farklılıklar olduğunu tespit etmeyi amaçlamışlardır. Yapılan ilk görüşmelerde öğretmenlerin öğrenciyi koruma, onları hayata hazırlama ve onların kendi yollarını bulmaya yardımcı olma şeklinde metaforlar ürettiklerini, ikinci görüşmede ise öğretmenlerin kendi deneyimlerine ve hayatta kalma sürecine ilişkin metaforlar kurduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların oluşturduğu metaforlara ilişkin 5 farklı tema oluşturmuşlardır. Araştırmada öğretmenlerin göreve ilk başladıkları yıllarda kendi mesleki kimliklerini geliştirmek için mücadele ettiklerini ve bundan sonraki süreçte ise mesleki kimliklerini tanımlamaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Hsiao ve Pai (2014) Tayvan'daki araştırmasında okul öncesi çocukların ve ailelerinin sanat eğitimi ile ilgili inançlarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Çocukların sanat başarıları ile velilerin inançları arasındaki farkları göstermek için araştırmacı tarafından geliştirilen 300 adet kendini tamamlama anketi öğrenci velilerine dağıtıldı. Araştırma bulgularına göre velilerin cinsiyetlerinin sanat eğitimi ile ilgili velilerin inançları doğrultusunda önemli farklılıklar göstermekte olduğunu, velilerin almış olduğu eğitim çocukların sanat derslerinin boyutlarında anlamlı farklılıklar göstermekte olduğunu ve ailenin ikamet yerinin sanat eğitimi ile ilgili veli inançlarında anlamlı farklar gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır. Araştırma sonucunda hükümet yetkililerinin tatil dönemlerinde sanatsal etkinliklere mahalli düzeyde daha çok önem vermesi gerektiğini, yerel ve kenar mahalle müzelerinin işbirliği içerisinde olması gerektiğini ifade etmiştir. Araştırmacı özel anaokulu seçen velilerin kamu anaokulunu seçen velilerden okul öncesi sanat derslerine daha fazla önem verdiklerini bildirdi. Kamu öğretmenlerinin velilerle daha fazla işbirliğine gitmesi gerektiğini ve sanatsal çalışmalara daha çok önem vermesi gerektiğini bildirmiştir.

Andrelchik ve Schmitt (2014) sanat sınıflarında başarı konusunda öğrenci algılarını tespit eden çalışmasını nitel gözlemlere dayanarak gerçekleştirmiştir. Çalışmada araştırmacılar ergenlerin farklı konulardaki başarısını neyin belirlediğini bulmayı hedeflemişlerdir. Çalışmanın değerlendirilmesinde söylem analizi tekniğini kullanmışlardır. Araştırmanın evrenini İspanyol kökenli öğrenciler oluşturmuştur. Hillary Andrelchik'in

görev yaptığı lisede başarı durumunun 2003 ile 2006 yılları arasında azalması sonucunda bir gelişim planını devreye sokmuşlardır. Bu planın ana unsurlarından biri Hayat için Başarı dersinin uygulamaya konulmasıdır. Lisede öğretmenler tarafından öğrencilere gelecekteki hedefleri doğrultusunda sorular yöneltilmiş ve öğrencilere başarılı insanların hayatlarını anlatan yazılar okutularak öğrencilerin zihinlerinde başarı kavramına yer oluşturulmuştur. Çalışmanın yapıldığı yıl boyunca 2 güzel sanatlar öğretmeni eşliğinde ve üç sanat sınıfı oluşturulmuştur. Çalışmalarda seramik derslerinde bobin binası, döşeme çalışmaları, el yapımı, sır ve baskı gibi işlere odaklanılmıştır. Öğrenciler eserlerini bitirdikten sonra öğretmenlerden son değerlendirmeleri yapmalarını istemiştir. 7 kız ve 4 erkek öğrenciden oluşan çalışma grubunun gizliliği için öğrencilere kod isimler verilmiş ve bu çalışmanın gönüllük esasına dayalı olarak gerçekleştirildiği bildirilmiştir. Çalışma sonunda öğrencilerin başarıyı değerlendirmeleri 3 tema altında toplanmıştır; öğrenciler başarıyı hedeflerine ulaşmak için yapılan hareket olarak, hedeflere ulaşıldığı zaman oluşan duyguyu başarı olarak ve zorlukların üstesinden gelmek olarak başarıyı tanımlamışlardır.

Cucoş (2014) "The Role of Arts in Adult Education (Yetişkin Eğitiminde Sanatın Rolü)" adlı çalışmasında belirli gruplar içinde (okullar, müzeler) elde edilen estetik eğitimin telafi edici, iyileştirici ve estetik eğitimin özgünlüğü üzerine etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Yetişkinler ve yaşlılar için sanatın varoluşsal, sevinci artırıcı, kendini güçlendirici ve yeniden hayata bağlanmak için bir etken olduğunu ifade eden araştırmacı herhangi bir yaşa bakılmaksızın bir eğitim projesinin insan hayatında neyin önemli olduğunu göstereceğini ifade etmiştir. Araştırmacı sanat alanlarında yapılan eğitim çalışmalarının gelecek için yol gösterici olduğunu, insanı yeni fikirlere ve ufuklara yönelttiğini belirtmiştir. Araştırmada yetişkinlerin belli bir aktiviteyi neden yaptığını ve neden öğrenmesi gerektiğini bilmeye ihtiyaç duyduğu, belirli bir program eşliğinde daha iyi öğrendiği, basit ve yararlı olan materyalleri incelediklerinde çabuk öğrendiklerini, kişisel yaşamları veya meslekleri ile ilgili olan konuyla daha ilgili oldukları ve eğitim programlarının kendi kontrollerinde oluşturulmasında, değerlendirilmesinde ve planlanmasında yer almak istedikleri gibi sonuçlar belirlenmiştir.

2. 3. Literatür Taramasının Sonucu

Araştırmanın ilgili literatür bölümünde farklı konulara ilişkin metafor çalışmaları ve "sanat eğitimi" konularına ilişkin bazı çalışmalar incelenmiştir. Sanat eğitimi ile ilgili ve metafor analizinin kullanıldığı çok sayıda çalışma literatürde mevcuttur. Ancak sanat eğitimi ile ilgili metafor çalışmaları nitelik ve nicelik bakımından sınırlıdır.

Ülkemizde metafor analizi ile yapılan çalışmalara bakıldığında farklı disiplin alanlarında birçok çalışma yapıldığı ve farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Matematik, yabancı dil, biyoloji, rehberlik ve psikolojik danışman, sosyal bilgiler, edebiyat, çevre, demokrasi, üstün yetenekli öğrenciler, öğretmen ve öğretmenlik, okul ve okul yöneticileri vb. birçok kavrama ilişkin her düzeyden öğrenci ve öğretmen algıları metafor analizi yoluyla incelenmiştir. “Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler” (Saban, 2009), “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Algıları” (Koç, 2014), “Öğretmen Adaylarının Okul, Okul Yönetimi ve Türk Eğitim Sistemine Yönelik Metaforik Algıları” (Örücü, 2014), “İlköğretim Okullarındaki Öğrenci, Veli, Öğretmen ve Yöneticilerin Okul Müdürüne İlişkin Algıları” (Yalçın ve Erginer, 2012), “Lise Öğrencilerinin Edebiyatla İlgili Algılarının Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma” (Pilav ve Üstten, 2013), “Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Birinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler ve Sosyal Bilimlere Yönelik Metaforları” (Akhan ve diğerleri 2014), “Farklı Lise Türlerindeki Öğrencilerin Rehberlik Servisi Ve Psikolojik Danışmanlara İlişkin Metaforik Algılarını Karşılaştırılması” (Doğan, 2013), “Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Metaforik Algıları” (Çapan, 2010), “Öğretmen Adaylarının Okul Kavramına İlişkin Algıları” (Nalçacı ve Bektaş, 2012), “Bilim ve Sanat Merkezi Öğrenci, Öğretmen ve Velilerinin Üstün Yetenekli Öğrenci Kavramına İlişkin Metaforları” (Özsoy, 2014), “Okula İlişkin Metaforlar” (Saban, 2008), “Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar” (Saban, 2004), “Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği” (Mercin ve Alakuş, 2007), “Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Kavramına İlişkin Metaforları” (Kalyoncu, 2012), “Günümüzde Sanat Eğitiminin Birey ve Toplum Açısından Önemi, Sanat Eğitimi Programlarının Bu Perspektifte İrdelenmesi” (Akgün, 2003), “Sanat Eğitimi Yöntemleri/Yeni Yaklaşımlar” (Onan, 2005), “Ortaöğretimde Sanat Eğitiminin Gerekliliği Konusunda Resim Öğretmenleri, Okul İdarecileri, Diğer Branş Öğretmenleri ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri” (Yolcu, 2006), “Okul Öncesi Dönemde Görsel Sanatlar Eğitiminin Bireye Kazandırdığı Değerler” (Ayaydın, 2010), “Yükseköğretim Kurumlarının Sanat Eğitimi Dersleri Olmayan Programlarında Sanat Eğitiminin Gerekliliği” (Ekici, 2011), “Çocuk Gelişiminde Bir Oyun Olarak Sanat ve Resim” (Ayaydın, 2011), “Ortaöğretimde Sanat Eğitiminin Rolü ve Önemi” (Çelik, 2013) isimli birçok araştırmaya literatür taraması sonucunda rastlanmış olup sanat ve sanat eğitimi ile ilgili metafor çalışmalarında Kalyoncu (2012, 2013) ve Kalyoncu ve Liman (2013) çalışmalarından başka çalışmaya rastlanılmamıştır. Sanat eğitimi ile ilgili metafor çalışmalarının sınırlı olması nedeniyle, bu çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araç ve teknikleri ve analizi hakkında bilgi verilecektir.

3. 1. Araştırma Modeli

Araştırmada ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramına ilişkin metaforik algılarının ortaya çıkarılmasında nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır.

Olgu bilim (fenomenoloji) deseni; farkında olduğumuz fakat açıklamakta zorlandığımız olgulara yoğunlaşmaktır. Olgu bilim; bize tanıdık gelen fakat anlamını tam olarak açıklayamadığımız olguları araştırmak için kullanılan bir metottur (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Olgu bilim olarak da adlandırılan fenomenoloji “Gerçek nedir?” sorusuna cevap arayan bir yöntemdir. Fenomenoloji yaklaşımının temelini bireysel tecrübeler oluşturmaktadır. Bu yaklaşımda araştırmacı katılımcının kişisel (öznel) tecrübeleri ile ilgilenmekte, bireyin algılamaları ve olaylara yükledikleri anlamları incelemektedir. Fenomenoloji tanımlayıcı bir araştırmadır. Bu bağlamda genelleme yapmak değil, olguları tanımlamak önemlidir (Akturan ve Esen, 2008: 83-88). Olgu bilim bireylerin bir olgu veya kavramla ilgili yaşanmış deneyimlerinin ortak anlamını tanımlar. Olgu bilimin temel amacı, bir olguyla ilgili bireysel deneyimleri evrensel nitelikte bir açıklamaya indirgemektir (Creswell, 2013). Olgu bilim deseninde, yaygın uygulamaları ortaya çıkarmak ve katılımcılar tarafından oluşturulan anlamları tanımlamak ve açıklamak amaçlanır (Annells, 2006).

“Fenomenoloji nitel araştırmanın bir türüdür. Fenomenler, olaylar, durumlar, tecrübeler veya kavramlar olabilir. Mesela, okul başarısızlığının gençlerin uyuşturucu kullanımıyla ilişkileri araştırılıp tasvir edilebilir. Bir konuyu aydınlatma, oraya dikkat çekme” (Ergün, 2005).

Olgu bilim (fenomenoloji) desenini kullanan çalışmaların amacı, insanların belli bir olgu ya da gerçeğin belirli bir yönünü tecrübe etme, yorumlama, anlama ya da kavramsallaştırmada kullandıkları farklı yolları tanımlamaktır. Bu yolla belirli bir olgu üzerinde anlayışlar ortaya çıkarılır ve bu anlayışlar kavramsal kategorilere göre sınıflandırılır (Çepni, 2010: 104).

3. 2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Kahramanmaraş Onikişubat ilçesinde bulunan Osmangazi Ortaokulu'ndaki 114'ü kız ve 169'u erkek olmak üzere toplam 283 öğrenci, Kahramanmaraş Güzel Sanatlar Lisesi'ndeki 54'ü kız ve 41'i erkek olmak üzere toplam 95 öğrenci, Kahramanmaraş Atatürk Anadolu Lisesi'ndeki 56'sı kız ve 44'ü erkek olmak üzere toplam 100 öğrenci ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğrenim gören 45'i kız ve 12'si erkek olmak üzere toplam 57 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine ve okul türlerine göre dağılımları Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine ve Okul Türlerine Göre Dağılımlarının Yüzdeler Oranları ve Frekansları

Gruplar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet Kız	269	50,29
Erkek	266	49,71
Toplam	535	100,0
Okul Türü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Ortaokul	283	52,9
Anadolu Lisesi	100	18,7
Güzel Sanatlar Lisesi	95	17,8
Üniversite	57	10,6
Toplam	535	100,0

3. 3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, araştırmanın problemlerine cevap aramak için yapılandırılmış anket formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı ve veri toplama aracının uygulama süreçleri sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

3. 3. 1. Veri toplama Aracı

Verilerin toplanması aşamasında öğrencilerin kişisel algılarının açığa çıkartılmasında önemli bir olgu olan metafor analizi tekniği ile ilgili çalışmalar incelenmiştir (Kalyoncu, 2012; Kalyoncu, 2013; Babacan, 2014; Aydın ve Pehlivan, 2010; Aslan, 2013; Saban, 2004; Özsoy, 2014; Saban, 2008; Sadık ve Sarı, 2012; Yalancı ve Aydın, 2013; Nalçacı ve Bektaş, 2012; Çapan, 2012; Ada, 2013; Pilav ve Üstten, 2013; Kösterelioğlu, 2014; Koç, 2014). Literatür taramalarının incelenmesinden sonra öğretim üyelerinin fikirleri

de alınarak araştırmacı tarafından iki bölümden oluşan yarı yapılandırılmış anket formu hazırlanmıştır (Ek 2). Araştırmada anket uygulamasının tercih edilme sebebi zamandan kazanma ve çok sayıda kişiye ulaşabilme imkânından kaynaklanmıştır. Oluşturulan anket formunun ilk bölümünde metafor kavramı ile ilgili açıklamalarla beraber öğrencilere cinsiyet, sınıf, aile ve gelir düzeylerini belirten sorular yer almıştır. İkinci bölümde ise öğrencilerin sanat eğitimi kavramına ilişkin algılarının ortaya çıkarılacağı “Sanat eğitimi... gibidir, çünkü...” cümlesine yer verilmiştir.

3. 3. 2. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın verileri, 2014-2015 eğitim-ğretim yılı, bahar döneminde toplanmıştır. Uygulama okul idaresi, ğretmen ve ğretim üyelerinden izin alınarak araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Anket uygulaması gerçekleştirilmeden önce “metafor” kavramı ve araştırmanın amacı ile ilgili öğrencilere gerekli açıklamalar yapılmış ve öğrencilerden “Sanat eğitimi... gibidir, çünkü...” cmlisini doldurmaları istenmiştir. Öğrencilerden ilk boşluğa sanat eğitimi hakkında bir metafor yazmaları, ikinci boşluğa da bu metaforu seçme gerekçesini yazmaları istenmiştir. Bu anket formu, öğrencilerden alınan görüşlerin sağlıklı olabilmesi için bir ders saati içinde uygulanmıştır.

Veri toplama sürecinde, araştırmanın etik kurallarına uygun olarak yürütülmesini sağlamak için Kahramanmaraş İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan izin Ek 1’de sunulmuştur.

3. 4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde nicel veri analizi Ki-Kare testi dışında nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, herhangi bir yazılı belgenin içeriğinin incelenmesi ve sayısal ya da istatistiksel olarak ortaya konulmasını sağlayan bir analiz çeşididir (Ekiz, 2009: 77). Cohen, Manion ve Morrison’a (2007) göre içerik analizi, eldeki yazılı bilgilerin içeriklerinin ve içerdikleri mesajların özetlenmesi ve belirtilmesi işlemi olarak da tanımlanmaktadır.

İçerik analizinin temel amacı toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve şimşek, 2006). Yıldırım ve şimşek’e (2006) göre toplanan veriler kavramsallaştırıldıktan sonra ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir. Yani içerik analizindeki temel düşünce, birbirine benzeyen verilerin belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek herkesin anlayabileceği bir şekilde düzenlenmesidir (Yıldırım ve şimşek, 2011).

Bu araştırmada, elde edilen verilerin içerik analizi tekniğine göre analiz edilmesi ve yorumlanması; metaforların belirlenmesi, sınıflandırılması, kategorilerin belirlenmesi, geçerlilik ve güvenirlik sağlama olmak üzere dört aşamada gerçekleştirilmiştir.

Metaforların belirlenmesi: İlk aşamada öğrenciler tarafından doldurulan anket formları kodlanmış ve daha sonra öğrencilerin anlamlı metaforlar ve cmlerler oluşturup oluşturmadıkları gözden geçirilmiştir. Anket çalışmalarının incelenmesi aşamasında herhangi bir metaforun bulunmadığı, sadece metafor bulunan, konu ile alakası bulunmayan ve birden fazla metafor içeren kağıtlar daha sonra elenmek üzere işaretlenmiştir.

Metaforların sınıflandırılması: Metaforların sınıflandırılması aşamasında metafor analizi tekniği kullanılarak metaforlar benzerlikleri ve ortak özellikleri bakımından ayrı ayrı incelenerek analiz edilmiştir. Öğrencilerin yazdıkları her metafor; metaforun konusu, metaforun kaynağı ve metaforun konusu ile kaynağı arasındaki bağlantı bakımından analiz edilmiştir (Saban, 2009: 287). Araştırmanın uygulama aşaması daha önce belirtilen okullarda öğrenim gören toplam 535 ğrenci üzerinde gerçekleştirilmiş, ancak bunlardan anlamlı metafor kurabilen 450 öğrencinin anket sonuçları değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan analiz çalışmaları sonucunda kağıtların boş bırakılması, herhangi bir metafor üretilmemesi, söz konusu metafora ilişkin herhangi bir gerekçe sunulmaması, metaforun konusu ile gerekçesi arasındaki ilişkinin anlamsız olması ve bir kağıtta birden fazla metafor üretilmesi gerekçelerine bağlı olarak Osmangazi Ortaokulu'ndan 51, Atatürk Anadolu Lisesi'nden 13, Güzel Sanatlar Lisesi'nden 15 ve Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nden 6 kağıt olmak üzere toplam 85 kağıt değerlendirme dışı bırakılmıştır. Osmangazi Ortaokulu'ndan 137, Atatürk Anadolu Lisesi'nden 65, Güzel Sanatlar Lisesi'nden 65 ve Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nden 36 geçerli metafor elde edilmiştir. Bu aşamadan sonra, araştırma kapsamına dahil edilen metaforların alfabetik sıraya göre dizilmiş bir listesi oluşturulmuş ve her bir metaforu temsil eden ğrenci sayısı (f) ve yüzdesi (%) hesaplanmıştır.

Kategori geliştirme: Bu aşamada öğrencilerin sanat eğitimi ile ilgili oluşturdukları metaforlar ortak özellikleri bakımından incelenmiş ve her metaforun sanat eğitimini nasıl kavramsallaştırdığına bakılmıştır. Bu amaç doğrultusunda üretilen her metafor sahip olduğu düşünceye göre belirli temalar altında toplanarak; Osmangazi Ortaokulu'nda 12, Atatürk Anadolu Lisesi'nde 11, Güzel Sanatlar Lisesi'nde 10 ve Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde 8 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur.

Geçerlilik ve güvenirliğin sağlanması: Araştırmanın güvenirliğinin kontrol edilmesi amacıyla Osmangazi Ortaokulu'nda 12, Atatürk Anadolu Lisesi'nde 11, Güzel Sanatlar Lisesi'nde 10 ve Güzel Sanatlar Fakültesi'nde 8 kategori altında toplanan metaforların söz

konusu kavramsal kategoriye temsil edip etmediğinin teyidi amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda uzman kişiye metafor çalışması yapılan okullara ait metaforların alfabetik sıraya göre dizili olduğu listeler ve oluşturulan kategorilerin adlarını ve özelliklerini içeren listeler verilmiştir. Uzmandan bu iki listedeki bilgileri kullanarak hiçbir metaforu ve kategoriye dışarıda bırakmadan eşleştirmesi istenmiştir. Daha sonra uzmanın yaptığı eşleştirmeler, araştırmacının kendi eşleştirmeleri ile karşılaştırılmış, yapılan bu karşılaştırmalar arasında görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmacının güvenilirliği Miles ve Huberman'ın (1994: 64) önerdiği aşağıdaki güvenilirlik formülü ile hesaplanmıştır.

$$\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}} \times 100$$

Nitel çalışmalarda araştırmacı ile uzman arasındaki uyum %90 ve üzeri olduğunda araştırmada istenilen güvenilirlik sağlanmış olmaktadır (Saban, 2009: 288). Bu araştırmada oluşturulan metaforların ve kategorilerin güvenilirliğinin sağlanması konusunda görüşüne başvuru uzman, Osmangazi Ortaokulu'ndaki 12 metaforu (abur cubur, çiçek, çizgi, dondurma, düşünce kabiliyeti, gül, hayal dünyası, ilham perisi, mantık, okul tahtası, oyun, şeker), Atatürk Anadolu Lisesi'ndeki 5 metaforu (benim gibi, çilek, gül, insan eğitimi, kitaplar), Güzel Sanatlar Lisesi'ndeki 6 metaforu (düzen, gül, güneş, karakter oluşturmak, lahana, psikolog) ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'ndeki 3 metaforu (kâbus, rüzgâr, zor kokan çiçek) araştırmacınıninkinden farklı kategorilere yerleştirmiştir. Bu durumda güvenilirlik Osmangazi Ortaokulu'nda %91, Atatürk Anadolu Lisesi'nde %90, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde %92 ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde %94 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmacının güvenilirlik çalışmasında tüm okullar için uzman ve araştırmacı arasındaki uyum % 90 ve üzeri olduğundan güvenilirlik sağlanmıştır.

Çalışma verileri değerlendirilirken niceliksel verilerin karşılaştırılmasında Ki-Kare testi kullanılmıştır. Bütün veriler SPSS istatistik programına aktararak kavramsal kategorilerin cinsiyete ve okul düzeylerine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği hesaplanmış ve sonuçlar $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin “sanat eğitimi” kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlardan elde edilen sonuçlar çalışmanın amaç kısmındaki araştırma sorularına bakılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

4. 1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

1. “Sanat eğitimi alan ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar nelerdir?”

Araştırmanın birinci alt problemi “Sanat eğitimi alan ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar nelerdir?” şeklindedir. Bu amaçla, “Sanat eğitimi... gibidir, çünkü...” sorusuna verilen cevaplardan elde edilen veriler doğrultusunda, öğrencilerin oluşturdukları metaforlar frekans (f) ve yüzdelere (%) göre Tablo 2-5’te, ağırlıklı dağılımlarına göre de Grafik 1-4’te gösterilmektedir.

4. 1. 1. Ortaokul Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforlar

Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar frekans (f) ve yüzdelere (%) göre Tablo 2’de, ağırlıklı dağılımlarına göre de Grafik 1’de verilmiştir.

Tablo 2. Ortaokul Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforların Dağılımı

Metafor sırası	Metaforun adı	f	%	Metafor sırası	Metaforun adı	f	%	Metafor sırası	Metaforun adı	f	%
1	Abur cubur	1	0,43	47	Gözlük	1	0,43	93	Matematik	3	1,29
2	Akıcı kitap	1	0,43	48	Greyfurt	1	0,43	94	Merdiven	1	0,43
3	Akıl	1	0,43	49	Gül	1	0,43	95	Mona Lisa tablosu	1	0,43
4	Araba	2	0,86	50	Güneş	1	0,43	96	Müzik	5	2,15
5	Arkadaş	2	0,86	51	Güneş ışığı	1	0,43	97	Nefes alıp vermek	1	0,43
6	Aşk	4	1,72	52	Güzel bir portre	1	0,43	98	Oksijen	1	0,43
7	Avokado	1	0,43	53	Hamburger	1	0,43	99	Okul	1	0,43
8	Ayna	4	1,72	54	Hayal	18	7,75	100	Okul tahtası	1	0,43
9	Baba	1	0,43	55	Hayal dünyası	2	0,86	101	Okyanus	1	0,43
10	Barış	1	0,43	56	Hayal gücü	7	3,01	102	Oyun	3	1,29
11	Beden eğitimi	1	0,43	57	Hayal kurmak	1	0,43	103	Özgürlük	3	1,29
12	Beş duyu organı	1	0,43	58	Hayalleri çizmek	1	0,43	104	Portakal	1	0,43
13	Beyin	1	0,43	59	Hayallerin yansıması	1	0,43	105	Projeksiyon	1	0,43
14	Bilgisayar	1	0,43	60	Hayat	18	7,75	106	Renkler	1	0,43
15	Brokoli	1	0,43	61	Hayata farklı bakış	1	0,43	107	Renkli hayal	1	0,43
16	Cansız canlı yapmak	1	0,43	62	Heykel	2	0,86	108	Resim	2	0,86
17	Çay	2	0,86	63	Hikâye	1	0,43	109	Ruh eğitici	1	0,43
18	Çekirdek	2	0,86	64	Irmak	1	0,43	110	Rüya	4	1,72
19	Çiçek	2	0,86	65	Işık	3	1,29	111	Rüzgâr	1	0,43
20	Çikolata	4	1,72	66	İçimizin yansıması	1	0,43	112	Saat	1	0,43
21	Çizgi	1	0,43	67	İlaç	1	0,43	113	Sakız	1	0,43
22	Çürümüş meyve	1	0,43	68	İleriyi görmek	1	0,43	114	Sevgi	1	0,43
23	Dil	1	0,43	68	İlham perisi	1	0,43	115	Sınav	1	0,43
24	Doğa	5	2,15	70	İnci	1	0,43	116	Silah	2	0,86
25	Dolap	1	0,43	71	İnsan	4	1,72	117	Stres topu	1	0,43
26	Dolma	1	0,43	72	İnsanın ruhu	1	0,43	118	Su	4	1,72
27	Dondurma	1	0,43	73	İnşaat planı	1	0,43	119	Sufle	1	0,43
28	Duş almak	1	0,43	74	İzlemeye doyulamayan şelale	1	0,43	120	Şeker	4	1,72
29	Dünya	1	0,43	75	Kahvaltı	1	0,43	121	Şiir	1	0,43
30	Düşleri canlandırmak	1	0,43	76	Kahve	1	0,43	122	Tasarım	1	0,43
31	Düşünce	1	0,43	77	Kalem	1	0,43	123	Tatlı	1	0,43

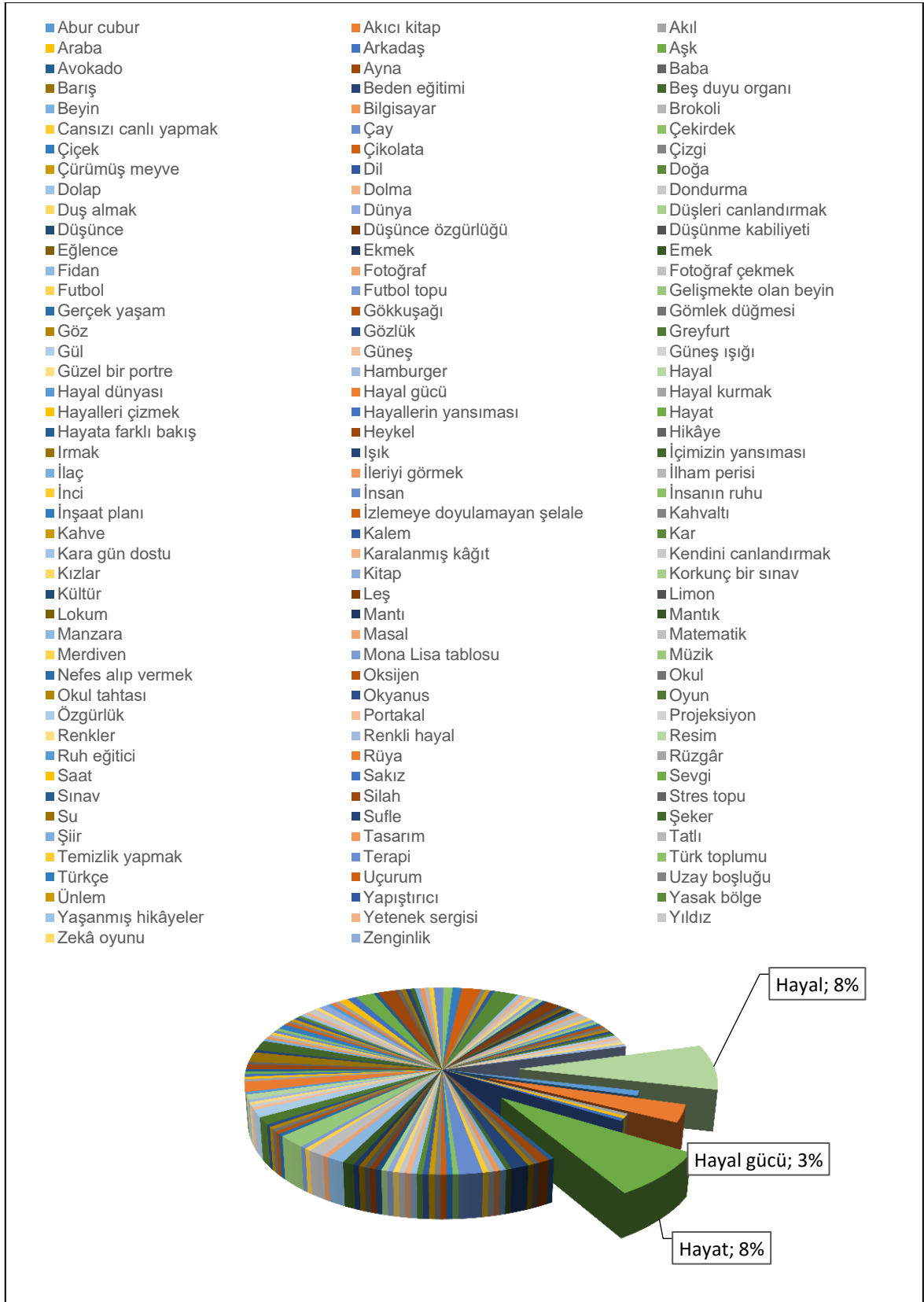
Tablo 2'nin devamı

32	Düşünce özgürlüğü	3	1,29	78	Kar	1	0,43	124	Temizlik yapmak	1	0,43
33	Düşünme kabiliyeti	1	0,43	79	Kara gün dostu	1	0,43	125	Terapi	1	0,43
34	Eğlence	1	0,43	80	Karalanmış kâğıt	1	0,43	126	Türk toplumu	1	0,43
35	Ekmek	1	0,43	81	Kendini canlandırmak	1	0,43	127	Türkçe	2	0,86
36	Emek	1	0,43	82	Kızlar	1	0,43	128	Uçurum	1	0,43
37	Fidan	1	0,43	83	Kitap	1	0,43	129	Uzay boşluğu	1	0,43
38	Fotoğraf	1	0,43	84	Korkunç bir sınav	1	0,43	130	Ünlem	1	0,43
39	Fotoğraf çekmek	2	0,86	85	Kültür	1	0,43	131	Yapıştırıcı	1	0,43
40	Futbol	1	0,43	86	Leş	1	0,43	132	Yasak bölge	1	0,43
41	Futbol topu	1	0,43	87	Limon	1	0,43	133	Yaşanmış hikâyeler	1	0,43
42	Gelişmekte olan beyin	1	0,43	88	Lokum	1	0,43	134	Yetenek sergisi	1	0,43
43	Gerçek yaşam	1	0,43	89	Mantı	1	0,43	135	Yıldız	2	0,86
44	Gökkuşluğu	1	0,43	90	Mantık	2	0,86	136	Zekâ oyunu	1	0,43
45	Gömlek düğmesi	1	0,43	91	Manzara	3	1,29	137	Zenginlik	2	0,86
46	Göz	1	0,43	92	Masal	1	0,43		Toplam	232	100

Tablo 2'ye göre öğrencilerin sanat eğitimi kavramını en fazla "hayal" ve "hayat" metaforları ile açıkladıkları görülmektedir. Sanat eğitimini hayale ve hayata benzeten on sekizer öğrenci olup toplam yüzdenin 15,5'ini oluşturmaktadır. "Hayal" ve "hayat" metaforlarından sonra en fazla frekansa "hayal gücü" metaforu sahiptir. Sanat eğitimini hayal gücüne benzeten 7 öğrenci, toplam yüzdenin 3,01'ini oluşturmuştur. Frekans dağılımlarına göre 3. sırada beşer öğrencinin oluşturduğu "doğa" ve "müzik" metaforları, 4. sırada dörder öğrencinin belirttiği "aşk, ayna, çikolata, insan, rüya, su ve şeker" metaforları, 5. sırada üçer öğrencinin oluşturduğu "düşünce özgürlüğü, ışık, manzara, matematik, oyun ve özgürlük" metaforları, 6. sırada ikişer öğrencinin belirttiği "araba, arkadaş, çay, çekirdek, çiçek, fotoğraf çekmek, hayal dünyası, heykel, mantık, resim, silah, Türkçe, yıldız ve zenginlik" metaforları bulunmaktadır. 7. sırada ise birer öğrenci tarafından belirtilen "abur cubur, akıcı kitap, akıl, avokado, baba, barış, beden eğitimi, beş duyu organı, beyin, bilgisayar, brokoli, cansız canlı yapmak, çizgi, çürümüş meyve, dil, dolap, dolma, dondurma, duş almak, dünya, düşleri canlandırmak, düşünce, düşünme kabiliyeti, eğlence, ekmek, emek, fidan, fotoğraf, futbol, futbol topu, gelişmekte olan beyin,

gerçek yaşam, gök kuşağı, gömlek düğmesi, göz, gözlük, greyfurt, gül, güneş, güneş ışığı, güzel bir portre, hamburger, hayal kurmak, hayalleri çizmek, hayallerin yansıması, hayata farklı bakış, hikaye, ırmak, içimizin yansıması, ilaç, ileriye görmek, ilham perisi, inci, insanın ruhu, inşaat planı, izlemeye doyulamayan şelale, kahvaltı, kahve, kalem, kar, kara gün dostu, karalanmış kağıt, kendini canlandırmak, kızlar, kitap, korkunç bir sınav, kültür, leş, limon, lokum, mantı, masal, merdiven, Mona Lisa tablosu, nefes alıp vermek, oksijen, okul, okul tahtası, okyanus, portakal, projeksiyon, renkler, renkli hayal, ruh eğitici, rüzgar, saat, sakız, sevgi, sınav, stres topu, sufle, şiir, tasarım, tatlı, temizlik yapmak, terapi, Türk toplumu, uçurum, uzay boşluğu, ünlem, yapıştırıcı, yasak bölge, yaşanmış hikayeler, yetenek sergisi ve zeka oyunu” metaforları bulunmaktadır.

Grafik 1. Ortaokul öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların dağılımı

4. 1. 2. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforlar

Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar frekans (f) ve yüzdelere (%) göre Tablo 3'te, ağırlıklı dağılımlarına göre de Grafik 2'de verilmiştir.

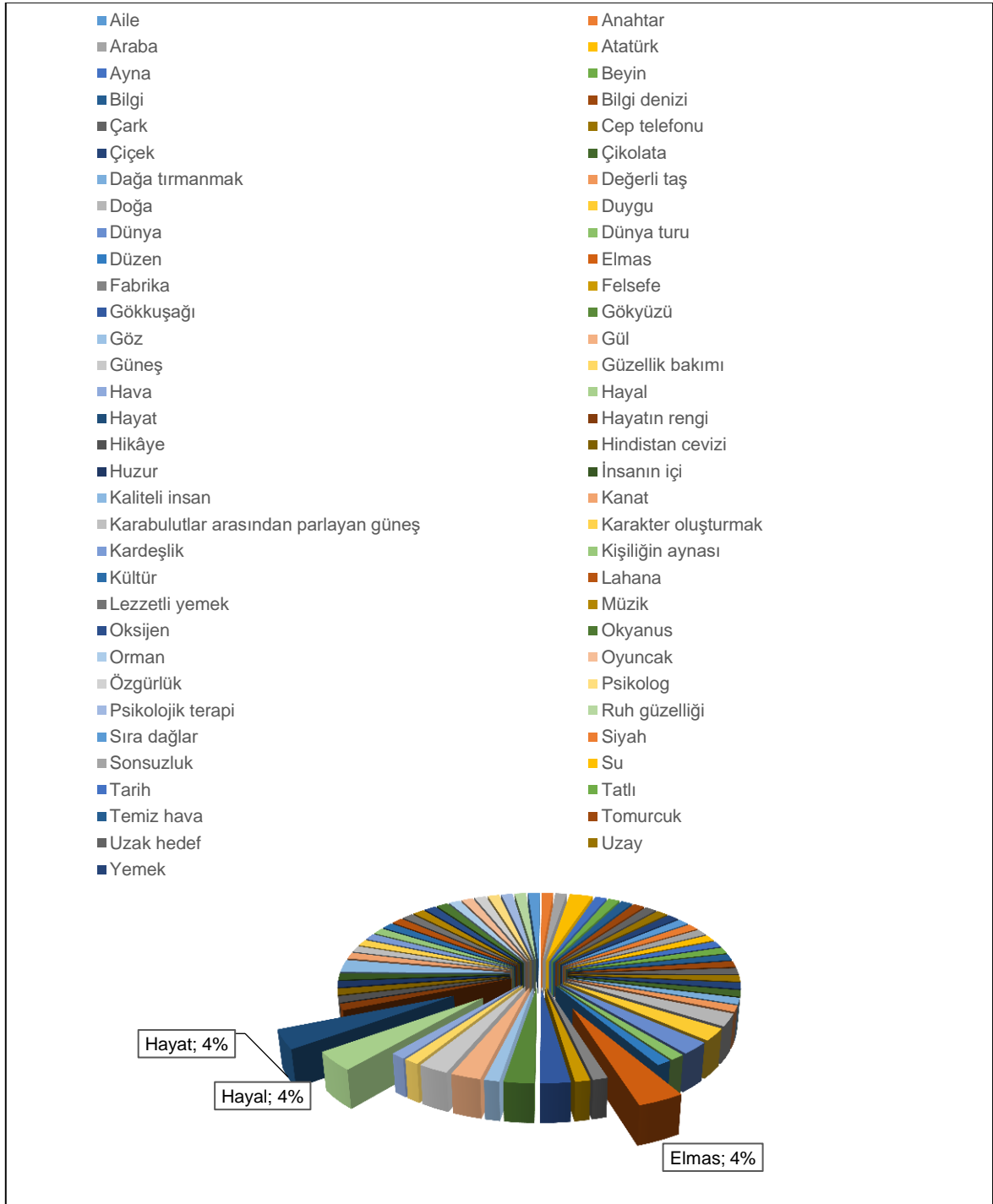
Tablo 3. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforların Dağılımı

Metafor sırası	Metaforun adı	f	%	Metafor sırası	Metaforun adı	f	%	Metafor sırası	Metaforun adı	f	%
1	Aile	1	1,25	23	Gökkuşluğu	2	2,5	45	Lezzetli yemek	1	1,25
2	Anahtar	1	1,25	24	Gökyüzü	2	2,5	46	Müzik	1	1,25
3	Araba	1	1,25	25	Göz	1	1,25	47	Oksijen	1	1,25
4	Atatürk	1	1,25	26	Gül	2	2,5	48	Okyanus	1	1,25
5	Ayna	1	1,25	27	Güneş	2	2,5	49	Orman	1	1,25
6	Beyin	1	1,25	28	Güzellik bakımı	1	1,25	50	Oyuncak	1	1,25
7	Bilgi	1	1,25	29	Hava	1	1,25	51	Özgürlük	1	1,25
8	Bilgi denizi	1	1,25	30	Hayal	3	3,75	52	Psikolog	1	1,25
9	Cep telefonu	1	1,25	31	Hayat	3	3,75	53	Psikolojik terapi	1	1,25
10	Çark	1	1,25	32	Hayatın rengi	1	1,25	54	Ruh güzelliği	1	1,25
11	Çiçek	1	1,25	33	Hikâye	1	1,25	55	Sıra dağlar	1	1,25
12	Çikolata	1	1,25	34	Hindistan cevizi	1	1,25	56	Siyah	1	1,25
13	Dağa tırmanmak	1	1,25	35	Huzur	1	1,25	57	Sonsuzluk	1	1,25
14	Değerli taş	1	1,25	36	İnsanın içi	1	1,25	58	Su	2	2,5
15	Doğa	2	2,5	37	Kaliteli insan	2	2,5	59	Tarih	1	1,25
16	Duygu	2	2,5	38	Kanat	1	1,25	60	Tatlı	1	1,25
17	Dünya	2	2,5	39	Karabulutlar arasında parlayan güneş	1	1,25	61	Temiz hava	1	1,25
18	Dünya turu	1	1,25	40	Karakter oluşturmak	1	1,25	62	Tomurcuk	1	1,25
19	Düzen	1	1,25	41	Kardeşlik	1	1,25	63	Uzak hedef	1	1,25
20	Elmas	3	3,75	42	Kişiliğin aynası	1	1,25	64	Uzay	1	1,25
21	Fabrika	1	1,25	43	Kültür	1	1,25	65	Yemek	1	1,25
22	Felsefe	1	1,25	44	Lahana	1	1,25		Toplam	80	100

Tablo 3'e göre öğrencilerin sanat eğitimi kavramını en fazla “hayat, hayal ve elmas” metaforları ile açıkladıkları görülmektedir. Sanat eğitimini “hayat, hayal ve elmas” metaforlarına benzeten üçer öğrenci olup toplam yüzdenin 11,25'ini oluşturmaktadır. Bu

metaforlardan sonra en fazla frekansa sahip metaforlar ikişer öğrencinin belirttiği toplam yüzdenin 22,5'ini oluşturan, “doğa, duygu, dünya, gökkuşuğu, gökyüzü, gül, güneş, kaliteli insan ve su” metaforlarıdır. Frekans dağılımlarına göre 3. sırada ve birer öğrencinin belirttiği “aile, anahtar, araba, Atatürk, ayna, beyin, bilgi, bilgi denizi, cep telefonu, çark, çiçek, çikolata, dağa tırmanmak, değerli taş, dünya turu, düzen, fabrika, felsefe, göz, güzellik bakımı, hava, hayatın rengi, hikaye, Hindistan cevizi, huzur, insanın içi, kanat, karabulutlar arasından parlayan güneş, karakter oluşturmak, kardeşlik, kişiliğin aynası, kültür, lahana, lezzetli yemek, müzik, oksijen, okyanus, orman, oyuncak, özgürlük, psikolog, psikolojik terapi, ruh güzelliği, sıradağlar, siyah, sonsuzluk, tarih, tatlı, temiz hava, tomurcuk, uzak hedef, uzay ve yemek” metaforları bulunmaktadır.

Grafik 2. Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların dağılımı

4. 1. 3. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforlar

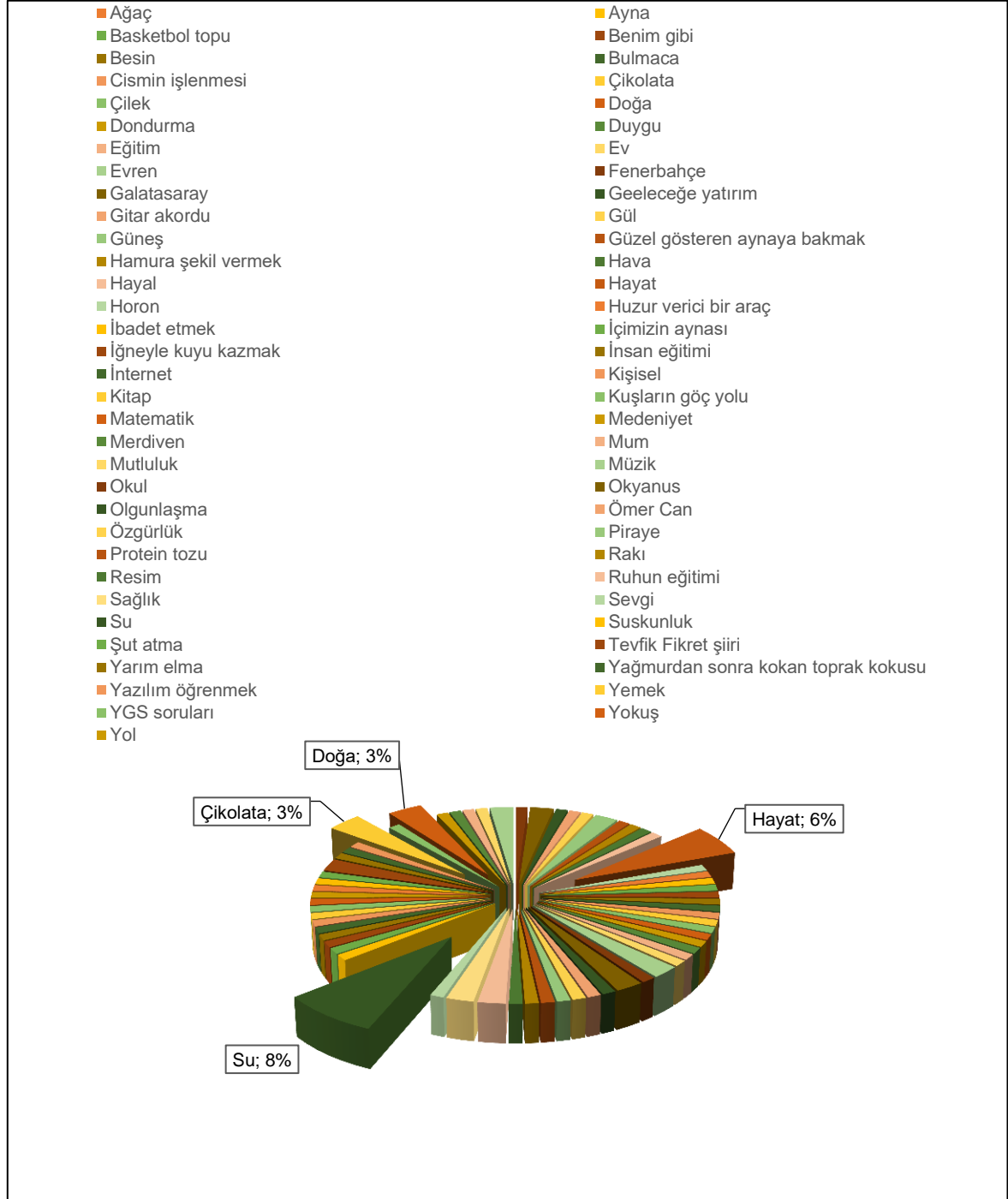
Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar frekans (f) ve yüzdelere (%) göre Tablo 4’te, ağırlıklı dağılımlarına göre de Grafik 3’te verilmiştir.

Tablo 4. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforların Dağılımı

Metafor sırası	Metaforun adı	f	%	Metafor sırası	Metaforun adı	f	%	Metafor sırası	Metaforun adı	f	%
1	Ağaç	1	1,14	23	Hamura şekil vermek	1	1,14	45	Olgunlaşma	1	1,14
2	Ayna	1	1,14	24	Hava	1	1,14	46	Ömer can	1	1,14
3	Basketbol topu	1	1,14	25	Hayal	1	1,14	47	Özgürlük	1	1,14
4	Benim gibi	2	2,29	26	Hayat	5	5,74	48	Piraye	1	1,14
5	Besin	1	1,14	27	Horon	1	1,14	49	Protein tozu	1	1,14
6	Bulmaca	1	1,14	28	Huzur verici bir araç	1	1,14	50	Rakı	1	1,14
7	Cismin işlenmesi	1	1,14	29	İbadet etmek	1	1,14	51	Resim	1	1,14
8	Çikolata	3	3,44	30	İçimizin aynası	1	1,14	52	Ruhun eğitimi	2	2,29
9	Çilek	1	1,14	31	İğneyle kuyu kazmak	1	1,14	53	Sağlık	2	2,29
10	Doğa	3	3,44	32	İnsan eğitimi	1	1,14	54	Sevgi	1	1,14
11	Dondurma	1	1,14	33	İnternet	1	1,14	55	Su	7	8,04
12	Duygu	1	1,14	34	Kişisel	1	1,14	56	Susunluk	1	1,14
13	Eğitim	1	1,14	35	Kitap	1	1,14	57	Şut atmak	1	1,14
14	Ev	1	1,14	36	Kuşların göç yolu	1	1,14	58	Tevfik Fikret şiiri	1	1,14
15	Evren	2	2,29	37	Matematik	1	1,14	59	Yarım elma	1	1,14
16	Fenerbahçe	1	1,14	38	Medeniyet	1	1,14	60	Yağmurdan sonra kokan toprak kokusu	1	1,14
17	Galatasaray	2	2,29	39	Merdiven	1	1,14	61	Yazılım öğrenmek	1	1,14
18	Geleceğe yatırım	1	1,14	40	Mum	1	1,14	62	Yemek	1	1,14
19	Gitar akordu	1	1,14	41	Mutluluk	1	1,14	63	YGS soruları	1	1,14
20	Gül	1	1,14	42	Müzik	2	2,29	64	Yokuş	1	1,14
21	Güneş	2	2,29	43	Okul	1	1,14	65	Yol	1	1,14
22	Güzel gösteren aynaya bakmak	1	1,14	44	Okyanus	2	2,29		Toplam	87	100

Tablo 4'e göre öğrencilerin sanat eğitimi kavramını en fazla “su” metaforu ile açıkladıkları görülmektedir. Sanat eğitimini suya benzeten 7 öğrenci olup toplam yüzdenin 8,04'ünü oluşturmuştur. “Su” metaforundan sonra en fazla frekans “hayat” metaforuna aittir. Sanat eğitimini hayata benzeten 5 öğrenci, toplam yüzdenin 5,74'ünü oluşturmaktadır. Frekans dağılımlarına göre 3. sırada üçer öğrencinin belirttiği “çikolata” ve “doğa” metaforları, 4. sırada ikişer öğrencinin belirttiği “benim gibi, evren, Galatasaray, güneş, müzik, okyanus, ruh eğitimi, sağlık” metaforları, 5. sırada ise birer öğrenci tarafından belirtilen “ağaç, ayna, basketbol topu, besin, bulmaca, cismin işlenmesi, çilek, dondurma, duygu, eğitim, ev, Fenerbahçe, geleceğe yatırım, gitar akordu, gül, güzel gösteren aynaya bakmak, hamura şekil vermek, hava, hayal, horon, huzur verici bir araç,

ibadet etmek, içimizin aynası, iğneyle kuyu kazmak, insan eğitimi, internet, kişisel, kitap, kuşların göç yolu, matematik, medeniyet, merdiven, mum, mutluluk, okul, olgunlaşma, Ömer can, özgürlük, Piraye, protein tozu, rakı, resim, sevgi, suskunluk, şut atmak, Tevfik Fikret şiiri, yarım elma, yağmurdan sonra kokan toprak kokusu, yazılım öğrenmek, yemek, YGS soruları, yokuş ve yol” metaforları bulunmaktadır.

Grafik 3. Anadolu lisesi öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların dağılımı

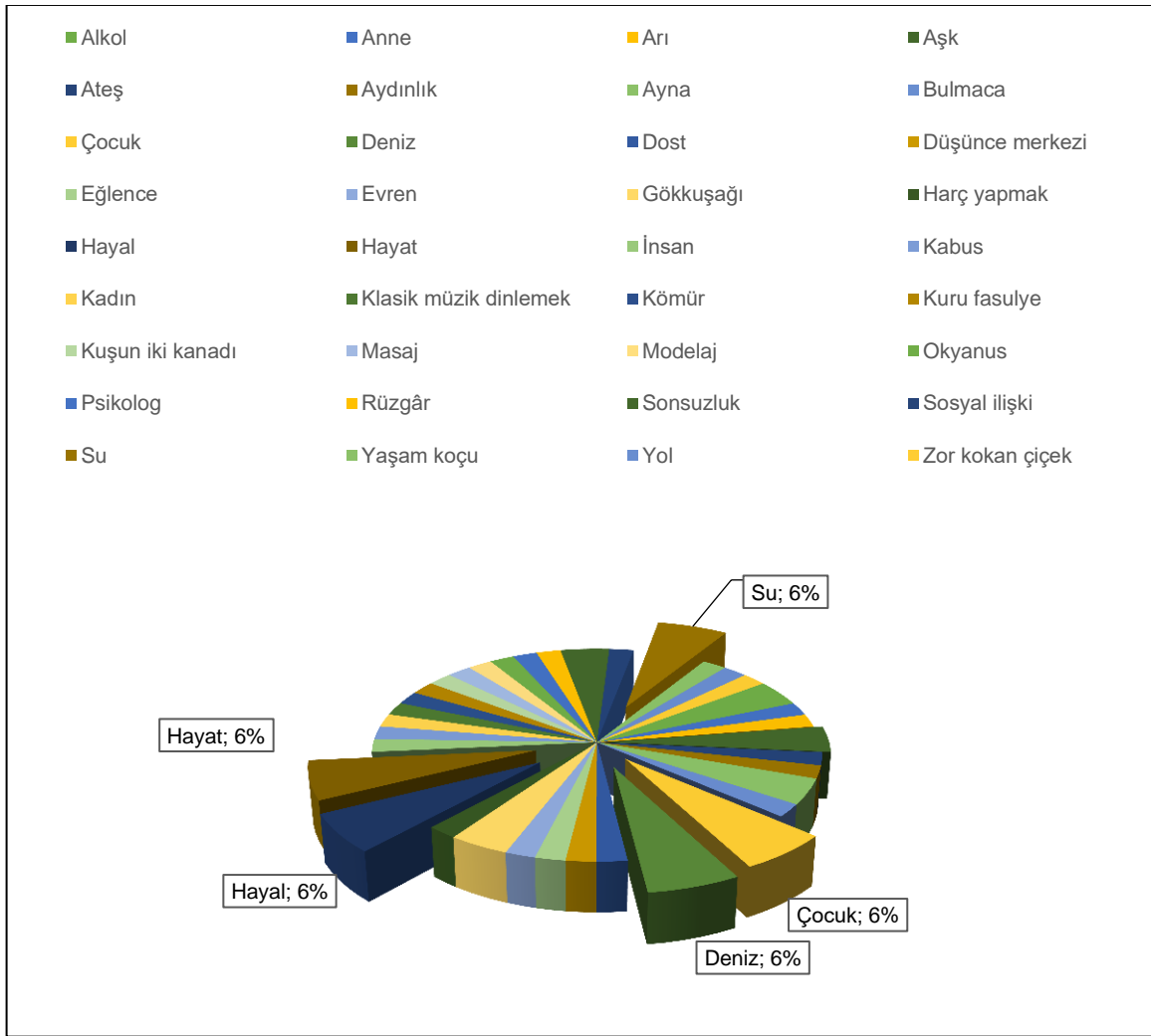
4. 1. 4. Üniversite Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforlar

Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar frekans (f) ve yüzdelere (%) göre Tablo 5'te, ağırlıklı dağılımlarına göre de Grafik 4'te verilmiştir.

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforların Dağılımları

Metafor sırası	Metaforun adı	f	%	Metafor sırası	Metaforun adı	f	%	Metafor sırası	Metaforun adı	f	%
1	Alkol	2	3,92	14	Evren	1	1,96	27	Modelaj	1	1,96
2	Anne	1	1,96	15	Gökkuşluğu	2	3,92	28	Okyanus	1	1,96
3	Arı	1	1,96	16	Harç yapmak	1	1,96	29	Psikolog	1	1,96
4	Aşk	2	3,92	17	Hayal	3	5,88	30	Rüzgâr	1	1,96
5	Ateş	1	1,96	18	Hayat	3	5,88	31	Sonsuzluk	2	3,92
6	Aydınlık	1	1,96	19	İnsan	1	1,96	32	Sosyal ilişki	1	1,96
7	Ayna	2	3,92	20	Kâbus	1	1,96	33	Su	3	5,88
8	Bulmaca	1	1,96	21	Kadın	1	1,96	34	Yaşam koçu	1	1,96
9	Çocuk	3	5,88	22	Klasik müzik dinlemek	1	1,96	35	Yol	1	1,96
10	Deniz	3	5,88	23	Kömür	1	1,96	36	Zor kokan çiçek	1	1,96
11	Dost	1	1,96	24	Kuru fasulye	1	1,96		Toplam	51	100
12	Düşünce merkezi	1	1,96	25	Kuşun iki kanadı	1	1,96				
13	Eğlence	1	1,96	26	Masaj	1	1,96				

Tablo 5'e göre öğrencilerin sanat eğitimi kavramını en fazla “çocuk, deniz, hayal, hayat ve su” metaforları ile açıkladıkları görülmektedir. Sanat eğitimini “çocuk, deniz, hayal, hayat ve su” metaforlarına benzeten üçer öğrenci olup toplam yüzdenin 29,4'ünün oluşturmuştur. Bu metaforlardan sonra en fazla frekansa sahip metaforlar ikişer öğrencinin belirttiği ve toplam yüzdenin 19,6'sını oluşturan “alkol, aşk, ayna, gökkuşluğu ve sonsuzluk” metaforlarıdır. Frekans dağılımlarına göre 3. sırada ise birer öğrencinin belirttiği “anne, arı, ateş, aydınlık, dost, düşünce merkezi, eğlence, evren, harç yapmak, insan, kâbus, kadın, klasik müzik dinlemek, kömür, kuru fasulye, kuşun iki kanadı, masaj, modelaj, okyanus, psikolog, rüzgâr, sosyal ilişki, yaşam koçu, yol ve zor kokan çiçek” metaforları bulunmaktadır.

Grafik 4. Üniversite öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların dağılımı

4. 2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

2. “Oluşturulan metaforlar, ortak özellikleri dikkate alındığında hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?”

Araştırmanın ikinci alt problemi “Oluşturulan metaforlar, ortak özellikleri dikkate alındığında hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?” şeklindedir. Bu amaçla, sanat eğitimi kavramına ilişkin elde edilen metaforlar, Ortaokulda 12, Güzel Sanatlar Lisesinde 10, Anadolu Lisesinde 11 ve Üniversitede 8 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bu kavramsal kategorilerin oluşturulmasında öğrencilerin belirttikleri metaforlar ile sanat eğitimi kavramı arasında kurulan ilişki dikkate alınmıştır. Ortaokul öğrencilerinin belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan kavramsal kategoriler Tablo 6’da frekans, yüzde ve metafor sayılarına göre, Grafik 5’te de yüzdelik dağılımlarına göre gösterilmiştir. Ayrıca her kategoriye ilişkin metaforların frekans ve yüzdeleri Tablo 7-18’de

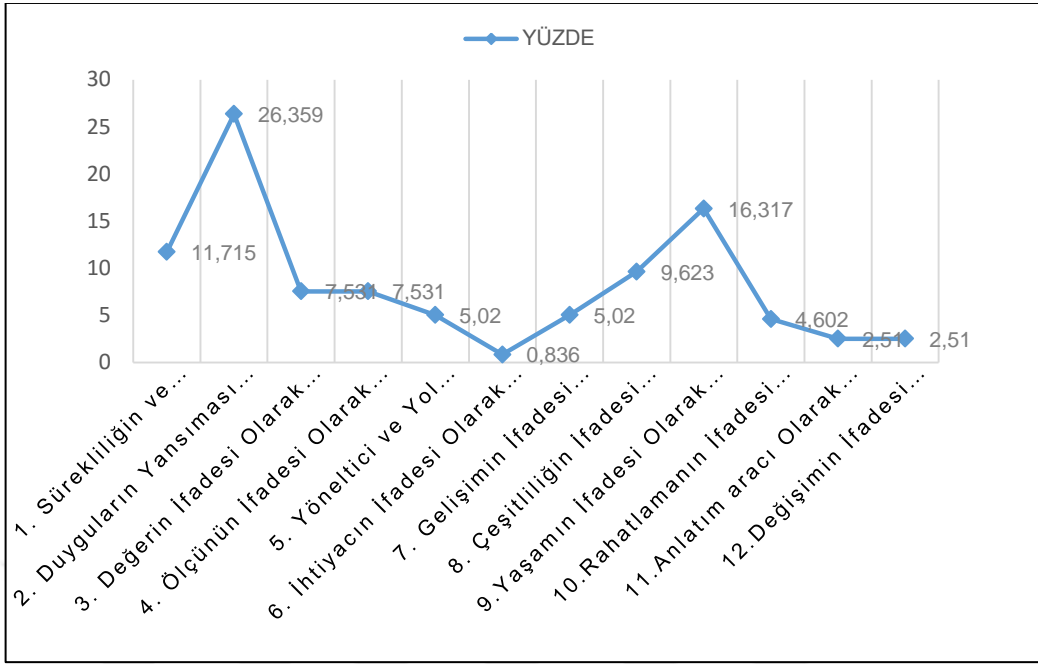
verilmiştir. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan kavramsal kategoriler Tablo 19’da frekans, yüzde ve metafor sayılarına göre, Grafik 6’da da yüzdelik dağılımlarına göre gösterilmiştir. Tablo 20-29’da da her kavramsal kategoriye ait metaforların frekans ve yüzdeleri gösterilmektedir. Anadolu Lisesi öğrencilerinin belirttikleri metaforlar göz önüne alındığında ise oluşturulan kavramsal kategoriler Tablo 30’da frekans, yüzde ve metafor sayılarına göre ve Grafik 7’de de yüzdelik dağılımlarına göre verilmiştir. Ayrıca her kavramsal kategoriye ilişkin metaforların frekans ve yüzdeleri Tablo 31-41’de gösterilmiştir. Üniversite öğrencilerinin belirttikleri metaforlar göz önüne alındığında oluşturulan kavramsal kategoriler Tablo 42’ de frekans, yüzde ve metafor sayılarına göre ve Grafik 8’de de yüzdelik dağılımlarına göre gösterilmiştir. Tablo 43-50’de de her kavramsal kategoriye ait metaforların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

4. 2. 1. Ortaokul Öğrencilerinin Oluşturdukları Metaforların Toplandığı Kavramsal Kategoriler

Ortaokul öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramı ile ilgili oluşturdukları 137 farklı metafor 12 kavramsal kategoride incelenmiştir. Oluşturulan kavramsal kategoriler Tablo 6’da frekans, yüzde ve metafor sayılarına göre, Grafik 5’te de yüzdelik dağılımlarına göre gösterilmiştir. Ayrıca her kategoriye ilişkin metaforların frekans ve yüzdeleri Tablo 7-18’de verilmiştir.

Tablo 6. Ortaokul Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramı Algılarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategoriler

Kategoriler	Metafor		
	Frekans(f)	Yüzde(%)	Metafor Sayısı
1. Sürekliliğin ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	28	12,06	16
2. Duyuların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi	59	25,43	27
3. Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	16	6,89	12
4. Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	18	7,75	13
5. Yöneltili ve Yol Göstericinin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	12	5,17	8
6. İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	2	0,86	2
7. Gelişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	12	5,17	8
8. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	23	9,91	15
9. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	39	16,81	16
10. Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	11	4,74	9
11. Anlatım aracı Olarak Sanat Eğitimi	6	2,58	5
12. Değişimin ifadesi Olarak Sanat Eğitimi	6	2,58	6
Toplam	232	100	137

Grafik 5. Ortaokul öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramı algılarına ilişkin oluşturulan kavramsal kategorilerin yüzdeler dağılımı

1. Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Süreklilik ve sonsuzluğun ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde sanat eğitimi kavramı ile ilişkili 28 öğrenci tarafından 16 metafor oluşturulmuştur. Oluşturulan metaforlar arasında en fazla frekansa sahip metafor hayal gücüdür. Diğer metaforlar ise; akıcı kitap, çekirdek, hikâye, ırmak, merdiven, okyanus, özgürlük, rüzgâr, saat, sakız, su, sufle, Türk toplumu, uzay boşluğu ve yapıştırıcıdır.

Tablo 7. “Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Akıcı kitap	3,57	1
Çekirdek	7,14	2
Hayal gücü	25	7
Hikâye	3,57	1
Irmak	3,57	1
Merdiven	3,57	1
Okyanus	3,57	1
Özgürlük	10,71	3
Rüzgâr	3,57	1
Saat	3,57	1
Sakız	3,57	1
Su	14,28	4
Sufle	3,57	1
Türk toplumu	3,57	1
Uzay boşluğu	3,57	1
Yapıştırıcı	3,57	1
Toplam	100	28

Öğrencilerin “Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” kategorisine ilişkin bazı metaforları ve bu metaforlarını destekledikleri gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi akıcı bir kitap gibidir, her sayfayı çevirdiğinde başka maceralara atılırsın. O seni tutar. Sanat eğitimi de böyledir seni tutar ve maceralara yeniliklere atılmanı sağlar (OÖ1).

Sanat eğitimi hayal gücü gibidir, çünkü hayal gücü demek kendi dünyandır. Her şeyi sen yönetirsin. Resimle de düşüncelerini anlatmış olursun. Böylece çizdiğin resim senin dünya olur (OÖ104).

Sanat eğitimi ırmak gibidir, çünkü önüne bir engel koymadıkça akar gider (OÖ156).

Sanat eğitimi merdiven gibidir, çünkü herkes en yükseğe çıkmak için mücadele ederken bizde o merdivende yol alıyoruz (OÖ204).

Sanat eğitimi okyanus gibidir, çünkü sanat eğitimi okyanus gibi çok derin ve büyüktür (OÖ213).

Sanat eğitimi rüzgâr gibidir, çünkü beni uçurur götürür (OÖ220).

Sanat eğitimi sakız gibidir, çünkü bir kere yapışır bir daha bırakmaz (OÖ239).

Sanat eğitimi su gibidir, çünkü su gibi akar gider (OÖ246).

Sanat eğitimi sufle gibidir, çünkü resim yaparken boyalar kâğıtta akıp gider (OÖ240).

Sanat eğitimi Türk toplumu gibidir, çünkü sanatta Türkler gibi özgürlük ister (OÖ258).

Sanat eğitimi yapıştırıcı gibidir, çünkü kendini resme veren bir daha ondan ayırlamaz (OÖ279).

Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde verilen cevapların süreklilik ya da sonsuzluk arz eden olgularla ilişkilendirildiği görülmektedir. Bu olgulara bakıldığında sanat eğitimi kavramının hayatımızda süreklilik arz ettiğinden ve sonu olmayan geniş bir kavram olduğundan söz edilebilir.

2. Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi: Duyguların ve yansımanın ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisi, sanat eğitimi kavramına yönelik oluşturulan kategoriler arasında en fazla yüzdellik frekans dilimine sahip kategoridir. Bu kategoride 59 öğrenci tarafından 27 metafor oluşturulmuştur. Bu metaforlar içerisinde en fazla frekansa sahip metafor hayaldir. Diğer metaforlar ise; arkadaş, ayna, cansız canlı yapmak, dondurma, düşünceleri canlandırmak, düşünce özgürlüğü, eğlence, fotoğraf, fotoğraf çekmek, gül, güneş, hayal dünyası, hayallerin yansıması, içimizin yansıması, kara gün dostu, karalanmış kâğıt, kültür, leş, limon, lokum, müzik, okul tahtası, rüya, sevgi, şiir ve ünlemdir.

Tablo 8. “Duyguların ve Yansımanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Duyguların ve Yansımanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Arkadaş	3,38	2
Ayna	6,77	4
Cansız canlı yapmak	1,69	1
Dondurma	1,69	1
Düşleri canlandırmak	1,69	1
Düşünce özgürlüğü	5,08	3
Eğlence	1,69	1
Fotoğraf	1,69	1
Fotoğraf çekmek	3,38	2
Gül Güneş	1,69	1
Güneş	1,69	1
Hayal	30,50	18
Hayal dünyası	3,38	2
Hayallerin yansıması	1,69	1
İçimizin yansıması	1,69	1
Kara gün dostu	1,69	1
Karalanmış kâğıt	1,69	1
Kültür	1,69	1
Leş	1,69	1
Limon	1,69	1
Lokum	1,69	1
Müzik	8,47	5
Okul tahtası	1,69	1
Rüya	6,77	4
Sevgi	1,69	1
Şiir	1,69	1
Ünlem	1,69	1
Toplam	100	59

Bu kategoriye ilişkin öğrencilerin oluşturduğu bazı metaforlar ve metaforların gerekçeleri şu şekilde ifade edilmiştir:

Sanat eğitimi arkadaş gibidir, çünkü duygularımızı ona anlatırız (OÖ15).

Sanat eğitimi ayna gibidir, çünkü aynaya nasıl bakarsan öyle görünürsün. Hayata nasıl bakarsan da resmine onu yansıtırsın (OÖ16).

Sanat eğitimi gül gibidir, çünkü dikenini vardır (OÖ86).

Sanat eğitimi hayal gibidir, çünkü kendi dünyanı yaratırsın (OÖ129).

Sanat eğitimi hayallerimizin yansıması gibidir, çünkü hayallerin gerçekliği sanatla gerçekleşir (OÖ96).

Sanat eğitimi kara gün dostu gibidir, çünkü kederli bir anda seni mutluluğa götürür (OÖ183).

Sanat eğitimi karalanmış kâğıt gibidir, çünkü insanın canı sıkıldığında ortaya çıkar (OÖ174).

Sanat eğitimi leş gibidir, çünkü leş gibi iğrençtir (OÖ188).

Sanat eğitimi limon gibidir, çünkü gördükçe ağızım sulanır (OÖ187),

Sanat eğitimi müzik gibidir, çünkü ruhu dinlendirir (OÖ196).

Sanat eğitimi ünlem gibidir, çünkü düşünürsün, heyecanlanırsın ve çizersin (OÖ269).

Öğrencilerin bu kategoriye ilişkin metaforları ve gerekçeleri incelendiğinde, sanat eğitimi kavramını yaşamlarına ait olumlu ve olumsuz kavramlarla ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bu kategoride yer alan metaforlar ve temellendirildiği cevaplar doğrultusunda sanat eğitimi kavramı çoğunlukla duygularını ifade edebildikleri ve yansıtılabildikleri bir olgu olarak görülmektedir.

3. Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Oluşturulan diğer bir kategori ise “Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” kategorisidir. Bu kategoride 16 öğrenci tarafından 12 metafor oluşturulmuştur. Oluşturulan metaforlar arasında en fazla frekansa 4 öğrenci ile aşk metaforu sahiptir. Daha sonra Türkçe metaforu 2 öğrenci ile gelmektedir. Diğer metaforlar ise; baba, çizgi, çürümüş meyve, düşünce, ekmek, emek, futbol, inci, Mona Lisa tablosu ve yasak bölge metaforlarıdır.

Tablo 9. “Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Aşk	25	4
Baba	6,25	1
Çizgi	6,25	1
Çürümüş meyve	6,25	1
Düşünce	6,25	1
Ekmek	6,25	1
Emek	6,25	1
Futbol	6,25	1
İnci	6,25	1
Mona Lisa tablosu	6,25	1
Türkçe	12,5	2
Yasak bölge	6,25	1
Toplam	100	16

Değerin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ilişkin öğrencilerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi aşk gibidir, çünkü sevdikçe sevesin gelir (OÖ17).

Sanat eğitimi aşk gibidir, çünkü bazıları için önemli bazıları için önemsizdir (OÖ12).

Sanat eğitimi bir ailede baba gibidir, çünkü millete ait en temel unsurdur (OÖ4).

Sanat eğitimi çürümüş meyve gibidir, çünkü yıllar sonra çürür gider (OÖ29).

Sanat eğitimi düşünceler gibidir, çünkü düşünceler değerlidir (OÖ49).

Sanat eğitimi futbol gibidir, çünkü gol girdiğinde hedefine ulaşır (OÖ75).

Sanat eğitimi inci gibidir, çünkü değeri yüksektir (OÖ239).

Sanat eğitimi yasak bölge gibidir, çünkü o bölgeye girilmez (OÖ272).

Değer kategorisi ile ilişkilendirilen metaforlar ve gerekçeleri incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimi kavramını maddi ve manevi değeri olan olgularla ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bu ilişkilendirmeden dolayı öğrencilerin oluşturdukları metaforların bu kategoriye ait oldukları söylenebilir.

4. Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Bu kategoride 18 öğrenci tarafından 13 metafor oluşturulmuştur. Oluşturulan metaforlar arasında en fazla frekansa sahip metafor oyun ve matematiktir. Bu kategori ile ilişkilendirilen diğer metaforlar ise, akıl, avokado,

beden eğitimi, göz, greyfurt, hamburger, heykel, korkunç sınav, mantı, sınav ve uçurumdur.

Tablo 10. “Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Akıl	5,55	1
Avokado	5,55	1
Beden eğitimi	5,55	1
Göz	5,55	1
Greyfurt	5,55	1
Hamburger	5,55	1
Heykel	11,11	2
Korkunç bir sınav	5,55	1
Mantı	5,55	1
Matematik	16,66	3
Oyun	16,66	3
Sınav	5,55	1
Uçurum	5,55	1
Toplam	100	18

Ölçünün ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ilişkin bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekilde ifade edilmiştir:

Sanat eğitimi akıl gibidir, çünkü yaratıcılığın merkezidir (OÖ10).

Sanat eğitimi avokado gibidir, her önüne gelen avokado yemez, sanatı da öyle her önüne gelen sanat yapamaz (OÖ5).

Sanat eğitimi göz gibidir, çünkü eşsiz güzellikleri görür (OÖ88).

Sanat eğitimi greyfurt gibidir, çünkü greyfurtu herkes yiyemez (OÖ80).

Sanat eğitimi hamburger gibidir, çünkü göze güzel görünür ama fazla ileri gidildiğinde kilo aldırır (OÖ105).

Sanat eğitimi mantı gibidir, çünkü yedikçe yiyenin gelir (OÖ202).

Sanat eğitimi matematik gibidir, çünkü matematik gibi çok sıkıcıdır (OÖ195).

Sanat eğitimi sınav gibidir, çünkü hata kabul etmez (OÖ245).

Sanat eğitimi uçurum gibidir, çünkü herkesten biraz uzaktır (OÖ267).

Bu kategori ile ilişkilendirilen metaforlar ve gerekçeleri incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimi kavramını belirli ölçülerin olması gerektiği düşünülen olgularla ilişkilendirdikleri görülmektedir.

5. Yöneltilici ve Yol Göstericinin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Yöneltilici ve yol gösterici olarak sanat eğitimi kategorisinde ise 12 öğrenci tarafından 8 farklı metafor oluşturulmuştur. Bu metaforlar arasında en fazla frekansa sahip olan metafor ışıktır. Araba, gömlek düğmesi, gözlük, ileriye görmek, okul, projeksiyon ve yıldız metaforları bu kategoriyle ilişkilendirilen diğer metaforlardır.

Tablo 11. “Yöneltilici ve Yol Göstericinin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Yöneltilici ve Yol Göstericinin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Araba	16,66	2
Gömlek düğmesi	8,33	1
Gözlük	8,33	1
Işık	25	3
İleriye görmek	8,33	1
Okul	8,33	1
Projeksiyon	8,33	1
Yıldız	16,66	2
Toplam	100	12

Yöneltilici ve yol gösterici kategorisinde öğrencilerin oluşturduğu bazı metaforlar ve metaforların gerekçeleri şu şekilde ifade edilmiştir:

Sanat eğitimi araba gibidir, çünkü nereye çevirirsen oraya gider (OÖ6).

Sanat eğitimi gömlek düğmesi gibidir, çünkü bir iliğini yanlış iliklersen hepsini yanlış ilikler yanlış yola gidersin (OÖ78).

Sanat eğitimi gözlük gibidir, çünkü insan bazı şeyleri iyi göremez bunun için gözlük takarlar, sanat eğitimi de hayatı güzel görmeye yarayan gözlük gibidir (OÖ81).

Sanat eğitimi ışık gibidir, çünkü insanı aydınlatır (OÖ158).

Sanat eğitimi okul gibidir, çünkü her gün yeni şeyler öğretir (OÖ214).

Sanat eğitimi projeksiyon gibidir, çünkü açıldığında ışık yansıtır (OÖ218).

Öğrencilerin yöneltilici ve yol gösterici kategorisi ile ilişkilendirilen metaforları ve bunlara verdikleri cevapları incelendiğinde, sanat eğitimi kavramını yaşamlarına yön veren ve ışık tutan bir olgu olarak gördükleri söylenebilir.

6. İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Bu kategoride 2 öğrenci tarafından brokoli ve beş duyu organı olmak üzere 2 metafor oluşturulmuştur.

Tablo 12. “İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Brokoli	50	1
Beş duyu organı	50	1
Toplam	100	2

Öğrencilerin bu kategoriye ilişkin oluşturdukları metaforlar ve gerekçeleri şu şekilde ifade edilmiştir:

Sanat eğitimi brokoli gibidir, çünkü pek sevilmez ama yararlıdır (OÖ20).

Sanat eğitimi beş duyu organımız gibidir, çünkü onlar olmazsa bir yanımız eksik kalır (OÖ22).

İhtiyaç kategorisi ile ilişkilendirilen metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimi kavramını yaşamımız için gerekli bir parça olarak algıladıkları düşünülebilir.

7. Gelişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Gelişimin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde ise 12 öğrenci tarafından 8 metafor oluşturulmuştur. Oluşturulan metaforlar arasında en fazla frekansa sahip olan insan metaforudur. İkinci sırada ise 2 öğrenci ile zenginlik metaforu yer almaktadır. Beyin, bilgisayar, fidan, gelişmekte olan beyin, yetenek sergisi ve zekâ oyunu ise birer frekansa sahip diğer metaforlardır.

Tablo 13. “Gelişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Gelişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Beyin	8,33	1
Bilgisayar	8,33	1
Fidan	8,33	1
Gelişmekte olan beyin	8,33	1
İnsan	33,33	4
Yetenek sergisi	8,33	1
Zekâ oyunu	8,33	1
Zenginlik	16,66	2
Toplam	100	12

Gelişimin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ilişkin öğrenciler tarafından oluşturulan bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi fidan gibidir, çünkü insan ona değer verir, saygı gösterirse gelişmesine hiçbir şey engel olamaz (OÖ271).

Sanat eğitimi gelişmekte olan bir beyin gibidir, çünkü her öğrenilen bir bilgi hayal gücümüzü geliştirir (OÖ79).

Sanat eğitimi insan gibidir, çünkü doğar, büyür, yaşlanır ve ölür. Fakat yaşlandıkça değer, ölünce kıymet kazanır (OÖ179).

Sanat eğitimi zekâ oyunu gibidir, çünkü hayal gücümüzü geliştirir (OÖ283).

Sanat eğitimi zenginlik gibidir, çünkü sürekli bir şeyler kazandırır (OÖ281).

Öğrencilerin gelişim kategorisine ait metaforları gerekçeleriyle incelendiğinde, sanat eğitimi kavramını insanı geliştiren ve gelişimi kendisinde barındıran bir olgu olarak gördükleri gözlemlenmiştir.

8. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Çeşitliliğin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde 23 öğrenci tarafından 15 metafor oluşturulmuştur. Bu kategori ile ilişkilendirilen metaforlar arasında en fazla frekansa sahip metafor doğadır. İkinci sırada ise 4 öğrenci ile şeker metaforu bulunmaktadır. Abur cubur, renkli hayal, çiçek, dolap, dolma, gökkuşağı, hayata farklı bakış, kahvaltı, kızlar, kitap, renkler, tasarım ve tatlı gibi imgeler bu kategori ile ilişkilendirilen diğer metaforlardır.

Tablo 14. “Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Abur cubur	4,34	1
Renkli hayal	4,34	1
Çiçek	8,69	2
Doğa	21,73	5
Dolap	4,34	1
Dolma	4,34	1
Gökkuşağı	4,34	1
Hayata farklı bakış	4,34	1
Kahvaltı	4,34	1
Kızlar	4,34	1
Kitap	4,34	1
Renkler	4,34	1
Şeker	17,39	4
Tasarım	4,34	1
Tatlı	4,34	1
Toplam	100	23

Çeşitliliğin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ait öğrencilerin oluşturdukları bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi abur cubur gibidir, çünkü bazıları yedikçe zevk alır (OÖ9).

Sanat eğitimi bir çiçek gibidir, çünkü çiçek gibi özeldir (OÖ39).

Sanat eğitimi doğa gibidir, çünkü bize bütün güzellikleri sunar (OÖ64).

Sanat eğitimi bir dolap gibidir, çünkü her katı bir mevsime aittir (OÖ65).

Sanat eğitimi kahvaltılık gibidir, çünkü karışıktır (OÖ179).

Sanat eğitimi kızlar gibidir, çünkü kızlar da sanat da çok güzeldir (OÖ175).

Sanat eğitimi şeker gibidir, çünkü çaya tat verir resim de hayata ta verir (OÖ256).

Sanat eğitimi tasarım gibidir, çünkü kişiye özeldir (OÖ265).

Bu kategori ile ilişkilendirilen metaforlar ve gerekçeleri incelendiğinde, öğrenciler tarafından sanat eğitimi kavramı çeşitliliği olan bir olgu olarak görülmektedir.

9. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Yaşamın ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde 39 öğrenci 16 metafor oluşturulmuştur. Bu kategoride en fazla frekansa 18 öğrenci ile hayat metaforu sahiptir. Öğrenciler tarafından bu kategori ile ilişkilendirilen diğer metaforlar ise; barış, çay, çikolata, dünya, düşünme kabiliyeti, gerçek yaşam, hayal kurmak, inşaat planı, izledikçe doyulamayan şelale, kalem, kar, mantık, nefes alıp vermek, silah ve yaşanmış hikâyelerdir.

Tablo 15. “Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Barış	3,44	1
Çay	6,89	2
Çikolata	13,79	4
Dünya	3,44	1
Düşünme kabiliyeti	3,44	1
Gerçek yaşam	3,44	1
Hayal kurmak	3,44	1
Hayat	62,06	18
İnşaat planı	3,44	1
İzledikçe doyulamayan şelale	3,44	1
Kalem	3,44	1
Kar	3,44	1
Mantık	6,89	2
Nefes alıp vermek	3,44	1
Silah	6,89	2
Yaşanmış hikâyeler	3,44	1
Toplam	100	39

Öğrencilerin bu kategoriye ilişkin oluşturdukları bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekilde ifade edilmiştir:

Sanat eğitimi çay gibidir, çünkü yaptıkça tat verir (OÖ30).

Sanat eğitimi çikolata gibidir, çünkü tadını hissettiğinizde mutluluk verir (OÖ40).

Sanat eğitimi hayat gibidir, çünkü ilham hayatın içinden gelir (OÖ143).

Sanat eğitimi hayat gibidir, çünkü hayatımızda yaşananları dışa vururuz (OÖ121).

Sanat eğitimi inşaat planı gibidir, çünkü sanat bir şeyin dış görünümü gibidir (OÖ167)

Sanat eğitimi izledikçe doyulamayan şelale gibidir, çünkü onunda zevki tadıldığı zaman bırakılmayan bir şeydir (OÖ170).

Sanat eğitimi nefes alıp vermek gibidir, çünkü her solukta yaşama bağlar (OÖ152).

Sanat eğitimi silah gibidir, çünkü öldürür (OÖ244).

Yaşam kategorisine ait metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimi kavramını yaşamın kaynağı olarak gördükleri ifade edilebilir.

10. Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Rahatlamanın ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde 11 öğrenci 9 metafor oluşturmuştur. Bu kategoride en fazla frekansa 3 öğrenci ile manzara metaforu sahiptir. Duş almak, güzel bir portre, ilaç, kahve, masal, oksijen, stres topu ve terapi metaforları ise birer öğrenci tarafından belirtilmiştir.

Tablo 16. “Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Duş almak	9,09	1
Güzel bir portre	9,09	1
İlaç	9,09	1
Kahve	9,09	1
Manzara	27,27	3
Masal	9,09	1
Oksijen	9,09	1
Stres topu	9,09	1
Terapi	9,09	1
Toplam	100	11

Rahatlamanın ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ait oluşturulan bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekilde ifade edilmiştir:

Sanat eğitimi duş almak gibidir, çünkü insanı rahatlatır (OÖ166).

Sanat eğitimi kahve gibidir, çünkü içtikçe rahatlatır (OÖ182).

Sanat eğitimi masal gibidir, çünkü hayallerin kâğıda döküldüğü yerdir (OÖ190).

Sanat eğitimi oksijen gibidir, çünkü insanı rahatlatır (OÖ212).

Sanat eğitimi stres topu gibidir, çünkü bütün stresimi alır (OÖ251).

Sanat eğitimi terapi gibidir, çünkü huzur verir (OÖ264).

Öğrencilerin bu kategoriye ait oluşturdukları metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, insanı rahatlatan olgularla sanat eğitimi kavramını ilişkilendirdikleri görülmektedir.

11. Anlatım Aracı Olarak Sanat Eğitimi: Anlatım aracı olarak sanat eğitimi kategorisi ile ilgili 6 öğrenci tarafından 5 metafor oluşturulmuştur. Bunlar; dil, hayalleri çizmek, insanın ruhu, kendini canlandırmak ve resim metaforlarıdır.

Tablo 17. “Anlatım aracı Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Anlatım aracı Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Dil	16,66	1
Hayalleri çizmek	16,66	1
İnsanın ruhu	16,66	1
Kendini canlandırmak	16,66	1
Resim	33,33	2
Toplam	100	6

Anlatım aracı olarak sanat eğitimi kategorisine ait öğrenciler tarafından oluşturulan bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi dil gibidir, çünkü onunla duygu ve düşüncelerimizi anlatabiliriz (OÖ48).

Sanat eğitimi insanın ruhu gibidir, çünkü insanın anlamadıklarını anlatır (OÖ161).

Sanat eğitimi resim gibidir, çünkü silince her şey biter (OÖ223).

Bu kategoriye ait metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, anlatım araçları ile sanat eğitimi kavramının ilişkilendirildiği görülmektedir. Bu ilişkilendirmeden dolayı metaforların bu kategoriye ait oldukları düşünülebilir.

12. Değişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Futbol topu, güneş ışığı, ilham perisi, portakal, ruh eğitici ve temizlik yapmak bu kategori ile ilişkilendirilen metaforlardır.

Tablo 18. “Değişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Değişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Futbol topu	16,66	1
Güneş ışığı	16,66	1
İlham perisi	16,66	1
Portakal	16,66	1
Ruh eğitici	16,66	1
Temizlik yapmak	16,66	1
Toplam	100	6

Değişimin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ait öğrenciler tarafından oluşturulan bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi futbol topu gibidir, çünkü her an size yaklaşabilir ve uzaklaşabilir (OÖ76).

Sanat eğitimi ilham perisi gibidir, çünkü arada sırada uğrar (OÖ165).

Sanat eğitimi portakal gibidir, sıkıldıkça suyu çıkar (OÖ217).

Sanat eğitimi ruh eğitici gibidir, çünkü ruhumuzu şekillendirir (OÖ224).

Sanat eğitimi temizlik yapmak gibidir, çünkü ne kadar uğraşırsan o kadar güzel olur (OÖ260).

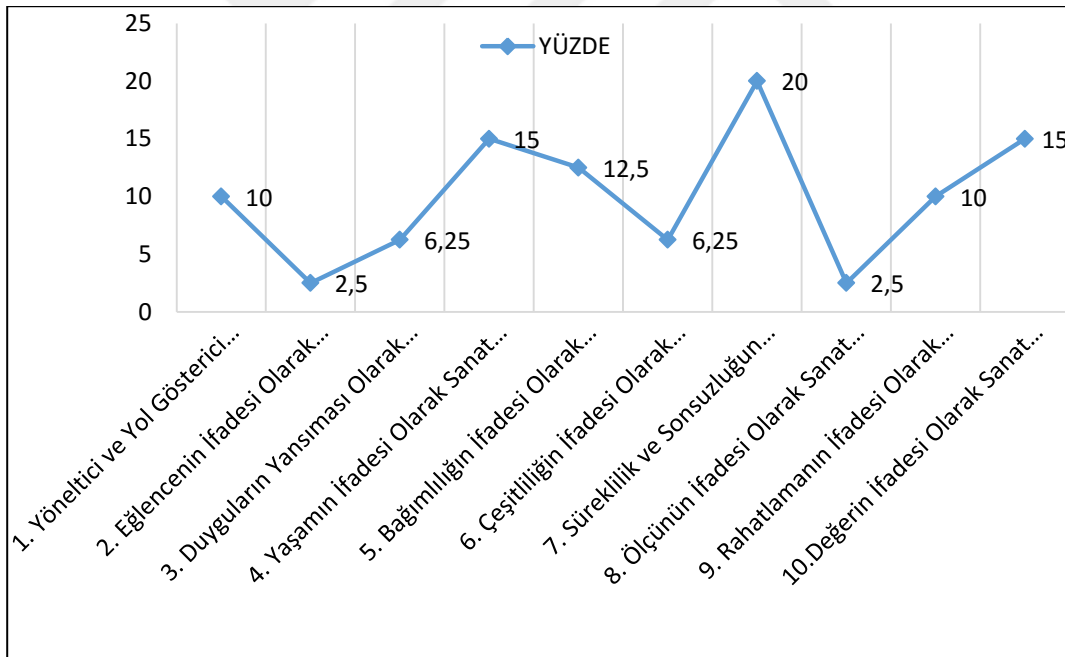
Değişim kategorisi ile ilişkilendirilen metaforlar ve gerekçeleri incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimi kavramını yaşamımızı değiştiren bir olgu olarak gördükleri gözlemlenmiştir.

4. 2. 2. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Oluşturdukları Metaforların Toplandığı Kavramsal Kategoriler

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramı ile ilgili oluşturdukları 65 farklı metafor 10 kavramsal kategoride incelenmiştir. Oluşturulan kavramsal kategoriler Tablo 19’da frekans, yüzde ve metafor sayılarına göre, Grafik 6’da da yüzdelik dağılımlarına göre gösterilmiştir. Tablo 20-29’da da her kavramsal kategoriye ait metaforların frekans ve yüzdeleri gösterilmektedir.

Tablo 19. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramı Algılarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategoriler

Kategoriler	Frekans(f)	Metafor	
		Yüzde(%)	Metafor Sayısı
1. Yöneltilci ve Yol Gösterici Olarak Sanat Eğitimi	8	10	7
2. Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	2	2,5	2
3. Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi	5	6,25	3
4. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	12	15	9
5. Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	10	12,5	9
6. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	5	6,25	4
7. Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	16	20	13
8. Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	2	2,5	2
9. Rahatlamamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	8	10	7
10. Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	12	15	9
Toplam	80	100	65

Grafik 6. Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramı algılarına ilişkin oluşturulan kavramsal kategorilerin yüzdeler dağılımı

1. Yöneltilci ve Yol Gösterici Olarak Sanat Eğitimi: Yöneltilci ve yol gösterici olarak sanat eğitimi kategorisinde sanat eğitimi kavramı ile ilgili 8 öğrenci tarafından 7 metafor oluşturulmuştur. Oluşturulan metaforlar arasında en fazla frekansa sahip metafor

gökyüzüdür. Ayna, beyin, felsefe, göz, psikolog ve tarih metaforları birer öğrenci tarafından belirtilen diğer metaforlardır.

Tablo 20. “Yöneltici ve Yol Gösterici Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Yöneltici ve Yol Gösterici Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Ayna	12,5	1
Beyin	12,5	1
Felsefe	12,5	1
Gökyüzü	25	2
Göz	12,5	1
Psikolog	12,5	1
Tarih	12,5	1
Toplam	100	8

Yöneltici ve yol gösterici olarak sanat eğitimi kategorisinde oluşturulan bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi ayna gibidir, çünkü bütün güzellikleri yansıtır (GSLÖ8).

Sanat eğitimi beyin gibidir, çünkü her şeyin anlamlandırıldığı yerdir (GSLÖ10).

Sanat eğitimi felsefe gibidir, çünkü anladıkça aslında hiçbir şey anlamadığınızı fark edersiniz (GSLÖ31).

Sanat eğitimi göz gibidir, geçmişi, bugünü ve geleceği görmeyi sağlar (GSLÖ41).

Sanat eğitimi psikolog gibidir, çünkü ruhu iyileştirir (GSLÖ79).

Sanat eğitimi tarih gibidir, çünkü geçmişimizi bildirir (GSLÖ90).

Öğrencilerin yöneltici ve yol gösterici kategorisine ait oluşturdukları metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, sanat eğitimi kavramını yaşamı yönlendiren olgularla ilişkilendirdikleri görülmektedir.

2. Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Eğlencenin ifadesi olarak sanat eğitimi ile ilgili 2 öğrenci tarafından oyuncak ve sıradağlar olmak üzere 2 metafor oluşturmuştur.

Tablo 21. “Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Oyuncak	50	1
Sıradağlar	50	1
Toplam	100	2

Bu kategoriye ait oluşturulan metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi oyuncak gibidir, çünkü her yaşta eğlendirir (GSLÖ72).

Sanat eğitimi sıradağlar gibidir, çünkü birini aşınca diğeri başlar ve bu başlangıçta ayriyeten farklı bir hızda başlar (GSLÖ83).

Eğlence kategorisine ait metaforlar ve gerekçeleri incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimi kavramını insanı eğlendiren varlıklara benzettiği görülmektedir.

3. Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi: Frekansı 5 olan “Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi” kategorisinde öğrenciler tarafından duygu, gül ve insanın içi olmak üzere 3 metafor oluşturulmuştur.

Tablo 22. “Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Duygu	40	2
Gül	40	2
İnsanın içi	20	1
Toplam	100	5

Duyguların ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ait bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekilde ifade edilmiştir:

Sanat eğitimi duygu gibidir, çünkü insanın düşüncesini hayallerini ortaya çıkarır (GSLÖ21).

Sanat eğitimi gül gibidir, çünkü her gün güzelleşir (GSLÖ38).

Sanat eğitimi insanın içi gibidir, çünkü her çizgi insanın içini belirler (GSLÖ63).

Duyguların ifadesi kategorisinde öğrencilerin oluşturdukları metaforlar ve gerekçeleri incelendiğinde, verilen cevapların söz konusu kategoriye ait olduğu görülmektedir.

4. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Bu kategoride 12 öğrenci tarafından 9 metafor oluşturulmuştur. Oluşturulan metaforlar arasında en fazla frekansa sahip metafor hayattır. Daha sonra ise 2 frekans ile güneş metaforu gelmektedir. Diğer metaforlar ise; anahtar, çiçek, dağa tırmanmak, hikâye, karakter oluşturmak, kültür ve tomurcuk metaforlarıdır.

Tablo 23. “Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Anahtar	8,33	1
Çiçek	8,33	1
Dağa tırmanmak	8,33	1
Güneş	16,66	2
Hayat	25	3
Hikâye	8,33	1
Karakter oluşturmak	8,33	1
Kültür	8,33	1
Tomurcuk	8,33	1
Toplam	100	12

Yaşamın ifadesi olarak sanat eğitimi kategorine ait öğrenciler tarafından oluşturulan bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi anahtar gibidir, çünkü bütün kilitleri açar (GSLÖ1).

Sanat eğitimi çiçek gibidir, çünkü zamanla büyür (GSLÖ14).

Sanat eğitimi dağa tırmanmak gibidir, çünkü aşılması gereken tepeler vardır (GSLÖ23).

Sanat eğitimi güneş gibidir, çünkü insanın içini aydınlatır (GSLÖ35).

Sanat eğitimi hikâye gibidir, çünkü hemen gelip geçer (GSLÖ47).

Sanat eğitimi tomurcuk gibidir, çünkü zamanı gelince çiçeğe dönüşür (GSLÖ89).

Yaşam kategorisine ait metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, öğrencilerin yaşamla ilişkili olguları sanat eğitimi kavramı ile ilişkilendirdikleri görülmektedir.

5. Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Bağımlılığın ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde ise 10 öğrenci tarafından 9 farklı metafor oluşturulmuştur. Bu metaforlar arasında en fazla frekansa sahip 2 öğrenci ile su metaforudur. Bu kategoriye ait diğer

metaforlar ise; aile, cep telefonu, çikolata, hava, oksijen, siyah, tatlı ve yemek metaforlarıdır.

Tablo 24. “Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Aile	10	1
Cep telefonu	10	1
Çikolata	10	1
Hava	10	1
Oksijen	10	1
Siyah	10	1
Su	20	2
Tatlı	10	1
Yemek	10	1
Toplam	100	10

Bağımlılığın ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ait öğrenciler tarafından oluşturulan bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi aile gibidir, çünkü vazgeçilmezdir (GSLÖ2).

Sanat eğitimi cep telefonu gibidir, çünkü vazgeçilmezdir (GSLÖ12).

Sanat eğitimi çikolata gibidir, modası geçse de tadı geçmez (GSLÖ13).

Sanat eğitimi oksijen gibidir, insana can verir (GSLÖ75).

Sanat eğitimi siyah gibidir, çünkü asla vazgeçilmez (GSLÖ86).

Sanat eğitimi su gibidir, çünkü içinde boğulmak istersin (GSLÖ84).

Sanat eğitimi tatlı gibidir, çünkü tattıkça tatmak istersin (GSLÖ88).

Bağımlılık kategorisi ile ilişkilendirilen metaforlar ve gerekçeleri incelendiğinde, öğrencilerin yaşamlarında bağımlılık yaratan olguları sanat eğitimi kavramıyla anlatmaya çalıştıkları görülmektedir.

6. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Bu kategoride 5 öğrenci tarafından 4 farklı metafor oluşturulmuştur. Gökkuşluğu metaforu 2 öğrenci tarafından oluşturulurken hayatın rengi, kişiliğin aynası, ruh güzelliği metaforları birer öğrenci tarafından belirtilen diğer metaforlardır.

Tablo 25. “Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Gökkuşağı	40	2
Hayatın rengi	20	1
Kişiliğin aynası	20	1
Ruh güzelliği	20	1
Toplam	100	5

Öğrencilerin çeşitliliğin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisi ile ilişkilendirilen bazı metaforları ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi gökkuşağı gibidir, çünkü renkli ve tüm evreni kaplar (GSLÖ43).

Sanat eğitimi kişiliğin aynası gibidir, çünkü kişiliği yansıtır (GSLÖ68)

Sanat eğitimi ruh güzelliği gibidir, çünkü ruhun nasılsa oda öyledir (GSLÖ80).

Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, çeşitliliği kendisinde barındıran olgularla sanat eğitimi kavramının ilişkilendirildiği görülmektedir.

7. Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Süreklilik ve sonsuzluğun ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde ise 16 öğrenci tarafından 13 metafor oluşturulmuştur. Oluşturulan metaforlar arasında en fazla frekansa sahip olan hayal metaforudur. İkinci sırada ise 2 öğrenci ile dünya metaforu yer almaktadır. Atatürk, bilgi, bilgi denizi, çark, dünya turu, kanat, lezzetli yemek, okyanus, özgürlük, sonsuzluk ve uzay ise birer frekansa sahip diğer metaforlardır.

Tablo 26. “Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Atatürk	6,25	1
Bilgi	6,25	1
Bilgi denizi	6,25	1
Çark	6,25	1
Dünya	12,5	2
Dünya turu	6,25	1
Hayal	18,75	3
Kanat	6,25	1
Lezzetli yemek	6,25	1
Okyanus	6,25	1
Özgürlük	6,25	1
Sonsuzluk	6,25	1
Uzay	6,25	1
Toplam	100	16

Süreklilik ve sonsuzluğun ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ait öğrenciler tarafından oluşturulan bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi Atatürk gibidir, çünkü ölümsüzdür (GSLÖ4).

Sanat eğitimi bilgi gibidir, çünkü sınırı ve sonu yoktur (GSLÖ9).

Sanat eğitimi bir çark gibidir, çünkü gönülden gelip çalıştıkça o çark döner (GSLÖ15).

Sanat eğitimi dünya gibidir, çünkü durmadan döner (GSLÖ19).

Sanat eğitimi hayal gibidir, çünkü hayallerin sonu yoktur (GSLÖ45).

Sanat eğitimi kanat gibidir, çünkü kanadını kullanabilen özgür olur (GSLÖ67).

Sanat eğitimi okyanus gibidir, çünkü içinde kaybolup gidersin (GSLÖ73).

Sanat eğitimi sonsuzluk gibidir, çünkü sanatın sonu yoktur (GSLÖ87).

Sanat eğitimi uzay gibidir, çünkü sanatta öğrenmenin ve eğitmenin sonu yoktur (GSLÖ93).

Bu kategoride öğrencilerin oluşturdukları metaforlar ve gerekçeleri incelendiğinde, öğrencilerin sonu ve sınırı olmayan olgularla sanat eğitimini anlatmaya çalıştıkları görülmektedir.

8. Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Ölçünün ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde 2 öğrenci tarafından 2 metafor oluşturulmuştur. Bunlar araba ve lahana metaforlarıdır.

Tablo 27. “Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Araba	50	1
Lahana	50	1
Toplam	100	2

Ölçünün ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ait öğrenciler tarafından oluşturulan metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi araba gibidir, çünkü ne kadar iyi bakarsan o kadar iyi olur (GSLÖ6).

Sanat eğitimi lahana gibidir, çünkü sanat eğitimi de lahana gibi kat kattır (GSLÖ71).

Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde verdikleri cevapların söz konusu kategoriye ait oldukları gözlemlenmektedir.

9. Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Rahatlamanın ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde 8 öğrenci 7 metafor oluşturmuştur. Bu kategoride en fazla frekans 2 öğrenci ile doğa metaforuna aittir. Bu kategoriyle ilişkilendirilen diğer metaforlar ise; düzen, güzellik bakımı, huzur, müzik, psikolojik terapi ve temiz havadır.

Tablo 28. “Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Doğa	25	2
Düzen	12,5	1
Güzellik bakımı	12,5	1
Huzur	12,5	1
Müzik	12,5	1
Psikolojik terapi	12,5	1
Temiz hava	12,5	1
Toplam	100	8

Rahatlamanın ifadesi olarak sanat eğitimine ait bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi doğa gibidir, çünkü kendini en rahat hissettiğin yerdir (GSLÖ18).

Sanat eğitimi güzellik bakımı gibidir, çünkü yaptırdıkça güzelleşirsin (GSLÖ33).

Sanat eğitimi müzik gibidir, çünkü insanı rahatlatır (GSLÖ60).

Sanat eğitimi psikolojik terapi gibidir, çünkü her sanat yapışında bir sıkıntıdan kurtulursun (GSLÖ78).

Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, rahatlama aracı olarak kullanılan olguların sanat eğitimi ile ilişkilendirildiği gözlemlenmektedir.

10. Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Değerin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde 12 öğrenci 9 metafor oluşturmuştur. Bu kategoride en fazla frekans 3 öğrenci ile elmas metaforuna aittir. Değerli taş, fabrika, Hindistan cevizi, kaliteli insan, kara bulutlar arasından parlayan güneş, kardeşlik, orman ve uzak hedef metaforları bu kategoriye ait diğer metaforlardır.

Tablo 29. “Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Değerli taş	8,33	1
Elmas	25	3
Fabrika	8,33	1
Hindistan cevizi	8,33	1
Kaliteli insan	16,66	2
Karabulutlar arasından parlayan güneş	8,33	1
Kardeşlik	8,33	1
Orman	8,33	1
Uzak hedef	8,33	1
Toplam	8,33	12

Değer kategorisine ait oluşturulan bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi değerli bir taş gibidir, çünkü bu kadar kaos ve topağın arasında az ve değerlidir (GSLÖ92).

Sanat eğitimi elmas gibidir, çünkü özel ve pahalı bir iştir. İşlersen işe yarar (GSLÖ29).

Sanat eğitimi fabrika gibidir, çünkü geliştikçe büyür ve farklı şeylere imza atar (GSLÖ30).

Sanat eğitimi Hindistan cevizi gibidir, çünkü içindeki güzelliği görmek için dışındaki zor kabuğu kırman gerekir (GSLÖ48).

Sanat eğitimi kara bulutlar arasından parlayan güneş gibidir, çünkü yaşanan tüm çirkinliklere rağmen her seferinde yeniden parlayarak doğar (GSLÖ42).

Sanat eğitimi kardeşlik gibidir, çünkü bütün bağları anlatır (GSLÖ66).

Sanat eğitimi orman gibidir, çünkü korunması ve çoğaltılması gerekir (GSLÖ74).

Sanat eğitimi uzak bir hedef gibidir, çünkü başardıkça gidesin gelir (GSLÖ49).

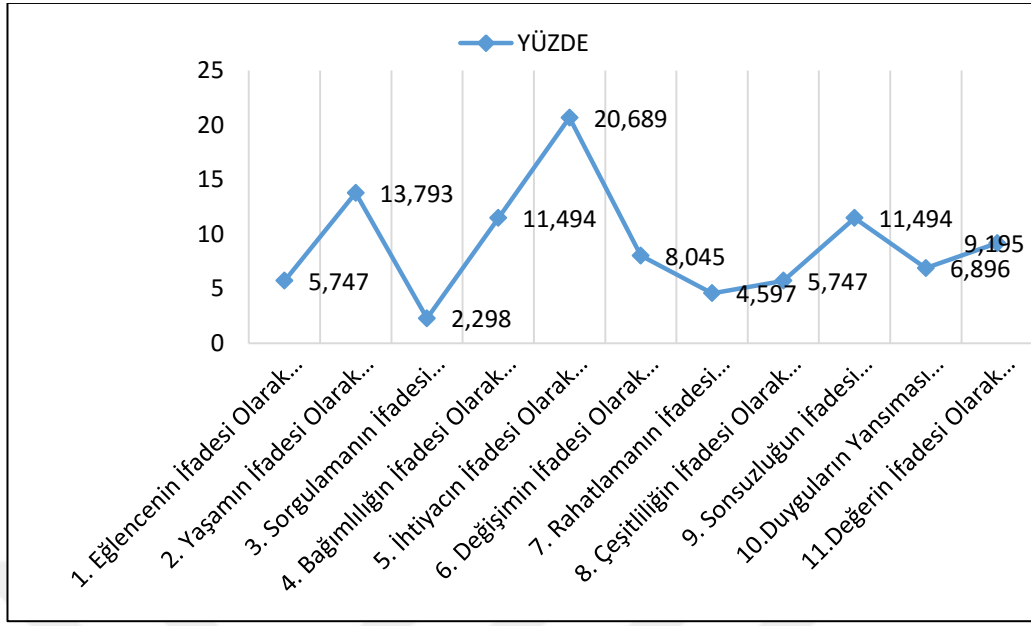
Değer kategorisine ait metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimi kavramını yaşamlarındaki maddi ve manevi değeri olan olgularla anlatmaya çalıştıkları görülmektedir.

4. 2. 3. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Oluşturdukları Metaforların Toplandığı Kavramsal Kategoriler

Anadolu Lisesi'ndeki 87 öğrenci tarafından sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturulan 65 metafor 11 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Oluşturulan kavramsal kategoriler Tablo 30'da frekans, yüzde ve metafor sayılarına göre ve Grafik 7'de de yüzdelik dağılımlarına göre verilmiştir. Ayrıca her kavramsal kategoriye ilişkin metaforların frekans ve yüzdeleri Tablo 31-41'de gösterilmiştir.

Tablo 30. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin "Sanat Eğitimi" Kavramı Algılarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategoriler

Kategoriler	Metafor		
	Frekans(f)	Yüzde(%)	Metafor Sayısı
1. Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	5	5,74	4
2. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	12	13,79	5
3. Sorgulamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	2	2,29	2
4. Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	10	11,49	7
5. İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	18	20,68	11
6. Değişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	7	8,04	6
7. Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	4	4,59	4
8. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	5	5,74	5
9. Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	10	11,49	8
10. Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi	6	6,89	5
11. Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	8	9,19	8
Toplam	87	100	65

Grafik 7. Anadolu lisesi öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramı algılarına ilişkin oluşturulan kavramsal kategorilerin yüzdeler dağılımı

1. Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Eğlencenin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde sanat eğitimi kavramı ile ilgili 5 öğrenci tarafından 4 metafor oluşturulmuştur. Oluşturulan metaforlar arasında en fazla frekans 2 öğrenci ile benim gibi metaforuna aittir. Daha sonra birer öğrenci ile bulmaca, horon ve rakı metaforları gelmektedir.

Tablo 31. “Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Benim gibi	40	2
Bulmaca	20	1
Horon	20	1
Rakı	20	1
Toplam	100	5

Eğlencenin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde öğrencilerin ürettikleri metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi benim gibidir, çünkü çok renklidir (ALÖ6).

Sanat eğitimi benim gibidir, çünkü anlaması zor keşfetmesi eğlencelidir (ALÖ5).

Sanat eğitimi bulmaca gibidir, çünkü herkes onu arar (ALÖ9).

Sanat eğitimi horon gibidir, çünkü kemeçsiz anlam ifade etmez (ALÖ43).

Sanat eğitimi rakı gibidir, çünkü içtikçe güzelleşirsin (ALÖ74).

Öğrencilerin eğlence kategorisine ait metaforları ve gerekçeleri incelendiğinde, eğlenceyle ilişkilendirilen olgularla sanat eğitimi kavramını anlatmaya çalıştıkları görülmektedir.

2. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Yaşamın ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ilişkin sanat eğitimi ile ilgili 12 öğrenci tarafından 5 metafor oluşturulmuştur. Bunlar arasında en fazla frekansa sahip metafor 5 öğrenci ile hayat metaforudur. İkinci sırada ise 3 öğrenci ile doğa metaforu yer alırken bunları güneş, ağaç ve hava metaforları izlemektedir.

Tablo 32. “Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Ağaç	8,33	1
Doğa	25	3
Güneş	16,66	2
Hayat	41,66	5
Hava	8,33	1
Toplam	100	12

Öğrencilerin bu kategoriye ilişkin ürettikleri bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi bir ağaç gibidir, çünkü güzel meyveler verir (ALÖ1).

Sanat eğitimi doğa gibidir, çünkü içine her şeyi alır (ALÖ17).

Sanat eğitimi doğa gibidir, çünkü her köşesinde bir şeyler saklıdır. Gün geçtikçe öğrenir, öğrendiklerinle güzelleştirirsin (ALÖ18).

Sanat eğitimi hava gibidir, çünkü soludukça yaşarsın (ALÖ39).

Sanat eğitimi hayat gibidir, çünkü çok büyüktür (ALÖ42).

Sanat eğitimi güneş gibidir, çünkü yaklaşanı ısıtır (ALÖ34).

Sanat eğitimi güneş gibidir, çünkü güneşin dünyayı ısıttığı gibi insanların ruhunu aydınlatır (ALÖ32).

Yaşam kategorisiyle ilişkilendirilen metaforlar gerekçeleri doğrultusunda incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimi kavramını yaşam kaynaklarına benzettikleri görülmektedir.

3. Sorgulamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Bu kategoride sanat eğitimi kavramı ile ilgili 2 öğrenci tarafından ayna ve ibadet etmek üzere 2 metafor oluşturulmuştur.

Tablo 33. “Sorgulamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Sorgulamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Ayna	50	1
İbadet etmek	50	1
Toplam	100	2

Sorgulamanın ifadesi kategorisinde öğrencilerin oluşturdukları metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi ayna gibidir, çünkü kendini görmeni sağlar (ALÖ2).

Sanat eğitimi ibadet etmek gibidir, çünkü herkesin bilmesi gerekirken bilmeyenler de vardır (ALÖ47).

Bu kategoride öğrenciler tarafından oluşturulan metaforlar gerekçeleriyle dikkate alındığında, yaşamımızın içerisinde kendimizi bulmaya çalıştığımız olgularla sanat eğitimi kavramını anlatmaya çalıştıkları görülmektedir.

4. Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Frekansı 10 olan “Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” kategorisinde öğrenciler tarafından 7 metafor oluşturulmuştur. Bu metaforlardan çikolata 3 öğrenci ile en fazla frekansa sahiptir. Galatasaray metaforu 2 öğrenci tarafından belirtilirken bunları birer öğrenci ile basketbol topu, Fenerbahçe, internet, özgürlük ve güzel gösteren aynaya bakmak metaforları izlemiştir.

Tablo 34. “Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Basketbol topu	10	1
Çikolata	30	3
Fenerbahçe	10	1
Galatasaray	20	2
Güzel gösteren aynaya bakmak	10	1
İnternet	10	1
Özgürlük	10	1
Toplam	100	10

Bağımlılığın ifadesi kategorisine ilişkin üretilen bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi basketbol topu gibidir, çünkü attıkça atasın gelir (ALÖ7).

Sanat eğitimi çikolata gibidir, çünkü çikolata vazgeçilmez ve karşı konulmazdır (ALÖ15).

Sanat eğitimi Fenerbahçe gibidir, çünkü vazgeçemezsin (ALÖ24).

Sanat eğitimi Galatasaray gibidir, çünkü vazgeçemezsin (ALÖ27).

Sanat eğitimi internet gibidir, çünkü vazgeçilmezdir (ALÖ50).

Sanat eğitimi seni güzel gösteren aynaya bakmak gibidir, çünkü ondan ayrı kalmaya tahammülün yoktur (ALÖ4).

Bağımlılık kategorisiyle ilişkilendirilen metaforlar gerekçeleriyle dikkate alındığında, yaşamımızda vazgeçilmez olarak nitelendirilen olgularla sanat eğitimi kavramının benzetildiği görülmektedir.

5. İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Bu kategoride besin, ev, geleceğe yatırım, hayal, insan eğitimi, okul, protein tozu, sağlık, su, yarım elma ve yemek gibi ihtiyacın ifadesi ile ilişkilendirilen 11 metafor vardır. En fazla frekansa 7 öğrenci ile su metaforu sahipken toplam frekans 18'dir.

Tablo 35. "İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi" Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

"İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi" Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Besin	5,55	1
Ev	5,55	1
Geleceğe Yatırım	5,55	1
Hayal	5,55	1
İnsan Eğitimi	5,55	1
Okul	5,55	1
Protein tozu	5,55	1
Sağlık	11,11	2
Su	38,88	7
Yarım elma	5,55	1
Yemek	5,55	1
Toplam	100	18

İhtiyacın ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde öğrencilerin oluşturdukları bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi besin gibidir, çünkü insanı tatmin eder, besler (ALÖ8).

Sanat eğitimi ev gibidir, çünkü hiçbir zaman eksikliği tamamlanmaz (ALÖ23).

Sanat eğitimi geleceğe yatırım gibidir, çünkü ileride fayda sağlar (ALÖ99).

Sanat eğitimi hayal gibidir, çünkü gereksizdir (ALÖ35).

Sanat eğitimi insan eğitimi gibidir, çünkü sanat insanı eğitir (ALÖ51).

Sanat eğitimi okul gibidir, çünkü insanı eğitir (ALÖ62).

Sanat eğitimi sağlık gibidir, çünkü çok gereklidir (ALÖ82).

Sanat eğitimi su gibidir, çünkü yaşamak için gereklidir (ALÖ79).

Sanat eğitimi su gibidir, çünkü bulandıkça ötesini göremezsin (ALÖ83).

Sanat eğitimi yarım elma gibidir, çünkü insanın diğer yarısını tamamlar (ALÖ95).

Öğrencilerin bu kategoriye ait oluşturdukları metaforlar gerekçeleri doğrultusunda incelendiğinde, verilen cevaplarda sanat eğitimi yaşamımızda gereksinim duyduğumuz varlıklarla açıklamaya çalıştıkları görülmektedir.

6. Değişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Değişimin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ilişkin 7 öğrenci tarafından 6 metafor oluşturulmuştur. Ruhun eğitimi 2 öğrenci ile belirtilirken cismin işlenmesi, dondurma, hamura şekil vermek, mum ve olgunlaşma birer öğrenci tarafından belirtilmiştir.

Tablo 36. “Değişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Değişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Cismin işlenmesi	14,28	1
Dondurma	14,28	1
Hamura şekil vermek	14,28	1
Mum	14,28	1
Olgunlaşma	14,28	1
Ruhun eğitimi	28,57	2
Toplam	100	7

Öğrencilerin bu kategoriye ilişkin ürettikleri bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi dondurma gibidir, çünkü yalayamazsan erir (ALÖ20).

Sanat eğitimi hamura şekil vermek gibidir, çünkü insanlara şekil verir (ALÖ45).

Sanat eğitimi mum gibidir, çünkü hayatına ışık verir (ALÖ57).

Sanat eğitimi olgunlaşma gibidir, çünkü olgunlaşma farklılıklara saygı duymaktır (ALÖ65).

Sanat eğitimi ruhun eğitimi gibidir, çünkü ruhlara biraz şekil verir (ALÖ72).

Değişim kategorisi ile ilişkilendirilen metaforlar ve gerekçeleri incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimi kavramını yaşamımızda değişimi kendisinde barındıran olgularla anlattıkları görülmektedir.

7. Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Rahatlamanın ifadesi olarak sanat eğitimi kavramına ait 4 öğrenci tarafından çilek, huzur verici bir araç, mutluluk ve yağmurdan sonra kokan toprak kokusu olmak üzere 4 metafor oluşturulmuştur.

Tablo 37. “Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Çilek	25	1
Huzur verici bir araç	25	1
Mutluluk	25	1
Yağmurdan sonra kokan toprak kokusu	25	1
Toplam	100	4

Bu kategoriye ilişkin öğrencilerin oluşturdukları bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi çilek gibidir, çünkü tatlı ve güzel kokuludur (ALÖ14).

Sanat eğitimi huzur verici bir araç gibidir, çünkü ilgilendikçe huzurunuz artar (ALÖ37).

Sanat eğitimi yağmurdan sonra kokan toprak kokusu gibidir, çünkü insana huzur verir (ALÖ96).

Bu kategori ile ilişkilendirilen metaforlar gerekçeleri doğrultusunda incelendiğinde, öğrencilerin huzur veren olgularla sanat eğitimi kavramını ilişkilendirdikleri görülmektedir.

8. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Bu kategoride duygular, kişisel, kitap, resim ve YGS soruları olmak üzere 5 metafor oluşturulmuştur. Bu kategorinin toplam frekansı 5'tir.

Tablo 38. “Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Duygular	20	1
Kişisel	20	1
Kitap	20	1
Resim	20	1
YGS soruları	20	1
Toplam	100	5

Çeşitliliğin ifadesi kategorisine ait öğrencilerin ürettikleri bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi duygular gibidir, herkes için anlamları farklıdır (ALÖ16).

Sanat eğitimi kitaplar gibidir, çünkü hayal gücünüzün olması yeterlidir (ALÖ53).

Sanat eğitimi YGS soruları gibidir, çünkü herkes farklı düşünür (ALÖ93).

Çeşitliliğin ifadesi kategorisine ait öğrencilerin oluşturdukları metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, sanat eğitimi kavramının farklılıkları içerisinde barındıran bir olgu olarak düşünüldüğü söylenebilir.

9. Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Eğitim, evren, gitar akortları, matematik, okyanus, yazılım öğrenmek, yol ve yokuş metaforlarına sahip olan “Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” kategorisinin toplam frekansı 10 olup, evren ve okyanus metaforları ikiye öğrenci tarafından ifade edilmiştir.

Tablo 39. “Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Eğitim	10	1
Evren	20	2
Gitar akortları	10	1
Matematik	10	1
Okyanus	20	2
Yazılım öğrenmek	10	1
Yol	10	1
Yokuş	10	1
Toplam	100	10

Sonsuzluğun ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisine ilişkin oluşturulan bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi eğitim gibidir, çünkü hayat boyu devam eder. Küçükken başlar ölene kadar sürer (ALÖ46).

Sanat eğitimi evren gibidir, çünkü sanat sonsuzluğu temsil eder (ALÖ22).

Sanat eğitimi gitar akortları gibidir, çünkü 40 yıllık gitar çalan insanların bile hiç bilmediği gitar akortları vardır (ALÖ30).

Sanat eğitimi matematik gibidir, çünkü içinden çıkılmaz (ALÖ59).

Sanat eğitimi okyanus gibidir, çünkü içine girdin mi çıkamazsın (ALÖ64).

Sanat eğitimi yazılım öğrenmek gibidir, çünkü ikisinde de yapabileceklerinin sınırı yoktur (ALÖ97).

Sanat eğitimi yol gibidir, çünkü yürü yürü bitmez (ALÖ100).

Sonsuzluk kategorisiyle ilişkilendirilen metaforlar gerekçeleri dikkate alındığında, sınırı ve sonu olmayan olgularla sanat eğitiminin birbirine benzetildiği görülmektedir.

10. Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi: Oluşturulan diğer bir kategori ise “Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi” kategorisidir. Bu kategoride 6 öğrenci tarafından 5 metafor oluşturulmuştur. Müzik metaforu 2 öğrenci tarafından belirtilirken gül, içimizin aynası, sevgi, Tevfik Fikret şiiri metaforları birer öğrenci tarafından belirtilmiştir.

Tablo 40. “Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Gül	16,66	1
İçimizin aynası	16,66	1
Müzik	33,33	2
Sevgi	16,66	1
Tevfik Fikret şiiri	16,66	1
Toplam	100	6

Bu kategoriye ait öğrencilerin oluşturdukları bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi müzik gibidir, çünkü her şarkı bizim hayatımızdan kesitler verir (ALÖ60).

Sanat eğitimi sevgi gibidir, çünkü paylaştıkça çoğalır (ALÖ76).

Sanat eğitimi bir Tevfik FİKRET şiiri gibidir, çünkü edebi zevk gerektirir (ALÖ91).

Öğrencilerin bu kategoriyle ilişkilendirilen metaforlarına gerekçeleri doğrultusunda bakıldığında, duygu içerikli olgularla sanat eğitimi ifade ettikleri görülmektedir.

11. Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: İğneyle kuyu kazmak, kuşların göç yolu, medeniyet, merdiven, Ömer can, Piraye, suskunluk, şut atmak olmak üzere 8 öğrenci tarafından 8 metafor oluşturulmuştur.

Tablo 41. “Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
İğneyle kuyu kazmak	12,5	1
Kuşların göç yolu	12,5	1
Medeniyet	12,5	1
Merdiven	12,5	1
Ömer can	12,5	1
Piraye	12,5	1
Suskunluk	12,5	1
Şut atmak	12,5	1
Toplam	100	8

Bu kategoriye ilişkin oluşturulan bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi iğneyle kuyu kazmak gibidir, çünkü yıllar sonra emeğinizin karşılığını alırsınız (ALÖ52).

Sanat eğitimi kuşların göç yolu gibidir, çünkü götürdüğü yer, en güvenli yerdir (ALÖ26).

Sanat eğitimi medeniyet gibidir, çünkü ona uzak kalanı yakar (ALÖ55).

Sanat eğitimi merdiven gibidir, çünkü üstüne ekledikçe kişiyi yükseltir (ALÖ61).

Sanat eğitimi Piraye gibidir, çünkü Nazım HİKMET olmadan bir şey ifade etmez (ALÖ71).

Sanat eğitimi şut atmak gibidir, çünkü pozisyon bulması kolay geliştirmesi zordur (ALÖ89).

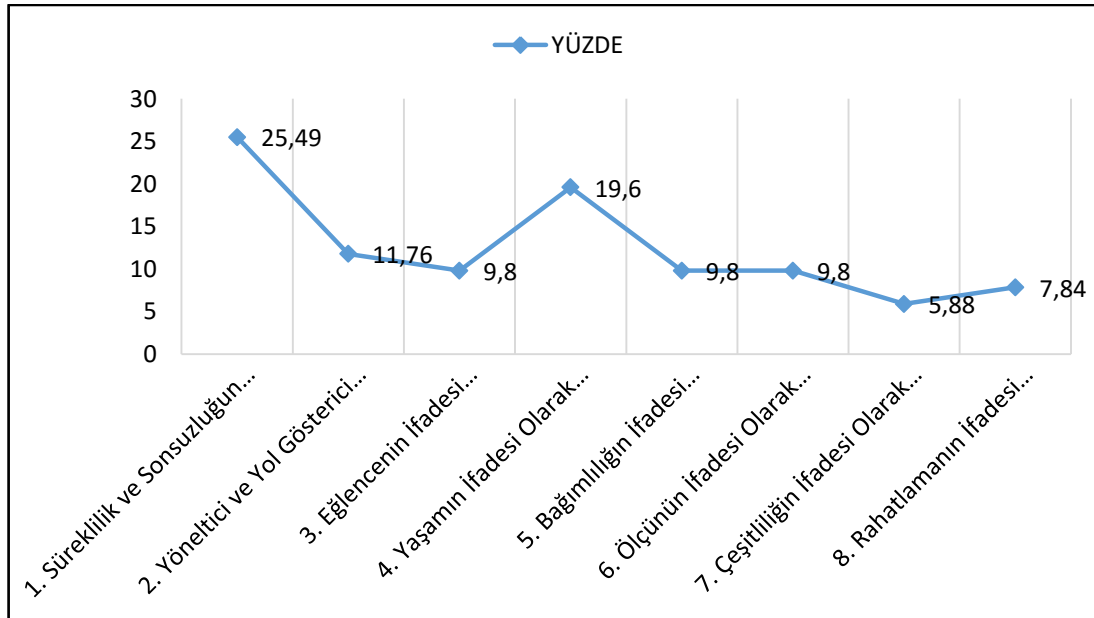
Bu kategoriyle ilişkilendirilen metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimi değer kavramını içeren olgularla anlatmaya çalıştıkları görülmektedir.

4. 2. 4. Üniversite Öğrencilerinin Oluşturdukları Metaforların Toplandığı Kavramsal Kategoriler

Üniversite'deki 51 öğrenci tarafından sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturulan 36 metafor 8 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Oluşturulan kavramsal kategoriler Tablo 42' de frekans, yüzde ve metafor sayılarına göre ve Grafik 8'de de yüzdelik dağılımlarına göre gösterilmiştir. Tablo 43-50'de de her kavramsal kategoriye ait metaforların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 42. Üniversite Öğrencilerinin “Sanat Eğitimi” Kavramı Algılarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategoriler

Kategoriler	Frekans(f)	Metafor	
		Yüzde(%)	Metafor Sayısı
1. Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	13	25,49	8
2. Yöneltilici ve Yol Gösterici Olarak Sanat Eğitimi	6	11,76	5
3. Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	5	9,80	3
4. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	10	19,60	6
5. Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	5	9,80	3
6. Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	5	9,80	5
7. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	3	5,88	2
8. Rahatlamamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	4	7,84	4
Toplam	51	100	36

Grafik 8. Üniversite öğrencilerinin “sanat eğitimi” kavramı algılarına ilişkin oluşturulan kavramsal kategorilerin yüzdelik dağılımı

1. Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Frekansı 13 olan “Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” kategorisinde öğrenciler tarafından 8 metafor oluşturulmuştur. Bu metaforlardan deniz ve hayal üçer öğrenci ile en fazla frekansa sahiptir. Sonsuzluk metaforu 2 öğrenci tarafından belirtilirken bunları birer öğrenci ile kuşun iki kanadı, kuru fasulye, okyanus, rüzgâr ve yol metaforları izlemiştir.

Tablo 43. “Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Deniz	23,07	3
Hayal	23,07	3
Kuru fasulye	7,69	1
Kuşun iki kanadı	7,69	1
Okyanus	7,69	1
Rüzgâr	7,69	1
Sonsuzluk	15,38	2
Yol	7,69	1
Toplam	100	13

Süreklilik ve sonsuzluğa ilişkin öğrencilerin oluşturdukları bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi deniz gibidir, çünkü ne kadar yaklaşırsanız sizi içine çeker (ÜÖ19).

Sanat eğitimi hayal gibidir, çünkü sonu yoktur (ÜÖ27).

Sanat eğitimi kuşun iki kanadı gibidir, çünkü eğer bu iki kanadı kullanırsan özgür olursun (ÜÖ35).

Sanat eğitimi kuru fasulye gibidir, çünkü yedikçe yiyenin gelir (ÜÖ36).

Sanat eğitimi rüzgâr gibidir, çünkü gelir, geçer (ÜÖ48).

Sanat eğitimi sonsuzluk gibidir, çünkü sürekli ilerisi aranır (ÜÖ51).

Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimini birçok farklı olguyla anlatmaya çalıştıkları görülmektedir. Bu olgular da süreklilik ve sonsuzluk kavramlarıyla ilişkilendirilebilir.

2. Yöneltilici ve Yol Gösterici Olarak Sanat Eğitimi: Yöneltilici ve yol gösterici olarak sanat eğitimi kategorisine ilişkin öğrenciler tarafından anne, aydınlık, ayna, evren ve yaşam koçu olmak üzere 5 metafor oluşturulmuştur. Oluşturulan metaforlar doğrultusunda en fazla frekansa 2 öğrenci ile ayna metaforu sahipken, toplam frekans 6’dır.

Tablo 44. “Yöneltici ve Yol Gösterici Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Yöneltici ve Yol Gösterici Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Anne	16,66	1
Aydınlık	16,66	1
Ayna	33,33	2
Evren	16,66	1
Yaşam koçu	16,66	1
Toplam	100	6

Yöneltici ve yol gösterici olarak sanat eğitimi kategorisine ait öğrencilerin oluşturdukları bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi anne gibidir, çünkü sürekli çalışmak ve bir şeyler yapmak gerekir (ÜÖ1).

Sanat eğitimi aydınlık gibidir, çünkü insana yol gösterir (ÜÖ2).

Sanat eğitimi ayna gibidir, çünkü geleceğe yön verir (ÜÖ6).

Sanat eğitimi evren gibidir, çünkü farklı dünyaların kapılarını açar (ÜÖ21).

Sanat eğitimi yaşam koçu gibidir, çünkü hayata yön verir (ÜÖ55).

Öğrenciler tarafından oluşturulan metaforlar gerekçeleri doğrultusunda incelendiğinde, yaşama yön veren bazı olgularla sanat eğitimi kavramını benzettikleri söylenebilir. Bu benzetmeden dolayı oluşturulan metaforların bu kategoriye ait oldukları düşünülebilir.

3. Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Bu kategoride 5 öğrenci tarafından bulmaca, çocuk, eğlence olmak üzere 3 metafor oluşturulmuştur. Bu metaforlardan en fazla frekansa sahip çocuk metaforu 3 öğrenci tarafından belirtilmiştir.

Tablo 45. “Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Bulmaca	20	1
Çocuk	60	3
Eğlence	20	1
Toplam	100	5

Öğrencilerin bu kategoriye ilişkin oluşturdukları bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi bulmaca gibidir, çünkü çözülmeyi, görülmeyi bekleyen çok gizemler vardır (ÜÖ9).

Sanat eğitimi çocuk gibidir, çünkü sürekli enerjisi devam eder (ÜÖ12).

Sanat eğitimi çocuk gibidir, çünkü eğlencelidir (ÜÖ11).

Sanat eğitimi eğlence gibidir, çünkü o zevki aldıktan sonra bırakamazsın (ÜÖ23).

Eğlence kategorisiyle ilişkilendirilen metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimini eğlenceyi içeren çeşitli olgularla anlatmaya çalıştıkları görülmektedir.

4. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Oluşturulan diğer bir kategori ise “Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” kategorisidir. Bu kategoride 10 öğrenci tarafından 6 metafor oluşturulmuştur. Hayat ve su metaforu üçer öğrenci tarafından belirtilirken arı, insan, kömür ve sosyal ilişki metaforları birer öğrenci tarafından belirtilmiştir.

Tablo 46. “Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Arı	10	1
Hayat	30	3
İnsan	10	1
Kömür	10	1
Sosyal ilişki	10	1
Su	30	3
Toplam	100	10

Öğrencilerin yaşamın ifadesi kategorisine ilişkin oluşturdukları bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi arı gibidir, çünkü arı her çiçekten birikim alıp onu doğru bir şekilde aktarıp gelecek nesile estetik bir şekilde aktarır (ÜÖ10).

Sanat eğitimi hayat gibidir, çünkü yeni heyecanlar yaşatır (ÜÖ33).

Sanat eğitimi hayat gibidir, çünkü yaşamaya değerdir (ÜÖ31).

Sanat eğitimi insan gibidir, çünkü özeldir (ÜÖ34).

Sanat eğitimi bir sosyal ilişki gibidir, çünkü yardımlaşma, doğruyu seçme, ifade edebilme ve üretken olmayı sağlar (ÜÖ49).

Sanat eğitimi su gibidir, çünkü dünyaya can verir (ÜÖ54).

Bu kategoriyle ilişkilendirilen metaforlar ve gerekçeleri incelendiğinde, öğrencilerin sanat eğitimi kavramını yaşama alakalı bazı olgularla anlatmaya çalıştıkları görülmektedir.

5. Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Bağımlılığın ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde alkol, aşk ve zor kokan çiçek olmak üzere 5 öğrenci tarafından 3 metafor oluşturulmuştur.

Tablo 47. “Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Alkol	40	2
Aşk	40	2
Zor kokan çiçek	20	1
Toplam	100	5

Bağımlılığın ifadesi kategorisine ait öğrencilerin oluşturdukları bazı metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi alkol gibidir, çünkü bağımlılık yapar (ÜÖ7).

Sanat eğitimi aşk gibidir, çünkü onu tatmadan ölmezsiniz (ÜÖ5).

Sanat eğitimi zor kokan çiçek gibidir, çünkü herkes bu kokuyu alamaz (ÜÖ56).

Bağımlılık kategorisiyle ilişkilendirilen metaforlar gerekçeleri dikkate alınarak incelendiğinde, yaşamımızın her alanında yer alan ve vazgeçilmez olarak nitelendirilen olgularla sanat eğitimi kavramının açıklanmaya çalışıldığı görülmektedir.

6. Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Ölçünün ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde 5 öğrenci tarafından ateş, harç yapmak, kâbus, kadın ve modelaj olmak üzere 5 metafor oluşturulmuştur.

Tablo 48. “Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Ateş	20	1
Harç yapmak	20	1
Kâbus	20	1
Kadın	20	1
Modelaj	20	1
Toplam	100	5

Ölçünün ifadesi kategorisinde öğrencilerin oluşturdukları metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi ateş gibidir, çünkü tutmasını bilmezsen yanarsın (ÜÖ57).

Sanat eğitimi harç yapmak gibidir, çünkü kıvamını tutturmak için eksiklerini orantılı eklemek gerekir (ÜÖ32).

Sanat eğitimi kadın gibidir, çünkü estetiğin simgesi kadındır (ÜÖ41).

Sanat eğitimi modelaj gibidir, çünkü insanı şekillendirir (ÜÖ42).

Sanat eğitimi kâbus gibidir, çünkü kâbuslar rüyalardan daha yaratıcıdır (ÜÖ37).

Bu kategoriyle ilişkilendirilen metaforlar gerekçeleri doğrultusunda incelendiğinde, belirli oran ve ölçüleri olan olgularla sanat eğitiminin benzetildiği görülmektedir.

7. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Bu kategoride düşünce merkezi ve gökkuşağı gibi çeşitliliğin ifadesi ile ilişkilendirilen 2 metafor oluşturulmuştur. En fazla frekansa 2 öğrenci ile gökkuşağı metaforu sahipken toplam frekans 4'tür.

Tablo 49. “Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Düşünce merkezi	33,33	1
Gökkuşağı	66,66	2
Toplam	100	3

Bu kategoriye ilişkin üretilen metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi düşünce merkezi gibidir, çünkü sanat insanı düşünceye sevk eder (ÜÖ20).

Sanat eğitimi gökkuşağı gibidir, çünkü her rengi barındırır (ÜÖ25).

Sanat eğitimi gökkuşağı gibidir, çünkü rengârenktir (ÜÖ26).

Çeşitlilik kategorisine ait metaforlar ve gerekçeleri incelendiğinde, verilen cevapların söz konusu kategoriyle ilişkilendirildiği söylenebilir.

8. Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi: Oluşturulan bu kategoride ise 4 öğrenci tarafından dost, klasik müzik dinlemek, masaj ve psikolog gibi metaforlar oluşturulmuştur.

Tablo 50. “Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisine İlişkin Metaforların Dağılımı

“Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” Kategorisi		
Metafor Adı	%	f
Dost	25	1
Klasik müzik dinlemek	25	1
Masaj	25	1
Psikolog	25	1
Toplam	100	4

Öğrencilerin bu kategoride oluşturdukları metaforlar ve gerekçeleri şu şekildedir:

Sanat eğitimi dost gibidir, çünkü her derdinizi ona anlatırsınız (ÜÖ15).

Sanat eğitimi klasik müzik dinlemek gibidir, çünkü ruhu dinginleştirir (ÜÖ40).

Sanat eğitimi masaj gibidir, çünkü yapıldıkça rahatlarsın (ÜÖ44).

Sanat eğitimi psikolog gibidir, çünkü bütün derdini ona dökersin (ÜÖ46).

Rahatlama kategorisinde öğrencilerin oluşturdukları metaforlar gerekçeleriyle incelendiğinde, huzur ve rahatlık veren varlıklarla sanat eğitiminin benzetildiği görülmektedir.

4. 3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

3. “Oluşturulan metaforlara göre belirlenen kavramsal kategoriler cinsiyetlere göre farklılık göstermekte midir?”

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Öğrencilerin oluşturduğu metaforlara göre belirlenen kategoriler cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?” şeklindedir. Bu amaçla, öğrencilerin sanat eğitimi kavramına ilişkin algılarında anlamlı bir fark olup olmadığına bakmak amacıyla nicel analiz programı yardımıyla Ki-Kare (χ^2) testi uygulanmıştır. Uygulama sonucu elde edilen veriler arasında anlamlı fark olup olmadığı, Tablo 51-54’te gösterilmiştir.

4. 3. 1. Ortaokul Öğrencilerinin Oluşturduğu Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirmesi

Ortaokul öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturdukları 137 farklı metafor 12 kategoride değerlendirilmiştir. Bu öğrencilerin 95'i kız ve 137'si erkek öğrencidir.

Tablo 51. Ortaokul Öğrencilerin Metaforlarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirilmesi

Kategoriler	Kız (n=95)		Erkek (n=137)		p	χ^2
	f	(%)	f	(%)		
1. Sürekliliğin ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	12	42,9	16	57,1	,286	13,109
2. Duyguların ve Yansımanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	21	35,6	38	64,4		
3. Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	9	56,3	7	43,8		
4. Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	8	44,4	10	55,6		
5. Yöneltilici ve Yol Göstericinin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	3	25,0	9	75,0		
6. İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	1	50	1	50		
7. Gelişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	7	58,3	5	41,7		
8. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	9	39,1	14	60,9		
9. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	12	30,8	27	69,2		
10. Rahatlamamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	4	36,4	7	63,6		
11. Anlatım aracı Olarak Sanat Eğitimi	5	83,3	1	16,7		
12. Değişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	4	66,7	2	33,3		

*p>.05

Belirlenen metafor kategorileri ile öğrenci cinsiyetleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan iki değişken için iki yönlü Ki-Kare testi sonucuna göre, cinsiyet ve kategoriler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir (p>0,05).

Genel dağılımlara bakıldığında kategoriler içerisinde kız ve erkek öğrenciler tarafından en fazla metafor duyguların ve yansımanın ifadesi kategorisinde oluşturulurken en az metafor ise ihtiyaç kategorisinde oluşturulmuştur. Yüzdeler dağılımlara bakıldığında değer ve ihtiyaç kategorilerinde bayan ve erkek öğrenciler tarafından oluşturulan metafor sayıları birbirine eşittir. Gelişim, anlatım aracı ve değişim kategorilerinde bayan öğrenciler erkek öğrencilerden yüzdeler olarak daha fazla metafor oluşturmuşlardır. Süreklilik ve sonsuzluğun, duyguların ve yansımanın, ölçünün, yöneltilici ve yol göstericinin, çeşitliliğin, yaşamın ve rahatlamamanın ifadesi kategorilerinde ise yüzdeler olarak erkek öğrencilerin daha fazla metafor oluşturdukları görülmektedir.

4. 3. 2. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Oluşturduğu Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirmesi

Güzel Sanatlar Lisesi'ndeki 46'sı kız ve 34'ü erkek olmak üzere toplam 80 öğrencinin sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturdukları 65 farklı metafor 10 kavramsal kategori de değerlendirilmiştir.

Tablo 52. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerin Metaforlarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirilmesi

Kategoriler	Kız (n=46)		Erkek (n=34)		p	χ^2
	f	(%)	f	(%)		
1. Yöneltilici ve Yol Gösterici Olarak Sanat Eğitimi	3	37,5	5	62,5	,039	17,681
2. Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	2	100	0	0		
3. Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi	2	40	3	60		
4. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	10	83,3	2	16,7		
5. Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	5	50	5	50		
6. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	4	80	1	20		
7. Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	11	68,8	5	31,3		
8. Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	0	0	2	100		
9. Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	6	75	2	25		
10. Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	3	25	9	75		

**p<.05

Belirlenen metafor kategorileri ile öğrenci cinsiyetleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan iki değişken için iki yönlü Ki-Kare testi sonucuna göre, cinsiyet ve kategoriler arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (p<0,05).

Oluşturulan kategoriler incelendiğinde kız ve erkek öğrenciler tarafından en fazla metafor süreklilik ve sonsuzluk kategorisinde bulunurken en az metafor ise eğlence ve ölçü kategorisinde bulunmaktadır. Yüzdeler dağılımlarına bakıldığında duyguların yansıması ve bağımlılık kategorilerinde metafor sayılarının birbirine eşit olduğu görülmektedir. Yaşamın, çeşitliliğin, süreklilik ve sonsuzluğun ve rahatlamanın ifadesi kategorilerinde kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha fazla metafor oluşturmuşlardır. Yöneltilici ve yol gösterici, ölçü ve değer kategorilerinde erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla metafor oluşturdukları görülmüştür.

4. 3. 3. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Oluşturduğu Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirmesi

Anadolu Lisesi'ndeki 52 kız ve 35 erkek olmak üzere toplam 87 öğrencinin sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturduğu 65 farklı metafor 11 kategoride toplanmıştır.

Tablo 53. Anadolu Lisesi Öğrencilerin Metaforlarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirilmesi

Kategoriler	Kız (n=52)		Erkek (n=35)		p	χ^2
	f	(%)	f	(%)		
1. Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	3	60	2	40	,154	14,439
2. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	9	75	3	25		
3. Sorgulamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	0	0	2	100		
4. Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	7	70	3	30		
5. İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	9	50	9	50		
6. Değişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	4	57,1	3	42,9		
7. Rahatlamamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	3	75	1	25		
8. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	5	100	0	0		
9. Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	3	30	7	70		
10. Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi	5	83,3	1	16,7		
11. Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	4	50	4	50		

***p>.05

Belirlenen metafor kategorileri ile öğrenci cinsiyetleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan iki değişken için iki yönlü Ki-Kare testi sonucuna göre, cinsiyet ve kategoriler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Oluşturulan kategoriler incelendiğinde en fazla metafor kız ve erkek öğrenciler tarafından ihtiyaç kategorisinde oluşturulurken en az metafor ise sorgulamanın ifadesi kategorisinde oluşturulmuştur. Yüzdeler dağılımlara bakıldığında ise değer kategorisinde metafor sayılarının birbirine eşit olduğu görülmüştür. Eğlence, yaşam, bağımlılık, ihtiyaç, değişim, rahatlama, çeşitlilik ve duyguların ifadesi kategorisinde bayan öğrenciler tarafından daha fazla metafor oluşturulmuştur. Sorgulama ve sonsuzluk kategorilerinde ise erkek öğrenciler kız öğrencilerden daha fazla metafor oluşturmuşlardır.

4. 3. 4. Üniversite Öğrencilerinin Oluşturduğu Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirmesi

Üniversite'de 39 kız ve 12 erkek olmak üzere toplam 51 öğrenci tarafından üretilen 36 farklı metafor 8 kategoride toplanmıştır.

Tablo 54. Üniversite Öğrencilerin Metaforlarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategorilerin Cinsiyetlere Göre Değerlendirilmesi

Kategoriler	Kız (n=39)		Erkek (n=12)		p	χ^2
	f	(%)	f	(%)		
1. Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	11	84,6	2	15,4	,234	9,267
2. Yöneltilici ve Yol Gösterici Olarak Sanat Eğitimi	3	50	3	50		
3. Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	5	100	0	0		
4. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	9	90	1	10		
5. Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	4	80	1	20		
6. Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	2	40	3	60		
7. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	2	66,7	1	33,3		
8. Rahatlamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	3	75	1	25		

****p>.05

Belirlenen metafor kategorileri ile öğrenci cinsiyetleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan iki değişken için iki yönlü Ki-Kare testi sonucuna göre, cinsiyet ve kategoriler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Üniversite öğrencilerinin oluşturdukları metaforlar incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin en fazla süreklilik ve sonsuzluğun ifadesi kategorisinde metafor oluşturduğu görülmüştür. En az metafor ise duyguların yansımaları ve çeşitlilik kategorilerinde oluşturulmuştur. Yöneltilici ve yol gösterici ve ölçü kategorilerinde ise eşit sayıda metafor oluşturulmuştur. Eğlencenin, duyguların yansımaları, yaşamın, bağımlılığın, süreklilik ve sonsuzluğun, çeşitliliğin ve rahatlamanın ifadesi kategorilerinde kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha fazla metafor oluşturmuşlardır.

4. 4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular

4. "Oluşturulan metaforlara göre belirlenen kavramsal kategoriler okul düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?"

Araştırmanın dördüncü alt problemi "Oluşturulan metaforlara göre belirlenen kavramsal kategoriler okul düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?" şeklindedir. Bu amaçla, öğrencilerin sanat eğitimi kavramına ilişkin algılarından oluşturulan kavramsal

kategoriler arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakmak amacıyla nicel analiz programı yardımıyla Ki-Kare (χ^2) testi uygulanmıştır. Uygulama sonucu elde edilen veriler arasında anlamlılık düzeyleri, Tablo 55'te gösterilmiştir.

Tablo 55. Öğrencilerin Metaforlarına İlişkin Oluşturulan Kavramsal Kategorilerin Okul Düzeylerine Göre Değerlendirilmesi

Kategoriler	Ortaokul (n=232)	Güzel Sanatlar Lisesi (n=80)	Anadolu Lisesi (n=87)	Üniversite (n=51)	p	χ^2
	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)		
1. Sürekliliğin ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	28 49,1	16 28,1	0 0	13 22,8	,000	277,788
2. Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi	59 84,3	5 7,1	6 8,6	0 0		
3. Değerin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	16 44,4	12 33,3	8 22,2	0 0		
4. Ölçünün İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	18 72	2 8	0 0	5 20		
5. Yöneltili ve Yol Göstericinin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	12 46,2	8 30,8	0 0	6 23,1		
6. İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	2 10	0 0	18 90	0 0		
7. Gelişimin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	12 100	0 0	0 0	0 0		
8. Çeşitliliğin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	23 63,9	5 13,9	5 13,9	3 8,3		
9. Yaşamın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	39 53,4	12 16,4	12 16,4	10 13,7		
10. Rahatlaşmanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	11 40,7	8 29,6	4 14,8	4 14,8		
11. Anlatım aracı Olarak Sanat Eğitimi	6 100	0 0	0 0	0 0		
12. Değişimin ifadesi Olarak Sanat Eğitimi	6 46,2	0 0	7 53,8	0 0		
13. Eğlencenin İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	0 0	2 16,7	5 41,7	5 41,7		
14. Sorgulamanın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	0 0	0 0	2 100	0 0		
15. Bağımlılığın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	0 0	10 40	10 40	5 20		
16. Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi	0 0	0 0	10 100	0 0		

****p<.001

Belirlenen metafor kategorileri ile okul türleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan dört değişken için Ki-Kare testi sonucuna göre, okul türleri ve kategoriler arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

5. TARTIŞMA

Bu araştırmada sanat eğitimi alan ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerin sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar ve bu metaforların ortak özelliklerine göre değerlendirilmesi nitel araştırma gözlemlerine göre, kategorilerin cinsiyetlere ve okul düzeylerine göre değerlendirilmesi ise nicel verilere dayanılarak incelenmiştir. Araştırma ile ilgili bulguların tartişılması ve yorumlanması işleniş sırasına göre ele alınmıştır.

Araştırma sonunda yapılan Ki-Kare (χ^2) testi sonucunda Ortaokul, Anadolu Lisesi ve Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve kategorileri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>.05$), Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin cinsiyet ve kategorileri arasında ise anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<.05$). Okul düzeyleri ve kategoriler arasında ise anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<.001$). Okul düzeylerine göre bakıldığında öğrencilerin daha çok hayal, hayat ve su gibi metaforlar kurmaları sanat eğitiminin yaşamın bir gerçeği olduğunu göstermektedir. Kalyoncu'nun (2012), sınıf öğretmeni adaylarının sanat eğitimi dersine ilişkin metaforlarını incelediği çalışmasında hayal, su ve hayat gibi benzer metaforların en fazla geliştirilen metaforlar olduğu tespit edilmiştir. Sanat eğitimi derslerinin yoğunluklu olarak verildiği eğitim kurumlarındaki öğrencilerin tamamı tarafından sanat eğitimi ile ilgili olumlu metaforlar oluşturulurken diğer eğitim kurumlarındaki öğrencilerde az sayıda da olsa olumsuz metaforlara rastlanmıştır. Yapılan çalışmada sadece 9 öğrencinin sanat eğitimi ile ilgili olumsuz metafor geliştirmesi öğrencilerin sanat eğitimine karşı var olan olumlu bakış açısını ortaya koymaktadır. Ancak araştırma sonucunda Güzel Sanatlarda eğitim alan öğrenciler ile diğer okullardaki öğrenciler arasında anlamlı olarak bir farkın ortaya çıkması beklenirken bu farkın oluşmaması olumsuz bir sonuç doğurmaktadır. Bu durum eğitim kurumlarında verilen sanat eğitiminin içerik ve uygulama bakımından yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir. Bu durum sanat eğitimi hizmetlerini yeniden yapılandırmak gereğini ortaya koymakta olduğu gibi fiziki imkanların yeterli olmadığı eğitim kurumlarında fiziki koşullarda iyileştirici çalışmaların yapılması gerektiğini de gözler önüne sermektedir. Bilinmelidir ki sanat eğitiminin müfredat programlarında yeteri kadar yer bulmaması, müfredat içeriklerinin yapılandırılmaması ve uygun fiziki donanımların sağlanmaması sanat eğitiminin amaçlarının gerçekleşmesini engelleyecektir.

Hayal gücünün artmasını ve kişisel yeteneklerinin gelişmesini sağlayan sanat eğitimi aynı zamanda kişiye estetik ve etik değerler kazandırmasından dolayı insan hayatında önemli bir yere sahip olmalı ve bu bilinç herkese kazandırılmalıdır.

Sanat eğitiminin yerinin değer kazanması için bilimsel araştırma çalışmalarına ağırlık verilmeli ve sanat eğitiminin gerekliliği bireylere bilimsel olarak kanıtlanmaktadır.

Bireylerin her açıdan kendini geliştirmesi toplumun geleceğe güvenle bakmasını sağlayacaktır. Son zamanlarda eğitim alanında da sıklıkla kullanılmaya başlayan metaforik çalışmalar daha kolay ve etkili öğrenme çabalarına katkı sağlamaktadır. Bu katkılardan yararlanabilmek için metafor tekniğinin sanat eğitiminde etkin olarak kullanımı sağlamada ve karmaşık kavramların öğretiminde bu teknikten yararlanılmalıdır. Yaptığımız çalışmada öğrencilerin sanat eğitimine yönelik olumlu metaforlar geliştirmesi sanat eğitiminin daha iyi anlaşılmasına, değerlendirilmesine ve sanat eğitimindeki eksikliklerin giderilmesine katkıda bulunacaktır.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde sanat eğitimi alan ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlardan elde edilen veriler göz önüne alınarak yapılan değerlendirmede ortaya çıkan sonuçlara ve ileride yapılabilecek çalışmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

6. 1. Sonuçlar

“Sanat Eğitimi Alan Ortaokul, Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforlar” adlı çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

6. 1. 1. Birinci Alt Probleme Ait Sonuçlar

Yapılan çalışmada sanat eğitimi kavramına ilişkin 450 öğrenci tarafından 255 farklı metafor oluşturulduğu tespit edilmiştir. Ortaokul öğrencileri tarafından 137, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri tarafından 65, Anadolu Lisesi öğrencileri tarafından 65 ve Üniversite öğrencileri tarafından 36 metafor oluşturulmuştur.

Ortaokul öğrencileri en fazla yüzde 7,75’lik oranlar ile hayal ve hayat metaforlarını, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri yüzde 3.75’lik oranlarla elmas, hayal ve hayat metaforlarını, Anadolu Lisesi öğrencileri yüzde 5,74’lük oranla hayat metaforunu ve Üniversite öğrencileri yüzde 5,88’lik oranlarla çocuk, deniz, hayal, hayat ve su metaforlarını oluşturmuşlardır.

6. 1. 2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Ortak özellikleri dikkate alındığında sanat eğitimi kavramına ilişkin elde edilen metaforlar, Ortaokul’da 12, Anadolu Lisesi’nde 11, Güzel Sanatlar Lisesi’nde 10 ve Üniversite’de 8 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bu kavramsal kategorilerin oluşturulmasında öğrencilerin belirttikleri metaforlar ile sanat eğitimi kavramı arasında kurulan ilişki dikkate alınmıştır. Ortaokul öğrencileri yüzde 25,43’lük oran ile “Duyguların Yansıması Olarak Sanat Eğitimi” kategorisinde 27 metafor, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri yüzde 20’lik oran ile “Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” kategorisinde 13 metafor, Anadolu Lisesi öğrencileri yüzde 20,68’lik oran ile “İhtiyacın İfadesi Olarak Sanat Eğitimi” kategorisinde 11 metafor ve Üniversite öğrencileri yüzde

25,49'luk oran ile "Süreklilik ve Sonsuzluğun İfadesi Olarak Sanat Eğitimi" kategorisinde 8 metafor oluşturmuştur.

6. 1. 3. Üçüncü Alt Probleme Ait Sonuçlar

Belirlenen metafor kategorileri ile öğrenci cinsiyetleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan iki değişken için iki yönlü Ki-Kare testi sonucuna göre, Ortaokul, Anadolu Lisesi ve Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve kategorileri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$). Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin cinsiyet ve kategorileri arasında ise anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<.05$).

Ortaokul'da gelişim, anlatım aracı ve değişim kategorilerinde bayan öğrenciler erkek öğrencilerden, süreklilik ve sonsuzluğun, duyguların ve yansımanın, ölçünün, yöneltici ve yol göstericinin, çeşitliliğin, yaşamın ve rahatlamanın ifadesi olarak sanat eğitimi kategorilerinde ise erkek öğrenciler bayan öğrencilerden daha fazla metafor oluşturmuşlardır. İhtiyaç kategorisinde bayan ve erkek öğrenciler tarafından oluşturulan metafor sayıları birbirine eşittir.

Güzel Sanatlar Lisesi'nde yüzdeler dağılımlara bakıldığında yaşamın, çeşitliliğin, süreklilik ve sonsuzluğun, rahatlamanın ve eğlencenin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorilerinde bayan öğrenciler erkek öğrencilerden, yöneltici ve yol göstericinin, duyguların yansıması, ölçünün ve değer ifadesi olarak sanat eğitimi kategorilerinde erkek öğrencilerin bayan öğrencilerden daha fazla metafor oluşturdukları görülmüştür. Bağımlılık kategorisinde ise eşit sayıda metafor oluşturulmuştur.

Anadolu Lisesi'nde yüzdeler dağılımlara bakıldığında eğlence, yaşam, bağımlılık, ihtiyaç, değişim, rahatlama, çeşitlilik ve duyguların yansıması kategorisinde bayan öğrenciler erkek öğrencilerden, sorgulama ve sonsuzluk kategorilerinde ise erkek öğrenciler bayan öğrencilerden daha fazla metafor oluşturmuşlardır. İhtiyaç ve değer ifadesi olarak sanat eğitimi kategorilerinde ise eşit sayıda metafor oluşturulmuştur.

Üniversite'de eğlencenin, yaşamın, bağımlılığın, çeşitliliğin, süreklilik ve sonsuzluğun ve rahatlamanın ifadesi kategorilerinde bayan öğrenciler erkek öğrencilerden, ölçünün ifadesi olarak sanat eğitimi kategorisinde erkek öğrenciler bayan öğrencilerden daha fazla metafor oluşturmuşlardır. Yöneltici ve yol gösterici olarak sanat eğitimi kategorisinde ise eşit sayıda metafor oluşturulmuştur.

6. 1. 4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin sanat eğitimi kavramına ilişkin algılarından oluşturulan kavramsal kategoriler ile okul düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakmak amacıyla

nicel analiz programı yardımıyla Ki-Kare (χ^2) testi uygulanmıştır. Bu doğrultuda yapılan dört değişken için Ki-Kare testi sonucuna göre, okul düzeyleri ve kategoriler arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir ($p < .001$).

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

Araştırmaya katılan öğrenciler kendi dünyalarında varmaya çalıştıkları hedeflere sanat eğitimi ile ulaşabileceklerini ve hayallerini gerçek dünyaya aktarabilmek için sanat eğitimine ihtiyaç duyduklarını vurgulamışlardır. Ortaya çıkan metaforlar öğrencilerin sanat eğitimine yönelik olumlu tutumlar sergilediğini göstermektedir. Sanat eğitiminin amaçları doğrultusunda sanat eğitimi kavramının öğrenciler tarafından doğru algılandığı sonucuna ulaşılmış olup, metaforların sanat eğitimi kavramı kapsamında öğrencilere farklı bilgilerin aktarılmasında kullanılacak yöntemler arasında olduğu önerilmektedir. Bunun yanı sıra az sayıda da olsa sanat eğitimi ağırlıklı olmayan eğitim kurumlarındaki öğrencilerin olumsuz metaforlar üretmiş olmaları kaygı verici bir durumdur. Sanatın ve toplumumuzun geleceği için sanat eğitimindeki aksaklıkların acil olarak giderilmesine yönelik çalışmaların devlet ve aile destekli olarak başlatılması gerekmektedir. Ülkemiz insanının ekonomik şartları göz önüne alınarak kamu eğitim kurumlarındaki sanat dersleri için gerekli olan araç gereçlerin ücretsiz karşılanması, eğitim kurumu ortamlarının profesyonel bir şekilde dizayn edilmesi ve her semte varana kadar sanat evi ve sanat derneklerinin kurulması sanatın ve toplumumuzun geleceğini daim kılacaktır.

6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

Yapılan araştırmalar neticesinde sanat eğitime verilen öneme istinaden sanat kavramının toplumda kendini gösterememesinin sebepleri ise eğitim sistemimizdeki aksaklıklardan kaynaklanmaktadır. Okullardaki sanat eğitimi ders saatlerinin azlığı, atölyelerin birçok okulda olmayışı, sanat eğitimi derslerinde kullanılacak malzemelerin yetersizliği, ailelerin gelir düzeylerinin bu ihtiyaçları karşılayabilecek seviyede olmaması, iyi yetiştirilmiş sanat öğretmenlerinin bulunmayışı bu aksaklıkların başında gelmektedir. Bu aksaklıkların giderilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve üniversitelerin acilen gerekli tedbirleri alması gerekmektedir.

Günümüzde farklı disiplin alanları ile ilgili çok sayıda bilimsel araştırma mevcut iken sanat eğitimi konusunda kayda değer bir sayı elde edilememesi sanat eğitiminin yerini zedelemektedir. Biz sanat eğitimcileri olarak sanat eğitiminin öneminden bu kadar bahsederken sonucun bu şekilde olması büyük bir çelişkidir. Bu durumun ortadan

kaldırılması için sanat eğitimi konusunda daha fazla bilimsel araştırma yapılmalı ve sanat eğitimine gerçek değeri kazandırılmalıdır.

Bu araştırmada Kahramanmaraş ilindeki ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin metaforik algıları açığa çıkartılmaya çalışılmıştır. Ülkemizin diğer illerindeki öğrencilerin sanat eğitimi kavramına yönelik metaforik algıları daha geniş kapsamlı olarak açığa çıkartılarak karşılaştırmalar yapılabilir. Aynı zamanda okullardaki öğrenci ve cinsiyet sayıları eşit tutularak öğrencilerin sanat eğitimi kavramına yönelik algılarında ayrıntılı olarak karşılaştırmalar yapılabilir. Okullarda oluşturulan metaforlar, okullar arasında oluşturulan metafor sayılarına ve cinsiyete göre farklı bir açıdan değerlendirilebilir.

Diğer meslek grupları ve öğrenci velileri üzerinde araştırmacılar tarafından yapılacak sanat eğitimi kavramına ilişkin metaforik çalışmalar sanat eğitiminin toplumumuzda hak ettiği değeri almasına katkıda bulunacaktır.

7. KAYNAKLAR

- Ada, S. (2013). Öğrencilerin matematik dersine ve matematik öğretmenine yönelik algılarının metaforlar yardımıyla belirlenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Akgün, A. (2003). Günümüzde sanat eğitiminin birey ve toplum açısından önemi, sanat eğitimi programlarının bu perspektifte irdelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Akhan, N. E., Kılıçoğlu, G. ve Gedik, H. (2014). Sosyal bilgiler öğretmenliği birinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler ve sosyal bilimlere yönelik metaforları. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(8), 73-90.
- Aktan, C. C. (2007). *Değişim çağında yükseköğretim*. İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayını.
- Akturan, U. ve Esen, A. (2008). Fenomenoloji. T. Baş ve U. Akturan (Ed.), *Nitel Araştırma Yöntemleri içinde* (83-98). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Andrelchik, H. and Schmitt, R. (2014). Students' perception of success in the art classroom. *International Journal of Education & the Arts*, 15(13). Retrieved from <http://www.ijea.org/v15n13/> adresinden 18 Mart 2016 tarihinde edinilmiştir.
- Annels, M. (2006). Triangulation of qualitative approaches: hermeneutical phenomenology and grounded theory. *Journal Of Advanced Nursing*, 56(1), 55-61.
- Arslan, M. M. ve Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim öğretim açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 35(171), 100-108.
- Artut, K. (2004). Okul öncesi resim eğitiminde çocukların çizgisel gelişim düzeylerine ilişkin bir inceleme. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(1), 223-234.
- Asaman, E. (2013). Özel eğitim kurumlarındaki öğretmen ve öğrencilerin birbirlerine yönelik metaforik algıları. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Aslan, S. (2013). Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin öğretmen kavramı ile ilgili algılarının metaforik incelenmesi. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish orTurkic*, 8(6),43-59.
- Ateş, M. ve Karatepe, A. (2013). Üniversite öğrencilerinin çevre kavramına ilişkin algılarının metaforlar yardımıyla analizi. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS)*, 6(2), 1327-1348.
- Ayaydın, A. (2011). Çocuk gelişiminde bir oyun olarak sanat ve resim. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37), 303-316.

- Ayaydın, A. (2010). Okul öncesi dönemde görsel sanatlar eğitiminin bireye kazandırdığı değerler. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 187-200
- Ayaydın, A. (2012). Evrensel dil ve semboller dünyası: Görsel sanatlar. *e-Journal of New World Sciences Academy NWSA- Fine Arts*, 7(3), 258-268.
- Aydın, İ. S. ve Pehlivan, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğrenci kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar. *Turkish Studies*, 5(3), 818-842.
- Babacan, E. (2014). AGSL öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları: Metafor analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 124-132.
- Bozlk, M. (2002). The college student as learner: insight gained through metaphor analysis. *College Student Journal*, 36, 142-151.
- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi* (3.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4); 693-712.
- Clarcken, R. H. (1997). Five metaphors for educators, Paper Presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, 24-28 March, Chicago.
- Cohen. L., Manion, L. and Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). New york, NY:Routledge.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri; beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (M. Bütün ve S.B. Demir, Çev.), Ankara: Siyasal Kitapevi
- Cucoş, C. (2014). The role of arts in adult education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 142, 300-305
- Çapan, E. B. (2010). Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilere ilişkin metaforik algıları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 140-154.
- Çelik, M. (2013). Ortaöğretimde sanat eğitiminin rolü ve önemi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Akademi Kitabevi.
- Düz, N. (2010). Çevrenin sanatçı yaratıcılığına etkileri ve sanat eğitimi. *Akademik Bakış Dergisi*. <http://www.akademikbakis.org> adresinden 03 Ocak 2016 tarihinde edinilmiştir.
- Doğan, E. (2013). Farklı lise türlerindeki öğrencilerin rehberlik servisi ve psikolojik danışmanlara ilişkin metaforik algılarının karşılaştırılması (Tuzla İlçe Örneği). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

- Ekici, K. (2011). Yükseköğretim kurumlarının sanat eğitimi dersleri olmayan programlarında sanat eğitiminin gerekliliği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi, Samsun
- Ekiz, D. (2009). *Araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık
- Ekiz, D. ve Koçyiğit, Z. (2013). Sınıf öğretmenlerinin öğretmen kavramına ilişkin metaforlarının tespit edilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2), 439-458.
- Eraslan, L. (2011). Sosyolojik metaforlar. *Akademik Bakış Dergisi*, 27, 1-22.
- Ergün, M. (2005). Bilimsel araştırma yöntemleri, nitel araştırma, <http://www.eğitim.aku.edu.tr/nitelarastirma.ppt#256,1> adresinden 13 Aralık 2015 tarihinde edinilmiştir.
- Fraser, D. (2000). Sin, Hope and Optimism in Children's Metaphors ARE Conference in Sidney Australia, 4-7 December.
- Geçit, Y. ve Gençer, G. (2011). Sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi (Rize üniversitesi örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi*, (23), 1-19
- Girmen, P. (2007). İlköğretim öğrencilerinin konuşma yazma sürecinde metaforlardan yararlanma durumları. Yayınlanmamış doktora tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Gömlüksiz, N. M. (2013). Öğretmen adaylarının yabancı dil kavramına ilişkin metaforik algıları. *Turkish Studies- International Periodical ForThe Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 649-664.
- Gültekin, T. (2011). Sanat eğitiminde estetik değerlerin gelişimi sürecinde çocuk ve iletişim. *Akademik Bakış Dergisi*, 14.
- Gür, H., Hangül, T. ve Kara, A. (2014). Ortaokul ve lise öğrencilerinin "matematik" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforların karşılaştırılması. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science*, 25(1), 427-444.
- Hagstrom, D., Hubbard R., Hurtig C., Mortola P., Ostrow J. &White V. (2000). "Teaching is like...?". *Education Laleadership*, 57, 24-27.
- Hsiao, C. Y. and Pai, T. Z. (2014). Taiwanese parents' beliefs regarding young children's art education the actual art achievements of children. *International Education Studies*, 7(9). ISSN 1913-9020 E-ISSN 1913-9039
- İlhan, Ç. A. (2003). Sınıf öğretmeni yetiştirme programları ve sanat eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36 (1-2), 13-24.
- James, P. (2002). Fostering metaphoric thinking. *Journal of Developmental Education*, 25(3), 26-33.

- Kalyoncu, R. (2013a). İlk ve ortaokul öğrencilerinin sanat ve sanat eğitime ilişkin görüşleri. *Eküv Akademi Dergisi*, 54, 75-88.
- Kalyoncu, R. (2013b). Sınıf öğretmeni adaylarının sanat eğitimi dersi kavramına ilişkin metaforları. *e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA)*, 8(1):90-102.
- Kalyoncu, R. ve Liman, S. (2013). Öğretmenlerin görsel sanatlar dersi ve görsel sanatlar öğretmeni kavramlarına ilişkin metaforları. *e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA)*, 8(1): 115-130.
- Kalyoncu, R. (2012). Doğa eğitimi. Edt: Uzunöz, A; Şeyihoğlu, A; Akbaş, Y; Gençtürk E. Sanat Estetik ve Çevre Eğitiminin Önemi. Anı Yayıncılık: Ankara. 306-310.
- Kanat, S. ve Dikkaya, A. (2014). Sanat eğitimi alan ve almayan üniversite öğrencilerinin yaşam doyum düzeylerinin karşılaştırılması. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 145-176
- Kara, K. (2011). Temel sanat eğitimi ve yeni açılımlar. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Kararımak, Ö. (2015). Çocukla psikolojik danışmada metaforik süreç. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43),115-127
- Kaya, İ.(2007). Ülkemizde sanat eğitiminin sorunları. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 11: 149-151
- Kayalioğlu, S. (2012). Çok alanlı sanat eğitimi yönteminin öğrencilerin kompozisyon kurlmalarına etkisi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kırıçoğlu, O.T. (2002). *Sanatta eğitim, görmek, öğrenmek, yaratmak* (2.Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Kösterelioğlu, A. M. (2014). Öğretmen adaylarının okul yöneticisi kavramına ilişkin metaforik algıları. *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 6(3), 115.
- Koç, E. S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-72.
- Lakoff, G. and Johnson, M. (2003). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil* (Çeviren G. Y. Demir). İstanbul: İthaki Yayınları
- Leino, A. and Drakenberg, M. (1993). Metaphor: An Educational Perspective. *Research Bulletin* 84, Helsinki.
- Levine, P. M. (2005), Metaphors And Images of Classrooms. *Kapa Delta Pi Record*, 41(4), 172-175.
- Mcgrath, I. (2006). Using insights from teachers metaphors. *Journal of Education for Teaching*, 32(3), 303-317.

- Mercin, L. ve Alakuş, A. O. (2007). Birey ve toplum için sanat eğitiminin gerekliliği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi*, 9, 14-20.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousandoaks, CA: Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü. (2012). *Görsel sanatlar dersi (1-8. sınıflar) öğretmen kılavuz kitabı*. Ankara: Peşkersoy, E. ve Yıldırım, O.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor* (Çeviren, G. Bulut). İstanbul: BZD Yayıncılık.
- Nalçacı, A. ve Bektaş, F. (2012). Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13(1), 239-258. Oaks, CA: Sage.
- Nderu-Boddington, E. (2008). Arts Education and Student's Perception. Ph.D. Education Assistant Professor at Prince Sultan University Riyadh Saudi Arabia
- Nikitina, L. ve Furuoka, F. (2008). "A languageTeacher is Like...": Examining malaysian students' perceptions of language teachers through metaphor analysis. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 5(2),192-205.
- Onan, C. B. (2005). Sanat eğitimi yöntemleri ve yeni yaklaşımlar. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Örücü, D. (2014). Öğretmen adaylarının okul, okul yönetimi ve Türk eğitim sistemine yönelik metaforik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20(3), 327-358
- Özder, A., Kaya, H. ve Ünlü, M. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinin turizm kavramı ile ilgili geliştirdikleri metaforların analiz örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (25).
- Özer, A. (2004). Yükseköğrenim görmüş meslek insanlarının öğrenimleri süresince aldıkları sanat eğitiminin kapsamı ve ortaya çıkan bulgular ışığında "İnsan Yetiştirme" de sanat eğitiminin önemi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.
- Özsoy, Y. (2014). Bilim ve sanat merkezi öğrenci, öğretmen ve velilerinin üstün yetenekli öğrenci kavramına ilişkin metaforları. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 74-87. ISSN: 2147-7248, <http://uyad.beun.edu.tr> adresinden 03 Ocak 2016 tarihinde edinilmiştir.
- Perry, C. and Cooper, M. (2001). Metaphors are good mirrors: Reflecting on change for teacher educators. *Reflective Practice*, 2(1), 41-52.
- Pilav, S. ve Üstten, U. A. (2013). Lise öğrencilerinin edebiyatla ilgili algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 1073-1085.
- Saban A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2). 131-155.

- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55(55), 459-496.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Bahar 7(2), 281-326
- Saban, A., Koçbeker, B. N. ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.
- San, İ. (1982). *Sanat eğitimi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(2), 215-226.
- San, İ. (2001). *Sanat eğitimi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 34(1), 23-34.
- San, İ. (2010). *Sanat eğitimi kuramları* (3. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi
- Sarı, M. ve Sadık, F. (2012). Çocuk ve demokrasi: ilköğretim öğrencilerinin demokrasi algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *Uluslararası Cumhuriyet Eğitim Dergisi*, 1(1), 48.
- Schmitt, R. (2005). Systematic metaphor analysis as a method of qualitative research. *The Qualitative Report*, 10(2), 358-394.
- Sengir, S. (2015). Kültürel değişkenler örüntüsünde sanat eğitiminin görsel kültür eğitimine dönüşüm gerekçeleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(54), 264-277.
- Şahin, D. ve Yağcı, M. M. (2012). Bireyin toplumsallaşma sürecinde sanat eğitiminin önemi. *Batman University Journal of Life Sciences*, 1(1), 273-277.
- Şahin, Ş. ve Baturay, M. H. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin internet kavramına ilişkin algılarının değerlendirilmesi: Bir metafor analizi çalışması, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 177-192.
- Şevki, A. (2009). *Edebiyat ve yorum*. Ankara: Havuz yayınları
- Tamimi, Y. (2005). Örgüt kültürünün metaforlarla analizi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Osman Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Thomas, L. ve Beauchamp, C. (2011). Understanding new teachers' professional identities through metaphor. *Teaching and Teacher Education*, 27, 762-769
- Türe, N. (2007). Eğitimde ve öğretimde bir araç olarak görsel sanatlar eğitiminin öğrencilere sağladığı katkılar. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Türkdoğan, G. (1981). *Sanat eğitimi yöntemleri*. Ankara: Ayyıldız Matbaası
- Uçan, A. (2002). Türkiye'de çağdaş sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme süreci ve başlıca yapılanmalar. Türkiye'de Sanat Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme: Sanat Eğitimi Sempozyumu içinde, 1-23. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

- Uysal, A. (2005). İlköğretimde verilen sanat eğitimi derslerinin yaratıcılığa etkileri. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 6(1) :41-47.
- Ünver, E. (2002). *Sanat eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınevi
- Woollard, J. (2005). The implications of the pedagogic metaphor for teacher education in computing, *Tecnology, Pedagogy and Education*, 14(2), 189-204.
- Yalçın, M. ve Erginer, A. (2012). İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar 1. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, 1(2), 229-256.
- Yalmanlı, G.S. ve Aydın, S. (2013). Öğretmen adaylarının biyoloji kavramına yönelik metaforik algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 208-223.
- Yapıcı, M. ve Yapıcı, Ş.(2013). Öğretmen adaylarının pedagojik formasyona ilişkin metaforları. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 1421-1429.
- Yazıcı, Ö. (2013). Coğrafya öğretmenlerinin çevre kavramına ilişkin algıları: bir metafor analiz çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science*, 6(5), 811-828.
- Yegen, Ü. (2013). Estetik ve çocuk edebiyatı ilişkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 240-252.
- Yeşilyurt, E. L. (2009). İlköğretim okullarındaki ikinci kademe görsel sanatlar dersi programının işlenişinde karşılaşılan sorunlar. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Yıldırım A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M.E. (2015). İşbirliğine dayalı öğrenme yoluyla okul öncesi çocuklara yönelik duvar resimleme çalışmaları. *Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, Hüseyin Hüsnü Tekişik Özel Sayısı*, 1(1), 205.
- Yolcu, E. ve Subaşı, S. (2016). Çok alanlı sanat eğitimi yönteminin 7. Sınıf öğrencilerinin resimsel yaratıcılığına katkılarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (56), 34-48.
- Yoleri, A. A. (2006). Ortaöğretimde sanat eğitiminin gerekliliği konusunda resim öğretmenleri, okul idarecileri, diğer branş öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşleri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- URL-1, www.nodak.edu.<http://volcano.und.nodak.edu/vwdocs/msh/llc/is/mom.html> 11.13.2015.

8. EKLER

EK 1: Kahramanmaraş İli Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzin Belgesi

T.C.
KAHRAMANMARAŞ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 35776031/605/1160995

02/02/2015

Konu: Anket Uygulaması (Sevnur KAPTANOĞLU)

ONİKİŞUBAT KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

İlgi: a) 29/01/2015 tarihli ve 59127011/44:1048073 sayılı yazınız.
b) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07/03/2012 tarihli ve B.08.0.YET.00.20.00.0-3616 sayılı Araştırma Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri hakkındaki 2012/13 nolu Genelge.

Müdürlüğümüze, ilgi yazınız ekinde gönderilen Türkoğlu Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi öğretmeni Sevnur KAPTANOĞLU'nun "Sanat Eğitimi Alan Ortaokul, Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Metaforları" konulu anket çalışması, İlimiz Onikişubat İlçesi Osmangazi Ortaokulu ve Güzel Sanatlar Lisesi'nde, 2014 - 2015 Eğitim Öğretim Yılında eğitimi öğretimi aksatmamak kaydıyla uygulanması Müdürlüğümüz Araştırma Değerlendirme Komisyonu tarafından uygun görülmüştür.

Söz konusu anket çalışması sonucunun, Müdürlüğümüze CD ortamında gönderilmesini rica ederim.

Mehmet Emin AKKURT
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

EKLER:

- 1- Araştırma Değerlendirme Formu (1 adet)
- 2- Taahhütname Tutanağı (2 adet)

Yenicehir Mahallesi Cahit Zarifoğlu Caddesi
46100/ KAHRAMANMARAŞ
e-posta: arge46@mcb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Mesud AYDIN (Öğretmen)
Faruk KAYNAR (Öğretmen)
Tel: 0 344 223 50 17 Dahili:163

EK 2: Anket Formu

Sanat Eğitimi Almış Ortaokul Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına Yönelik Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi Anketi

Arkadaşlar bu çalışmanın amacı sanat eğitimi almış ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesidir. Bu amaçla hazırlanan aşağıdaki soruya vereceğiniz samimi yanıtlar çalışmaya önemli katkı sağlayacaktır. İsminizi yazmaya gerek yoktur, katkılarınız için teşekkürler.

Metafor: Kültürel değerler içinde sembolik olarak anlam iletmenin önemli bir biçimi olan metaforlar, bir fikir, obje yada eylemi, bir sözcük veya deyim ile herhangi bir duruma benzeterek ifade etme biçimidir (Palmer ve Lundberg, 1995, 80).

Okul Adı:.....

Sınıf : () 5.Sınıf () 6. Sınıf () 7. Sınıf () 8. Sınıf

Cinsiyet : () Kız () Erkek

Yaşınız :.....

Okul Öncesi Eğitim Aldınız mı: () Evet () Hayır

Ailenizin Ortalama Gelir Düzeyi:

() 1000TL ve aşağısı () 1000TL – 2000TL arası () 2000TL ve üzeri

“Sanat eğitimi..... gibidir, çünkü.....”

Sanat Eğitimi Almış Lise Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına Yönelik Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi Anketi

Arkadaşlar bu çalışmanın amacı sanat eğitimi almış ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesidir. Bu amaçla hazırlanan aşağıdaki soruya vereceğiniz samimi yanıtlar çalışmaya önemli katkı sağlayacaktır. İsminizi yazmaya gerek yoktur, katkılarınız için teşekkürler.

***Metafor:** Kültürel değerler içinde sembolik olarak anlam iletmenin önemli bir biçimi olan metaforlar, bir fikir, obje yada eylemi, bir sözcük veya deyim ile herhangi bir duruma benzeterek ifade etme biçimidir (Palmer ve Lundberg, 1995, 80).*

Okul Adı:.....

Sınıf : () 9.Sınıf () 10. Sınıf () 11. Sınıf () 12. Sınıf

Cinsiyet : () Kız () Erkek

Yaşınız :.....

Okul Öncesi Eğitim Aldınızı: () Evet () Hayır

Okul Türü :

- () Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi () Genel Lise () İmam Hatip Lisesi
 () Anadolu Lisesi () Fen Lisesi () Meslek / Teknik Lise () Özel lise
 () Açık Lise

Ailenizin Ortalama Gelir Düzeyi:

- () 1000TL ve aşağısı () 1000TL – 2000TL arası () 2000TL ve üzeri

“Sanat eğitimi..... gibidir, çünkü.....”

Sanat Eğitimi Almış Üniversite Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına Yönelik Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi Anketi

Arkadaşlar bu çalışmanın amacı sanat eğitimi almış ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesidir. Bu amaçla hazırlanan aşağıdaki soruya vereceğiniz samimi yanıtlar çalışmaya önemli katkı sağlayacaktır. İsminizi yazmaya gerek yoktur, katkılarınız için teşekkürler.

***Metafor:** Kültürel değerler içinde sembolik olarak anlam iletmenin önemli bir biçimi olan metaforlar, bir fikir, obje yada eylemi, bir sözcük veya deyim ile herhangi bir duruma benzeterek ifade etme biçimidir (Palmer ve Lundberg, 1995, 80).*

Üniversite:.....

Fakülte :.....

Bölüm :.....

Anasanat Atölye:.....

Sınıf : () 1.Sınıf () 2. Sınıf () 3. Sınıf () 4. Sınıf

Cinsiyet : () Kız () Erkek

Yaşınız :.....

Okul Öncesi Eğitim Aldınız mı: () Evet () Hayır

Mezun Olduğunuz Okul:

() Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi () Genel Lise () İmam Hatip Lisesi

() Anadolu Lisesi () Fen Lisesi () Meslek / Teknik Lise () Özel lise

() Açık Lise

Ailenizin Ortalama Gelir Düzeyi:

() 1000TL ve aşağısı ()1000TL – 2000TL arası () 2000TL ve üzeri

“Sanat eğitimi..... gibidir, çünkü.....”

9. ÖZ GEÇMİŞ ve İLETİŞİM BİLGİLERİ

1989 yılında Trabzon'un Akçaabat ilçesinde doğdu. Kavaklı Pansiyonlu İlköğretim Okulu'ndan mezun olarak Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Bölümü'nde lise eğitimini tamamladı. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Grafik Ana Sanat Dalı'ndan 2011 yılında mezun oldu. 2013 yılında Kahramanmaraş'ın Türkoğlu ilçesindeki Türkoğlu Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi Okulu'na Resim-İş öğretmeni olarak atandı. 2015 yılında tayin olduğu Bayburt il merkezinde yer alan Korkut Ata Anadolu Lisesi'nde görevine devam etmektedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ:

Adres : Sevnur KAPTANOĞLU Tuzcuzade M. Şehit Osman S. N:28

E-posta : sevnurkaptanoglu@hotmail.com

Telefon : 0541 616 11 65